

วัฒนธรรมไทย กับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
ของประชาชน

นายพัฒนร์พี เล้าตระกูล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-14-3535-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI CULTURE AND THE PERCEPTION OF THE RIGHT OF PRIVACY
PRINCIPLE AND PRIVACY RIGHT VIOLATION

Mr. Patrapee Laotrakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Journalism
Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

ISBN : 974-14-3535-5

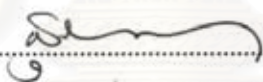
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วัฒนธรรมไทย กับ การรับรู้ หลักการและพฤติกรรม ในการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลของประชาชน
โดย	นายพัฒนร์พี เล้าตระกูล
สาขาวิชา	วารสารสนเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทฉบับนี้

..... คณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยูล เบ็ญจงคํกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สดบรรทัด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ รจิตลักษณ์ แสงอุไร)

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พัฒนบุรี เล้าตระกูล : วัฒนธรรมไทย กับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน (THAI CULTURE AND THE PERCEPTION OF THE RIGHT OF PRIVACY PRINCIPLE AND PRIVACY RIGHT VIOLATION) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ , จำนวน 149 หน้า. ISBN 974-14-3535-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาว่า วัฒนธรรมไทยมีผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ รวมถึงศึกษาการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน โดยวิธีการเก็บข้อมูลใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และการวิจัยเชิงปริมาณโดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมไทยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์และวัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน ส่วนวัฒนธรรมบอกรถ้าว ค่านิยมเคารพผู้อาวุโสและความเชื่อในพระพุทธศาสนา พบว่า ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ในด้านการรับรู้และพฤติกรรมของประชาชนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล พบว่า การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากในกรณีต่างๆที่ยกมาเป็นกรณีศึกษา ประชาชนจะรับรู้ว่าถ้าทำพฤติกรรมเช่นนี้ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ในทางปฏิบัติประชาชนก็ยังปฏิบัติพฤติกรรมเช่นนั้นอยู่

สำหรับสถานภาพของประชาชน พบว่า ความแตกต่างเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ต่อเดือนและอาชีพ ไม่มีผลต่อการรับรู้ในเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ในส่วนของพฤติกรรมพบว่า ความแตกต่างด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและอาชีพมีผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน มีเพียงความแตกต่างในเรื่องเพศเท่านั้นที่ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ภาควิชา.....วารสารสนเทศ.....

สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ.....

ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิสิต.....พัฒนบุรี เล้าตระกูล.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ดวงกมล ชาติประเสริฐ.....

478 52350 28 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD : THAI CULTURE , PRIVACY

PATRAPEE LAOTRAKUL : THAI CULTURE AND THE PERCEPTION OF THE
RIGHT OF PRIVACY PRINCIPLE AND PRIVACY RIGHT VIOLATION.

THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR DUANGKAMOL CHARTPRASERT ,
Ph.D., 149 pp. ISBN 974-14-3535-5

The purpose of this research is to study whether Thai culture has an effect on privacy right violation , including the study of the perception of the right of privacy principle. The gathering data methods that are used in this research are in-depth interview with 30 samples and quantity-based research , survey of 400 Bangkok residents.

Results of the research show that Thai culture that has an effect on privacy right violation is an irresponsibility to follow rules & regulations and collectivism culture.

In the area of people's perception and behavior towards privacy right violation , the research shows that the perception of the information on privacy right violation does not have an effect on people's privacy right violation behavior. For the case being studied , people knew what behaviors will violate other people's privacy right but they committed the violation.

Regarding socio - economic factors , the research shows that differences of sex , age , educational degree , monthly income and occupation do not have an effect on the perception of privacy right violation. However , Regarding people's behavior sex is the only factor that does not have an effect on people's behavior on privacy right violation.

Department.....Journalism.....

Field of study.....Journalism.....

Academic year.....2006.....

Student's signature.....*Patrapee L.*.....

Advisor's signature.....*Duangkamol Chartprasert*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้เลยถ้าขาดความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผศ.ดร. ดวงกมล ชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้ความรู้ ข้อคิดและข้อมูลต่างๆ รวมถึงใส่ใจในทุกรายละเอียดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และขอขอบพระคุณ ศ.สุกัญญา สุกบรรทัด ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึง รศ.รจิตลักษณ์ แสงอุไร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณลุง (นายวีรพงษ์ บุญกอบวิจารณ์) คุณแม่ (นางภควดี บุญกอบวิจารณ์) และคุณพ่อ (นายณรงค์ เล้าตระกูล) ที่คอยยื่นเคียงข้างให้ผู้วิจัยฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ จนมีวันนี้ รวมถึงญาติๆที่น่ารักทุกคนที่คอยช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นแรงใจหรือร่างกาย

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ประสิทธิประสาทวิชาทุกๆท่านที่ได้มอบความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ คุณศศิธร ยูวโกศล ที่คอยให้คำชี้แนะพร้อมทั้งช่วยเหลือเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมไปถึงพี่อ้อย พี่บิ่ง พี่แก้ว นิดและเพื่อนๆ JR 47 ทุกคนที่ให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนทัศนคติต่างๆทำให้ผู้วิจัยมีมุมมองใหม่ๆอยู่เสมอ

ที่ขาดไม่ได้ขอขอบพระคุณ กลุ่มตัวอย่างทุกๆท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้าย.....ขอบคุณตัวเองที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคจนสามารถมายืนตรงจุดๆนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.2 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล.....	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย.....	28
2.3 แนวคิดจริยธรรม.....	39
2.4 แนวคิดเรื่องการรับรู้ และพฤติกรรม.....	47
2.6 นิยามตัวแปร.....	51
2.7 สมมุติฐานการวิจัย.....	52
2.8 กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	53
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	54
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.2 ตัวแปรในการศึกษา.....	56
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	57
3.4 ความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	60
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4. ผลการวิจัย.....	62
4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ.....	62
4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	112

	หน้า
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	126
5.1 สรุปผลและอภิปรายผล.....	126
5.2 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	137
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	137
รายการอ้างอิง.....	138
ภาคผนวก.....	142
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	149

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	62
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	63
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	63
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	64
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	64
ตารางที่ 6 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ในประเด็นการละเมิดโดยไม่ได้รับอนุญาต.....	65
ตารางที่ 7 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ในประเด็นการละเมิดโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ.....	66
ตารางที่ 8 แสดงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน ในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ บุคคลสาธารณะ และประโยชน์สาธารณะ.....	68
ตารางที่ 9 แสดงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูล ส่วนตัว.....	70
ตารางที่ 10 แสดงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความ สนิทสนม.....	74
ตารางที่ 11 แสดงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่.....	74
ตารางที่ 12 แสดงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป.....	76
ตารางที่ 13 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูล ส่วนตัว.....	78
ตารางที่ 14 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความ สนิทสนม.....	81
ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่.....	83
ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับเรื่อง ทั่วไป.....	84
ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีคู่มือวิดีโอคลิปที่หลุดออกมา.....	85
ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีก๊อปปี้วีดีโอคลิปต่างๆ.....	85
ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีถ่ายภาพผู้อื่นโดยที่เขา ไม่รู้ตัว.....	86
ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีบอกรหัสโทรศัพท์เพื่อนกับ คนอื่นโดยไม่ขออนุญาตเพื่อนก่อน.....	86

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จัก โดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้รับแทน.....	86
ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีใช้โทรศัพท์มือถือของคนที่รู้จัก โดยไม่ได้บอกก่อน.....	86
ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีถามคนที่รู้จักว่า 'จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร'.....	87
ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีถามคนที่รู้จักว่า 'ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่'.....	87
ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีเปิดคอมพิวเตอร์ หยิบเอกสาร หรือเปิดลิ้นชักเพื่อนร่วมงาน/เพื่อนที่โรงเรียน.....	87
ตารางที่ 26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีการหยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน).....	87
ตารางที่ 27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีเปิดประตูห้องของคนในครอบครัว โดยไม่ได้เคาะ.....	88
ตารางที่ 28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีหยิบของใช้ของคนในครอบครัว โดยไม่ได้บอกก่อน.....	88
ตารางที่ 29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีพ่อแม่ให้ลูกเรียนคณะที่พ่อแม่ต้องการให้เรียน.....	88
ตารางที่ 30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีดาราสาวท้องก่อนแต่ง.....	89
ตารางที่ 31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีบอกต่อให้คนรู้จักดูวิดีโอคลิป.....	89
ตารางที่ 32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีอ่านไดอารี่ของผู้อื่น.....	90
ตารางที่ 33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีใช้ชื่อบุคคลอื่น ไปสมัครฟรีอีเมล.....	90
ตารางที่ 34 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีการเปิดจดหมายของผู้อื่น.....	90
ตารางที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีหยิบโทรศัพท์มือถือเพื่อนเพื่อดูรูปภาพ หรืออ่านข้อความ โดยที่ไม่ได้บอกก่อน.....	90
ตารางที่ 36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญให้ไปร่วมงานสำคัญ.....	91
ตารางที่ 37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีวิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น.....	91

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 38 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีขอให้ลูกชายบวชให้ แม้ว่าลูกจะอยากบวชหรือไม่ก็ตาม.....	91
ตารางที่ 39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีพ่อแม่เป็นห่วงลูกกลัวคบคน ไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอยู่กับใคร.....	91
ตารางที่ 40 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีเปิดเสียงโทรศัพท์มือถือใน โรงพยาบาลหรือคุยโทรศัพท์ในโรงพยาบาล.....	92
ตารางที่ 41 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรมกรณีคนมุงดูอุบัติเหตุ ทำให้การ จราจรติดขัด.....	92
ตารางที่ 42 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว.....	92
ตารางที่ 43 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม.....	93
ตารางที่ 44 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่.....	93
ตารางที่ 45 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลที่มีสาเหตุในเรื่องต่างๆไป.....	93
ตารางที่ 46 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนตัว.....	94
ตารางที่ 47 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม.....	94
ตารางที่ 48 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่.....	95
ตารางที่ 49 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป.....	95
ตารางที่ 50 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้หลักการการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว.....	96
ตารางที่ 51 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้หลักการการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม.....	96
ตารางที่ 52 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้หลักการการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่.....	96

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 83 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์วัฒนธรรมด้านต่างๆกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล.....	111
ตารางที่ 84 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์วัฒนธรรมด้านต่างๆกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (2).....	111

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
รูปภาพที่ 1 ภาพแสดงแบบจำลองที่อธิบายกระบวนการรับรู้ที่ส่งผลไปถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรมตามสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม.....	50
รูปภาพที่ 2 ภาพแสดงกรอบแนวคิด (Conceptual Framework).....	53

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาพสังคมยุคปัจจุบันที่เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร หรือที่เรียกว่า ‘สังคมสารสนเทศ’ (Information Society) ข้อมูลข่าวสารในยุคนี้มีความเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วในปริมาณที่มหาศาล ด้วยความก้าวหน้าที่ไม่หยุดยั้งของเทคโนโลยีจึงทำให้ระบบการทำงานของสื่อมวลชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น การเสนอข่าวต่างๆตอบสนองความต้องการของคนในยุคสารสนเทศได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในด้านของปริมาณ คุณภาพและความรวดเร็ว เมื่อการทำงานของสื่อมวลชนมีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สิ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับการทำงานก็คือ การยึดถือจรรยาบรรณและหลักจริยธรรมของวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อจะทำให้งานที่ออกมานั้นเมื่อมีคุณภาพแล้วก็มีคุณค่าด้วย

อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าในสถานการณ์ปัจจุบัน ประสิทธิภาพการทำงานกับจรรยาบรรณจริยธรรมของสื่อมวลชนดูจะไปในทิศทางที่ตรงกันข้าม ดังจะเห็นได้จากปัญหาทางด้านจริยธรรมที่มีมาอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็น การขาดความเป็นกลาง การเสนอข้อมูลที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน การใส่ความคิดเห็นลงไปในช่วง การละเมิดสิทธิมนุษยชน และหนึ่งในประเด็นที่เป็นปัญหามากในสังคมไทยก็คือ ประเด็นเรื่องการละเมิด ‘สิทธิส่วนบุคคล’ (The Right of Privacy) (ดวงกมล ชาติประเสริฐ , 2547)

‘The Right of Privacy’ เป็นสิทธิที่นานาประเทศยอมรับกันเป็นสากลว่ามีความสำคัญและเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ เนื่องจากว่า หากปัจเจกชนไม่มีแม้สิทธิในชีวิตส่วนตัวของตัวเองแล้ว สิทธิอื่นๆก็จะเป็นไม่มีความหมายอีก (วิมลสิทธิ์ หรยงกูร , 2526) ไม่เพียงเท่านั้น สิทธิส่วนบุคคลยังเป็นสิทธิที่สำคัญในสื่อสารมวลชน เพราะเป็นหลักการสำคัญที่นักสื่อมวลชนต้องคำนึงถึงในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารควบคู่ไปกับสิทธิการรับรู้ ถึงกระนั้นสื่อมวลชนไทยก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลเท่าที่ควรจะเป็น สังเกตได้จากการเสนอภาพและข่าวที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลบนหน้าหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเจริญเติบโตของนิตยสารประเภทปaparazziที่ทำให้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะเป็นเรื่องธรรมดาไปแล้วในสังคมไทย

การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทยนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นและมีให้เห็นอยู่ อย่างแพร่หลาย ตัวอย่างเช่น กรณีของดาราคณหนึ่งทีเพิ่งจะออกมายอมรับว่าท้องก่อนแต่ง แม้ว่าดาราคณนั้นจะเป็นบุคคลสาธารณะ แต่บุคคลสาธารณะก็สามารถมีชีวิตส่วนตัวได้ การเสนอข่าวอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนานและมีทัศนคติต่างๆแทรกลงไปนั้น เป็นการล่วงล้ำความเป็นส่วนตัวของผู้ตกเป็นข่าว หรือกรณีที่สื่อมวลชนตีแผ่รูปลับเฉพาะในวิดีโอคลิปของนักร้องสาว ซึ่งไม่ควรเปิดเผยต่อสาธารณะ ถือเป็นกรณีก่อให้เกิดจริยธรรมเพราะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เป็นเหตุให้ผู้ที่ถูกเป็นข่าวเกิดความอับอายเสื่อมเสียชื่อเสียงและเสียภาพลักษณ์ทางสังคมไป

กรณีนักกีฬาซีเกมส์ที่คว้าเหรียญทองมาได้แต่ก็ต้องสูญเสียคุณพ่อ นักข่าวขอสัมภาษณ์ และถ่ายรูปรูขนะที่เธอกำลังร้องไห้อย่างโศกเศร้า เป็นเรื่องที่น่าคิดว่าสื่อได้ละเมิดสิทธิส่วนตัวหรือไม่ เพราะเธอนั้นมีสิทธิที่จะมีเวลาส่วนตัวเพื่อที่จะร้องไห้เพียงลำพัง รวมไปถึงกรณีบุคคลที่มีชื่อเสียงในจังหวัดหนึ่ง ได้เข้าไปเล่นการพนันที่ปอยเปตแล้วหมดตัวจึงยิงตัวตายที่โรงแรม ญาติไปปรับศพและขอร้องไม่ให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าว แต่หนังสือพิมพ์อ้างสิทธิในการรับรู้ของประชาชนว่าจะต้องเสนอ ทั้งๆที่ญาติของผู้ตายขอร้องเนื่องจากไม่อยากจะให้ผู้ตายและครอบครัวที่ยังมีชีวิตอยู่เสียชื่อเสียง

กรณีต่างๆเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนยังคงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกชนอยู่ ไม่ว่าปัจเจกชนผู้นั้นจะเป็นบุคคลสาธารณะหรือบุคคลทั่วไปก็ตาม ทั้งนี้มีปัจจัยอยู่หลายสาเหตุที่เอื้อให้สื่อมวลชนไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกชน อาทิเช่น ประเทศไทยยังไม่มิกฎหมายเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่ชัดเจนสำหรับลงโทษผู้กระทำผิด ความตื่นตัวเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทยยังไม่มากนัก ความขัดแย้งของข่าวตรงข้ามระหว่างหลักการเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับหลักการในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยก็เอื้อให้สื่อมวลชนละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกชนได้ง่ายขึ้นด้วย

เมื่อปัญหาเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับแวดวงสื่อสารมวลชนมีให้เห็นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเด็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเป็นประเด็นที่มีการโต้เถียงกันมากขึ้นในสังคม หลายฝ่ายออกมาวิพากษ์วิจารณ์กัน ซึ่งฝ่ายหนึ่งให้ความเห็นว่าสื่อมวลชนควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากกว่านี้ เนื่องจากสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ดังทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ที่กล่าวว่าสื่อมวลชนเป็น ‘ผู้อบรมบ่มเพาะ’ สมาชิกในสังคมและสื่อเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า วัฒนธรรมของชาตินั้นๆเป็นอย่างไรก่อนที่คนในสังคมจะซึมซับเข้าไป (กาญจนา แก้วเทพ , 2545) ไม่เพียงเท่านั้นสื่อมวลชนยังเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรม โดยสื่อจะทำหน้าที่ถ่ายทอดข่าวสารข้อคิดเห็นและทัศนคติต่างๆสู่ประชาชน ทำให้

ประชาชนผู้รับข่าวสารนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรม วิธีชีวิตและเกิดวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) ทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ความสามัคคี ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและความมั่งคั่งของชาติ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ให้การศึกษาอบรมความรู้ ด้านสังคมวัฒนธรรมต่างๆให้แก่สมาชิกในสังคมอีกด้วย (สุภางค์ จันทวานิช , สำอาง หิรัญบุรณะ และกุลวิตรา กังคานนท์ , 2547) ดังนั้น หากสื่อมวลชนยังไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคล อาจทำให้วัฒนธรรมนี้ถ่ายทอดและซึมซับมาสู่สังคม จนทำให้คนในสังคมไทยเพิกเฉยและไม่ให้ความใส่ใจกับ ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ก็เป็นไปได้

แต่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งมองปรากฏการณ์นี้ในมุมมองที่ต่างไปโดยใช้ทฤษฎีกระจก (Reflection Theory) เพื่ออธิบายเกี่ยวกับประเด็นนี้ให้เหตุผลว่า ในความเป็นจริงสื่อไม่ได้สร้างวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) และสื่อมวลชนก็ไม่ได้เป็นตัวกำหนดสังคมว่าสังคมควรมีทิศทางไปทางไหน ในทางตรงกันข้ามเป็นที่ตัวสังคมที่กำหนดทิศทางของสื่อ เพราะว่าสื่อมวลชนเป็นเพียงกระจกบานใหญ่ที่ส่องสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นไปของสังคมเท่านั้น (กาญจนา แก้วเทพ , 2545) เพราะฉะนั้นถ้าเห็นที่สื่อมวลชนไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมาก นั่นก็แสดงให้เห็นว่าการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่มากในสังคมไทย

Schoeman (1984) ได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับมุมมองในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมของสังคมไว้ว่า “สิทธิส่วนบุคคลจะสำคัญแค่ไหนในสังคมหนึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของสังคมนั้นเป็นตัวกำหนด” โดยเขาได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับการมองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมไว้ 2 ประเด็น คือ 1 วัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลแค่ไหน และอย่างไร โดยนักคิดส่วนใหญ่ได้ให้คำตอบและเห็นพ้องต้องกันว่า “วัฒนธรรมเกือบทุกวัฒนธรรมให้คุณค่ากับสิทธิส่วนบุคคลและเห็นว่าสิทธิส่วนบุคคลนั้นสำคัญ แต่จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับการให้คุณค่าของสิทธิส่วนบุคคล และวิธีการแสวงหาเรื่องสิทธิส่วนบุคคลก็ต่างกันด้วย” ส่วนคำถามที่ 2 เขามีความสงสัยว่ามีแง่มุมไหนในชีวิตของมนุษย์ซึ่งควรจะเป็นสิทธิส่วนบุคคลโดยธรรมชาติ ไม่ใช่เป็นสิทธิส่วนบุคคลเพราะสังคมหรือวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด คำตอบส่วนใหญ่ที่ได้คือ “พวกเขามองว่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวตนข้างในจริงๆของแต่ละบุคคลควรจะเป็นสิทธิส่วนบุคคลโดยธรรมชาติ แต่ว่ามีอะไรบ้างและคืออะไรกันแน่ก็เป็นเรื่องที่ยากในการจำกัดความ”

อย่างไรก็ตาม Allen (1988) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า ถึงอย่างไรสิทธิส่วนบุคคลก็ต้องขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดอยู่ดี โดยเขากล่าวว่า “ความรู้สึกนึกคิดและการกำหนดหน้าที่ของแต่ละวัฒนธรรมนั้น จะมีผลต่อการรับรู้หลักการในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล”

ซึ่งสอดคล้องกับบทความทางอินเทอร์เน็ต (<http://my.dek-d.com/vive/diary/?day=2006-03-25>) ที่กล่าวว่า “แต่ละวัฒนธรรมจะมีมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับคำบางคำ ยกตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมที่เน้นในเรื่องของปัจเจกชน (Individualist Cultures) จะยึดถือในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลมาก แต่กับบางวัฒนธรรมที่เน้นในเรื่องส่วนรวม (Collectivist Cultures) อาจจะไม่ใช่คำนี้เลย” นี่คือหลักฐานยืนยันที่แสดงให้เห็นว่ามุมมองในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลจะต่างกันไปตามวัฒนธรรม

จากแนวคิดข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสงสัยว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ ว่าที่สื่อมวลชนในประเทศไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่บ่อยครั้ง เพราะมาจากสภาพแวดล้อมของสังคมไทยนั่นเอง ความอยากรู้อยากเห็น ผนวกกับวัฒนธรรมไทยที่ไม่ค่อยเข้มงวดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเท่าวัฒนธรรมตะวันตก รวมไปถึงวัฒนธรรมไทยบางอย่างอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้นในสังคมก็เป็นได้

มีหลักฐานที่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้างต้นของผู้วิจัย ซึ่งได้แก่งานเขียนของกฤษฎากิติยาดิษฐ์ (2548) ที่กล่าวว่า “ค่านิยมของประเพณีไทยและวัฒนธรรมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันนั้น ยังไม่สามารถเป็นสื่อในการปรับเปลี่ยนแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้ เนื่องจากวัฒนธรรมไทยยังคงยึดในหลักสิทธิร่วมกันอยู่ (Collectivism) และค่านิยมความเชื่อทางพระพุทธศาสนาก็เป็นอีกหนึ่งสาเหตุด้วย” ยังมีงานเขียนของ Niels Mudler (2000) ที่ชี้ให้เห็นว่าวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยนั้นดำเนินอยู่ในสภาวะของครอบครัวและค่านิยมศักดินาก็มีผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน รวมถึงงานเขียนของจูรี วิจิตรวาทการ (www.geocities.com/mpppm6055/pp6032.doc) ที่วิเคราะห์ลักษณะของสังคมไทยว่าเป็นสังคมที่ไม่ค่อยยึดมั่นในกฎเกณฑ์ซึ่งอาจมีผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้วย

ดังนั้นหากวัฒนธรรมเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้คนไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจริง อาจส่งผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งในด้านสังคมเองและด้านสื่อมวลชนด้วย ด้านสังคมอาจทำให้คนไทยละเลยและไม่ใส่ใจกับสิทธิดังกล่าว รวมไปถึงมีพฤติกรรมที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่เสมอ จนทำให้สังคมไทยยอมรับว่าการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นเรื่องธรรมดาไป ในด้านสื่อมวลชนหากคนในสังคมไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคล คนในสังคมก็ไม่คิดที่จะตรวจสอบสื่อในประเด็นนี้ มีหน้าข่าวอาจทำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมการบริโภคที่ส่งเสริมให้สื่อละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางอ้อมด้วย ซึ่งเป็นแรงผลักดันทำให้สื่อต้องเสาะแสวงหาข่าวสารประเภทนี้เพื่อมาตอบสนองความต้องการของคนในสังคม

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมด จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องวัฒนธรรมไทยกับประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพื่อศึกษาว่าวัฒนธรรมไทยมีผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ มีวัฒนธรรมไทยอะไรบ้างที่ส่งเสริมในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย รวมถึงคนในสังคมไทยมีการรับรู้และพฤติกรรมอย่างไรในสถานการณ์ที่หมิ่นเหม่กับเรื่องสิทธิส่วนบุคคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชาชนมีการรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร
2. ประชาชนมีพฤติกรรมอย่างไรในกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและกรณีที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
3. การรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและกรณีที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่
4. สถานภาพของประชาชนมีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่
5. วัฒนธรรมไทย มีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น
2. ระยะเวลาในการศึกษา จะทำการศึกษาในช่วงเวลาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2549 – กันยายน 2549

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เห็นถึงรูปแบบของสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย และเป็นหลักฐานที่แสดงถึงวิธีการรับรู้และพฤติกรรมในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของคนไทย
2. ทำให้เห็นมุมมองของวัฒนธรรมไทยที่อาจจะส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย
3. ทำให้เข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของสื่อมวลชนในสังคมไทย
4. เพื่อพัฒนาคนในสังคมไทยให้เป็นผู้บริโภคสื่อที่สร้างสรรค์และมีอำนาจในการตรวจสอบจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมไทยกับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและแนวทางการศึกษาโดยมีหัวข้อดังนี้

- แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล (The Right of Privacy)
- แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย (Thai Culture)
- แนวคิดเรื่องจริยธรรม (Ethics)
- แนวคิดเรื่องการรับรู้ และพฤติกรรม (Perception & Behavior)

แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล (The Right of Privacy)

‘สิทธิส่วนบุคคล’ หรือ ‘Rights of Privacy’ ถือว่าเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง สิทธิมนุษยชน (Human Rights) นั้นได้แก่ สิทธิทั้งหลายซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในประเทศที่มีอารยธรรมว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ และในการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ (วีระ โลจายะ , 2524) ซึ่งในบรรดาสิทธิที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนทั้งหมด ‘ความเป็นส่วนตัว’ นับเป็นสิทธิลักษณะหนึ่งที่ยากที่สุดในการบัญญัติความหมาย เพราะต้องพิจารณาถึงเนื้อหาสภาพสังคม วัฒนธรรม และพฤติกรรมแวดล้อมประกอบด้วย (<http://yalor.yru.ac.th/~pimonpun/4123506/Midterm/Data%20Protection%20Law.doc>) เนื่องจากมีหลักฐานว่าในหลายวัฒนธรรมจะมองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลต่างกันจึงมีผู้นิยามความหมายของคำว่า ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ไว้มากมายและแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ก็พอจะจำแนกความหมายของสิทธิส่วนบุคคลได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ สิทธิส่วนบุคคลในตัวเองตามกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวกับสื่อมวลชนหรือธุรกิจ และสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

สิทธิส่วนบุคคลในตัวเองตามกฎหมาย

สิทธิส่วนบุคคลทางกฎหมาย คือ สิทธิส่วนบุคคลที่มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในตัวเองตามกฎหมาย โดยสิทธิส่วนบุคคลในความหมายของศาลในสหรัฐอเมริกา หมายถึง สิทธิในชีวิตส่วนตัวที่จะมิให้มีการนำบุคลิกภาพของบุคคลไปใช้แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มิให้มีการ

โฆษณาเรื่องราวส่วนตัวอันสาธารณะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยชอบ หรือมิให้มีการก้าวล่วงโดยมิชอบต่อกิจกรรมส่วนตัวบุคคลในลักษณะรุนแรง หรือก่อให้เกิดความตกใจ ละอายใจ หรืออับอายใจ (กุมพล พลวัน , อรรถสิทธิ์ ชื่นสงวน , วิสาร พันธนะและสุกัญญา ตีระวนิช , 2532)

สิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

สิทธิส่วนบุคคลในชีวิตประจำวัน คือ สิทธิส่วนบุคคลที่เป็นที่รับรู้กันตามบรรทัดฐานของสังคมแต่ไม่ได้มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งก็มีการนิยามกันไปในหลายๆด้าน เช่น

Westin (1970) นิยามไว้ว่า สิทธิของปัจเจกชน กลุ่มคน หรือสถาบัน ในการตัดสินใจเพื่อตนเองว่าข้อมูลส่วนตัวเรื่องใด สามารถเผยแพร่ไปยังคนอื่น ๆ ได้ด้วยวิธีใดและเมื่อใด (Roger Homan , 1991)

Michael Argues (1984) สิทธิในการควบคุมข้อมูลข่าวสารโดยตนเองในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามธรรมดาทั่วไป (Roger Homan , 1991)

Samuel D. Warren & Louis D. Brandeis อธิบายถึงความเป็นส่วนตัวว่าหมายถึง “สิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง” (the right to be let alone) ([http://en.wikipedia.org/wiki/Samuel_D._Warren_\(US_attorney\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Samuel_D._Warren_(US_attorney)))

Webster’s Encyclopedic Dictionary of The English Language (1994) บัญญัติความหมายของสิทธิส่วนบุคคล ว่าหมายถึง สิทธิส่วนบุคคลที่จะทำการใดๆโดยไม่ถูกแทรกแซงจากบุคคลหรือสังคม นอกจากนี้ สิทธิส่วนบุคคลยังรวมถึงสิทธิที่จะปกป้องตนเองจาก

1. การแทรกแซงในชีวิตส่วนตัว ครอบครัว และความเป็นอยู่ในบ้าน
2. การแทรกแซงเรื่องกายและใจ หรือความประพฤติเรื่องเพศ และอิสรภาพทางความคิด
3. การเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศ
4. ถูกทำให้มัวหมองในสายตาสาธารณชน
5. การเปิดเผยเรื่องส่วนตัวอย่างไม่เคารพและทำให้อับอาย
6. การนำชื่อหรือสิ่งที่บ่งบอกว่าเป็นบุคคลนั้นไปใช้ประโยชน์

7. การสอดแนม การสอดรู้สอดเห็น การจับตามองและการรบกวน
8. การแทรกแซงในการโต้ตอบจดหมาย
9. เปิดเผยข้อมูลความลับทางวิชาชีพที่บุคคลนั้นได้ให้หรือได้รับ
10. นำการติดต่อสื่อสาร การเขียน การพูดที่เป็นส่วนตัวไปใช้ในทางที่ผิด

(Michael A.Zimmerman , King & O'Neill , 1976 อ้างถึงใน อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี)

จะสังเกตได้ว่า การให้ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลมีความแตกต่างกันอยู่บ้างในรายละเอียดโดย Westin และ Michael Argues มองว่าสิทธิส่วนบุคคลเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่สำหรับ Samuel D. Warren , Louis D. Brandeis , Michael A.Zimmerman , King , O'Neill และ Webster's Encyclopedic Dictionary of The English Language จะให้ความหมายที่ครอบคลุมเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวด้วย อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะนิยามสิทธิส่วนบุคคลว่าอย่างไร แต่สิทธิส่วนบุคคลนั้นก็ครอบคลุมถึงสิทธิต่างๆ ดังต่อไปนี้ (<http://yvalor.yru.ac.th/~pimonpun/4123506/Midterm/Data%20Protection%20Law.doc>)

1. ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคล

2. ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองในชีวิตร่างกายของบุคคลในทางกายภาพที่จะไม่ถูกดำเนินการใดๆอันละเมิดความเป็นส่วนตัว อาทิ การทดลองทางพันธุกรรม การทดลองยา เป็นต้น

3. ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy) เป็นการให้ความคุ้มครองในความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารทางจดหมาย โทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการติดต่อสื่อสารอื่นใดที่ผู้อื่นจะล่วงรู้มิได้

4. ความเป็นส่วนตัวในเคหสถาน (Territorial Privacy) เป็นการกำหนดขอบเขตหรือข้อจำกัดที่บุคคลอื่นจะบุกรุกเข้าไปในสถานที่ส่วนตัวมิได้ ทั้งนี้ ยังรวมถึงการติดกล้องวิดีโอ และการตรวจสอบรหัสประจำตัวบุคคลด้วย (ID checks)

ความสำคัญของสิทธิส่วนบุคคล

ปัจจุบันสังคมยอมรับว่า ‘สิทธิส่วนบุคคล’ เป็นสิ่งที่จะขาดไม่ได้ เนื่องจากสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิที่สำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถึงแม้ว่าสังคมจะมีข้อมูลข่าวสารที่เพียบพร้อม แต่หากความเคลื่อนไหวต่างๆ ต้องตกอยู่ในสายตาผู้อื่นตลอด ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว หรือมีสถานที่ส่วนตัวเพื่อพัฒนาความคิดและสติปัญญา บุคคลนั้นจะไม่สามารถจัดการกับข้อมูลข่าวสารหรือตัดสินใจกระทำเรื่องต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่บุคคลมีภาวะส่วนตัวย่อมหมายถึง การมีเสรีภาพมากขึ้นในการเลือกทางพฤติกรรม และสามารถควบคุมกิจกรรมต่างๆ ของตนเองได้ (Proshansky Harold, 1970) เช่นเดียวกับงานวิจัยของวิลลิสท์ ทรายงกูร (2526) ที่เห็นว่า “สิทธิส่วนบุคคลมีประโยชน์ต่อชีวิต โดยเฉพาะปัจเจกชนในสังคมประชาธิปไตยเช่นเดียวกับสิทธิในการรับรู้ เพราะเมื่อบุคคลสามารถมีภาวะส่วนตัวโดยที่ความเคลื่อนไหวของเขาเหล่านั้นไม่ต้องถูกสื่อมวลชนนำไปรายงานต่อสาธารณชน ช่วยให้ปัจเจกชนมีสภาพจิตใจที่ดี บุคคลจะรู้สึกขาดความผ่อนคลายทันทีที่รู้ว่า มีผู้อื่นเฝ้ามองอยู่ และที่สำคัญคือหากปัจเจกชนไม่มีสิทธิแม้ในชีวิตส่วนตัวของตัวเอง สิทธิอื่นๆ ก็จะไม่มีความหมายอีก”

ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงหันมาให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น โดยประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิประเภทนี้ไว้อย่างชัดเจนว่าจะถูกละเมิดหรือแทรกแซงไม่ได้ ซึ่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกาศโดยองค์การสหประชาชาติเมื่อ ค.ศ.1948 ได้กำหนดไว้ในข้อที่ 12 ว่า “บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัว ในเคหสถาน หรือในการสื่อสาร หรือไม่อาจถูกลบล้างในเกียรติยศและชื่อเสียง บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมายต่อการก้าวล่วงในสิทธิเช่นว่านั้น” (กุมพล พลวัน และคณะ, 2532)

กฎหมายคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลฉบับแรกบัญญัติขึ้นที่สหรัฐอเมริกา โดยมีจุดเริ่มต้นจากบทความเรื่อง ‘The Right of Privacy’ โดยบุคคลสำคัญทางวงการนิติศาสตร์คือ Samuel D. Warren & Louis D. Brandeis ซึ่งตีพิมพ์ใน The Harvard Law Review ในปี 1890 ว่า “หนังสือพิมพ์ได้ก้าวล่วงเข้าไปในขอบเขตที่เด่นชัดของระเบียบแบบแผนและความบังควร เรื่องซุบซิบนิทาไม่ใช่เรื่องเหลวไหลอีกต่อไปแต่ได้กลายเป็นการค้า เป็นการบังอาจเพื่อสนองตอบตัณหาราคะ ได้มีการตีพิมพ์เรื่องเพศสัมพันธ์ในคอลัมน์ต่างๆ ของหนังสือพิมพ์ประจำวันอย่างแพร่หลายเพราะอาจหามาได้ง่ายโดยเพียงแต่ล่วงรู้ถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวเท่านั้น ซึ่งภาวะความเป็นส่วนตัวที่ถูกรบกวนมากขึ้นจากสื่อมวลชน ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทางด้านจิตใจอันร้ายแรงกว่าความเจ็บปวดทางกาย” (ชูชีพ ปิณฑะศิริ, 2525)

บทความดังกล่าวทำให้วงการกฎหมายเกิดการตื่นตัวมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้มีการรับรองสิทธินี้โดย Common Law (กฎหมายจารีตประเพณี) ศาลเริ่มตระหนักถึงการมีอยู่ของสิทธิส่วนบุคคลและเริ่มจำกัดการใช้สิทธิในการรับรู้ (ซึ่งสื่อมวลชนมักนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการต่อสู้เมื่อเกิดคดีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นจากสาเหตุที่ว่า ศาลอุทธรณ์มลรัฐนิวยอร์กพิพากษาคณะ 4 ต่อ 3 ยกคำร้องโจทก์ที่ขอให้ศาลออกคำสั่งห้ามใช้รูปภาพเด็กหญิงผู้หนึ่งในโฆษณาแข่งข้าวสาลี ทั้งที่เด็กและผู้ปกครองเด็กมิได้ยินยอมในการโฆษณานั้น ศาลให้เหตุผลว่า กฎหมายเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นรูปธรรมและไม่มีเจตนารมณ์ให้มีการชดเชยค่าเสียหายทางจิตใจ เพราะ Common Law มิได้รับรองสิทธิในชีวิตส่วนตัวแต่ประการใด คำพิพากษานี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก และเป็นตัวกระตุ้นให้รัฐสภามลรัฐนิวยอร์กผ่านรัฐบัญญัติรับรองสิทธิในชีวิตส่วนตัวในปีค.ศ. 1903 โดยกฎหมายนี้บัญญัติเอาความคิดแก่ผู้ที่ใช้ชื่อภาพถ่ายหรือภาพวาดของบุคคลอื่นซึ่งยังมีชีวิตอยู่ เพื่อการโฆษณาหรือเพื่อการค้า โดยมีได้รับความยินยอมล่วงหน้าเป็นหนังสือจากบุคคลนั้นหรือจากผู้ปกครองในกรณีของผู้เยาว์ หลังจากนั้นมลรัฐอื่นๆ ต่างก็ตรากฎหมายรับรองสิทธิในชีวิตส่วนตัวเช่นกัน (กุมพล พลวัน และคณะ , 2532)

ขอบเขตของสิทธิส่วนบุคคลเริ่มแยกจากสิทธิในการรับรู้เด่นชัดขึ้น และมีความพยายามจำกัดความในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเพื่อให้กระจ่าง โดยอาศัยแนวทางการตัดสินคดีต่างๆ ของศาล ซึ่ง William Prosser (1969) ได้สรุปพฤติกรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อลดความสับสนและความไม่คงเส้นคงวา โดยแบ่งการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่ค่อนข้างจะแน่นอนได้เป็น 4 ลักษณะ ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายคือ (พิศิษฐ์ ชาวลาธวัช , 2542)

1. การละเมิดโดยการบุกรุก (Physical Intrusion)

เป็นลักษณะการละเมิดทางกายภาพต่อบุคคล หรือการบุกรุกเข้าไปในอาคารสถานที่ส่วนตัว การลักลอบถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น การแอบเข้าไปถ่ายภาพหรือติดตั้งกล้องไว้เพื่อถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัวของบุคคลอื่น บุคคลนั้นสามารถฟ้องร้องได้ในฐานะเป็นผู้บุกรุกสถานที่ส่วนตัว

2. การละเมิดโดยไม่ได้รับอนุญาต (Appropriation)

เป็นลักษณะของการนำข้อมูลข่าวสาร ภาพ หรือเสียงที่สื่อได้มาจากแหล่งข่าวแล้วนำมาเผยแพร่โดยอาจมีการดัดแปลงหรือไม่มีการดัดแปลง เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการค้าและโฆษณาโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ตรงกับที่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล เช่น ญาติของผู้ตาย

ที่ถูกทำร้ายขอร้องไม่ให้ถ่ายและไม่ให้นำภาพไปเผยแพร่ แต่สื่อการยังเสนอข่าวและภาพดังกล่าว กรณีนี้ถือเป็นการละเมิดโดยไม่ได้รับอนุญาต

3. การละเมิดโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ (Public Disclosure of Private Facts)

เป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของบุคคล โดยที่สื่อเห็นว่าบุคคลคนนั้นเป็นบุคคลสาธารณะ เช่น นักการเมือง นักแสดง บุคคลที่มีชื่อเสียง ซึ่งเรื่องนี้เป็นประเด็นที่ต้องพิจารณาว่าเรื่องที่จะเสนอเป็นเรื่องส่วนตัวบุคคลที่ไม่ควรนำเสนอหรือเป็นเรื่องส่วนตัวบุคคลที่เมื่อเปิดเผยแล้วเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะจริงๆ เช่น การที่ช่างภาพปาปารัสซีติดตามถ่ายภาพของเจ้าหญิงไดอาน่าในอิริยาบถต่างๆ ในที่ส่วนตัวเพื่อนำมาเผยแพร่ เป็นกรณีศึกษาที่มีการอภิปรายกันมากกว่าเป็นเรื่องของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือเป็นการเปิดเผยที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

4. การละเมิดเนื่องจากการก่อให้เกิดความเข้าใจผิด (False Light)

การเผยแพร่เรื่องราวส่วนตัวอันเป็นเท็จ อันจะทำให้คนทั่วไปเข้าใจเรื่องราวของบุคคลนั้นไปในทางที่ผิดความจริง เช่น การถ่ายภาพผู้ขายบริการทางเพศที่ให้บริการอยู่ริมถนนเพื่อนำมาประกอบข่าว ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องที่ติดอยู่ในภาพอาจฟ้องเรียกค่าเสียหายได้

อย่างไรก็ตาม Sammual D.Warren & Louis D.Brandeis ยอมรับว่าสิทธิส่วนบุคคลก็มีข้อจำกัดบางประการเหมือนกันคือ

1. สิทธิในชีวิตส่วนตัวต้องไม่ขัดขวางต่อการเผยแพร่เรื่องราวอันเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ
2. สิทธิในชีวิตส่วนตัวไม่คุ้มครองบุคคลซึ่งได้แสดงเจตนาละสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่โดยรอดพ้นจากการรับรู้ของสาธารณะ (หมายความว่ายอมให้สาธารณะรับรู้ความเป็นอยู่ในชีวิตของตน)
3. สิทธิในชีวิตส่วนตัว ไม่ขัดขวางต่อการสื่อสารเรื่องราวใดๆซึ่งได้รับเอกสิทธิ์ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท แม้เรื่องราวนั้นจะเป็นเรื่องส่วนตัวก็ตาม
4. สิทธิในชีวิตส่วนตัวย่อมระงับไป เมื่อมีการเผยแพร่ข้อเท็จจริงโดยตัวผู้หนึ่งเองหรือโดยความยินยอมของผู้นั้น

อย่างไรก็ดี ไซว่าจะมีแต่สหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่ตื่นตัวในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ประเทศต่างๆก็ให้ความสำคัญมากขึ้น โดยออกกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน อาทิเช่น ประเทศฝรั่งเศสได้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งมาตรา 9 ในปี ค.ศ. 1970 รับรองว่า “บุคคล

ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความเคารพในชีวิตส่วนตัว” (กุมพล พลวัน และคณะ , 2532) รวมถึงออกกฎหมายสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวในกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพมหาชน ประกอบด้วยสิทธิสำคัญ 6 ประการ คือ (ไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์ , 2544)

1. สิทธิที่จะมีเสรีภาพในเคหสถาน
2. สิทธิที่จะไม่ถูกล่วงละเมิดในการติดต่อสื่อสารถึงกัน
3. สิทธิที่จะมีชีวิตครอบครัวอย่างปกติสุข
4. สิทธิที่จะมีความลับในการดำเนินชีวิตทางเพศ
5. สิทธิที่จะมีความลับในวิชาชีพ
6. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองในข้อมูลข่าวสารบุคคลที่มีบันทึกไว้ในคอมพิวเตอร์

นอกจากนี้ กลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจยุโรปได้จัดทำอนุสัญญาฉบับหนึ่งเรียกว่า ‘Convention for the Protection of Individuals with regard to Automatic Data’ ลงวันที่ 28 มกราคม 1981 บัญญัติให้การคุ้มครองเสรีภาพในการข่าวสารและคุ้มครองสิทธิในชีวิตส่วนตัวของประชาชนในประเทศภาคีที่เป็นสมาชิก (กุมพล พลวัน และคณะ , 2532)

แม้กระนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าจะมีแต่ผู้ที่สนับสนุนเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ว่าเป็นสิทธิที่จำเป็นต้องมีในทุกสังคม เนื่องจากมีผู้ที่ไม่เห็นด้วยอยู่เหมือนกัน โดยมีข้อวิจารณ์เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลมุมมองหนึ่งมองว่า “จริงๆ แล้วไม่มีหรือเรื่องของ Rights of Privacy และก็ไม่มีอะไรพิเศษเลยเกี่ยวกับสิทธินี้ เนื่องจากว่าผลประโยชน์ต่างๆ ที่มนุษย์ถือว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคลนั้นสามารถที่จะอธิบายได้ด้วยการปกป้องด้วยสิทธิมนุษยชนได้ เนื่องจากว่าสิทธิทั้ง 2 มีการทับซ้อนกันอยู่ เช่น ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า ‘สิทธิส่วนบุคคล’ เมื่อมีสิทธิในทรัพย์สินหรือสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองอยู่แล้ว เป็นต้น” (Thomson , 1975 : Posner , 1981) หรืออีกมุมมองหนึ่งที่มองว่า สิทธิส่วนบุคคลไม่ได้มีเฉพาะแง่ดีเท่านั้นแต่ยังมีแง่ที่ไม่ดีด้วย ตัวอย่างเช่น กลุ่ม Feminist ได้วิจารณ์ถึงสิทธิส่วนบุคคลว่า “การให้สิทธิส่วนบุคคลมากเกินไปทำให้เกิดผลเสียได้เหมือนกัน เช่น สามีตบตีภรรยาแล้วบอกว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคลห้ามคนอื่นยุ่ง จะเห็นได้ว่าในบางแง่มุมสิทธิส่วนบุคคลก็ส่งผลเสีย โดยทำให้ผู้หญิงถูกเหยียดหยาม” (Mackinnon , 1989) นี่ก็เป็นกรณีหนึ่งที่ยกเป็นตัวอย่างให้เห็นว่า ไม่ใช่ทุกคนที่มองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลว่าจะดีเสมอไป เพราะฉะนั้น ในสังคมไทยจะมองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลว่าอย่างไร รวมถึงให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่และแค่ไหน จึงเป็นประเด็นที่น่าศึกษา

สิทธิส่วนบุคคลกับสังคมไทยและกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการระบุสิทธิของบุคคลในครอบครัวและความเป็นอยู่ส่วนตัว ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยประกาศพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2540 (พิศิษฐ์ ชวลาธวัช , 2542) เรื่องสิทธิ เสรีภาพ รวมถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ไว้ในบทบัญญัติมาตรา 4 ของรัฐธรรมนูญที่ระบุว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครอง” โดยหวังว่ากระบวนการปฏิรูปทางการเมืองตามแนวทางของรัฐธรรมนูญจะช่วยให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนได้รับการเอาใจใส่ และปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ถูกนำไปตีความเบี่ยงเบนจึงได้กำหนดลำดับไว้ชัดเจนในมาตรา 28 และ 34 อีกสองมาตรา ดังนี้

“มาตรา 28 บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้” (www.nectec.or.th)

และ “มาตรา 34 สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัวย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัวย่อมกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน” (คณิน บุญสุวรรณ , 2542)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลและได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ประเทศไทยก็ยังไม่มียกกฎหมายในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลแยกออกมาเป็นพิเศษเหมือนของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นเมื่อมีกรณีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกิดขึ้น หลักเกณฑ์ทางกฎหมายจึงมีข้อจำกัดมาก คือ จะต้องเป็นกรณีประมาทเลินเล่อหรือจงใจตามมาตรา 420 และ มาตรา 423 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือกฎหมายหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะแตกต่างกับสหรัฐที่การละเมิดต่อสิทธิในชีวิตส่วนตัวจะพิจารณาจากผลของการกระทำเป็นหลัก (กฤตยชญ์ ศิริเขต อ่างถึงในอรรถสิทธิขั้นสูงวน , พิศิษฐ์ ชวลาธวัช และบังเอิญ มุสิกะพงษ์ , 2537)

โดยกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดมาตรา 420 บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบไว้ว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น โดยความรับผิดชอบเพื่อการละเมิดมีอยู่ 4 ลักษณะคือ

1. การทำโดยผิดกฎหมาย หมายถึง การกระทำนั้นเป็นการล่วงสิทธิโดยผิดหน้าที่ที่ต้องเคารพต่อสิทธินั้นเป็นการผิดกฎหมายในตัว สื่อมวลชนแม้ว่าจะมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นก็ตาม แต่การใช้สิทธินั้นต้องไม่เป็นการละเมิดในสิทธิของบุคคลอื่นให้เขาเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติยศหรือก้าวล่วงในชีวิตส่วนตัวแม้จะเป็นเรื่องจริงก็ตาม เช่น นำภาพบุคคลที่ดาราดำเด่นกันเองระหว่างเพื่อน ๆ ไปตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร เป็นต้น

2. กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ หมายถึง การที่ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อกระทำต่อบุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

คำว่า ‘จงใจ’ คือ การกระทำโดยรู้สึกรู้ถึงผลเสียหายที่จะเกิดจากการกระทำของตน ถ้ารู้การกระทำนั้นจะเกิดผลเสียหายแก่เขาแล้วก็ถือเป็นการกระทำที่จงใจ ส่วนผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดไม่สำคัญ แม้ผลเสียหายจะเกิดขึ้นมากกว่าที่เข้าใจ ถ้าทำโดยที่เข้าใจว่าจะมีผลเสียหายอยู่บ้างแล้วแม้จะเล็กน้อยเพียงใดก็เป็นการกระทำความเสียหายโดยจงใจอยู่นั่นเอง

คำว่า ‘ประมาทเลินเล่อ’ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรค 4 “การกระทำโดยประมาทได้แก่ กระทำความผิดโดยไม่เจตนา แต่กระทำโดยปราศจากการระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่” ผู้ใดแม้ว่าหากไม่จงใจที่จะก่อให้เกิดการละเมิดให้ผู้อื่นเสียหาย แต่อาจกระทำการโดยมีการประมาทเลินเล่อได้ คือการไม่ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์จนกระทั่งให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น

3. ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น การที่บุคคลใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นจนกระทั่งก่อให้เกิดความเสียหายนั้นไปพิจารณา ‘ทำต่อบุคคลอื่น’ นั้นหมายความว่าเฉพาะที่มีการกระทำความผิดก่อให้เกิดผลเสียหายแต่เพียงอย่างเดียว เช่น พาดหัวข่าว “จับ น.ส.ชื่อดังปลอมใบสุทธิ” แต่เนื้อข่าวเป็นเพียงอ้างว่ามีกระแสที่เชื่อได้ว่าตำรวจมีหลักฐานเพียงพอที่จะออกหมายจับ

4. ความเสียหายนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของผู้ทำละเมิด กล่าวคือ ความเสียหายที่เกิดขึ้นน่าจะมีการสัมพันธ์กันระหว่างเหตุหรือการกระทำกับผลที่เกิดขึ้น จนเกิดความเสียหายไม่ว่ากระทำนั้นจะเป็นไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ก็ตามที่ เช่น หลังจากหนังสือพิมพ์ได้เสนอข่าวว่ารัฐมนตรีคมนาคมกระทำการทุจริตเรื่องขายรัฐวิสาหกิจ ก่อให้เกิดผลเสียหายแก่รัฐมนตรีท่านนั้น การกล่าวหาโดยพิสูจน์ความจริงไม่ได้ ถือว่าเป็นสาเหตุและถือได้ว่าการกระทำเกิดขึ้นจึงก่อให้เกิดผลคือความเสียหาย ซึ่งมีความสัมพันธ์กันนั่นเอง

ในส่วนกฎหมายละเมิดมาตรา 423 บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบไว้ว่า “ผู้ใดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริงเป็นที่เสียหายแก่ชื่อเสียงหรือเกียรติคุณของบุคคลอื่นก็ดี หรือเป็นที่เสียหายแก่การทำมาหาได้หรือทางเจริญของเขาประการอื่นก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอันเกิดแก่การนั้น” (พินรอง รามสูตร ณะนันทน์ , 2547)

ส่วนกฎหมายหมิ่นประมาทนั้น มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลดังนี้ (อภิชาติศักดิ์เศรษฐ์ , 2542) มาตรา 326 “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้นั้นเสียหาย ชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” และมาตราที่ 328 “ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำให้โดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าวิธีใดๆ แผ่นเสียงหรือสิ่งบันทึกเสียงบันทึกภาพหรือบันทึกอักษรกระทำโดยการกระจายเสียง หรือกระจายภาพ หรือโดยการกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท”

นอกจากกฎหมายละเมิดมาตรา 420 , 423 และกฎหมายหมิ่นประมาทแล้ว ประเทศไทยยังมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (ไพโรจน์ วายุภาพ รองอธิบดีผู้พิพากษาแพ่ง อนุกรรมการยกร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล www.nectec.or.th/courseware/pdf-documents/it-law/protection-law.pdf) ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีดังนี้

1. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล พ.ศ. 2540
2. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539
3. ประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับความผิดฐานเปิดเผยความลับและความผิดฐานหมิ่นประมาท
4. พระราชบัญญัติคุ้มครองความลับของราชการ พ.ศ. 2483

5. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534
6. พระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478
7. พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535
8. พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. 2522
9. พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505
10. ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2526
11. กฎกระทรวง ฉบับที่ 8 พ.ศ.2529 ออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505
12. กฎกระทรวง ฉบับที่ 8 พ.ศ.2534 ออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2508
13. กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 พ.ศ.2534 ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้ตรวจสอบบัญชี พ.ศ. 2505
14. ข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาทนายความ พ.ศ.2539 ออกตามความในพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528

อย่างไรก็ดี แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น แต่เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายสิทธิส่วนบุคคลโดยตรง ทำให้บางกรณีเมื่อเกิดปัญหาขึ้นก็ไม่สามารถที่จะตีความได้ ซึ่งงานวิจัยของชูชีพ ปิณฑะสิริ (2525) ได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “เมื่อยังไม่มีกฎหมายสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทยที่ชัดเจน กฎหมายไทยที่มีอยู่จึงยังไม่สามารถคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้เท่ากับกฎหมายตะวันตก” สอดคล้องกับงานวิจัยของไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์ (2544) ที่ผลการวิจัยสรุปว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมและทันสมัย เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบก็ยังไม่มีความรู้ ผวนอกกับเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าจึงก่อให้เกิดการละเมิดข้อมูลส่วนตัวทางคอมพิวเตอร์

ปัญหาเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย

นอกจากปัญหาเรื่องกฎหมายที่ยังไม่มีความชัดเจนแล้ว ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทยอีก ซึ่งสามารถแยกได้อีก 4 ประเด็นคือ

1. ปัญหาความขัดแย้งของข้อตรงข้ามระหว่างหลักการเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับหลักการสิทธิส่วนบุคคล

2. ปัญหาเรื่องบุคคลสาธารณะ (Public Figures)
3. ปัญหาความไม่ตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของคนไทย
4. ปัญหาจากวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ปัญหาความขัดแย้งของข้อตรงข้ามระหว่างหลักการเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับหลักการสิทธิส่วนบุคคล

เมื่อสิทธิส่วนบุคคลมีการพูดถึงกันมากขึ้นในสังคมไทย แต่เนื่องด้วยสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารที่เป็นแนวคิดของตะวันตก เป็นสิ่งที่เรายอมรับกันเป็นเวลานานแล้ว การต่อสู้ระหว่างฝ่ายที่ต้องการเสรีภาพกับฝ่ายที่ต้องการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวก็มีมาโดยตลอด (ชัยนันท์ นันทพันธ์ , 2523 อ้างถึงในอรรถสิทธิ์ ชื่นสงวน พิศิษฐ์ ชาวลาวัช และบังเอิญมุสิกะพงษ์) โดยการต่อสู้ที่ผ่านมาก็คือ ความพยายามที่จะระบอบเขตของคำว่าเสรีภาพกับคำว่าความรับผิดชอบนั่นเอง ซึ่งเสรีภาพกับความรับผิดชอบเป็นเรื่องยากที่จะแยกออกจากกันได้ ในทางความเป็นจริง เพราะเสรีภาพของหนังสือพิมพ์มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิมูลฐานประการหนึ่งของประชาชนเรียกว่าสิทธิในการรับรู้ (Rights to Know)

โดยสิทธิในการรับรู้ นั้น หมายถึง สิทธิของปัจเจกชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะประชาชนในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ จึงจำเป็นต้องรับรู้ข่าวสารต่างๆเพื่อช่วยในการพัฒนาความคิดและสติปัญญา ทำให้ตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นได้อย่างชาญฉลาด “เมื่อตระหนักว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะปกครองตนเอง ทุกคนควรสามารถที่จะเลือกความคิดเห็นจากคนอื่น ๆ และสามารถเชื่อในข้อเท็จจริงที่แตกต่างได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความคิดเห็นขึ้น” (Alexis de Tocquville , 1945 อ้างถึงใน Heather Macniel , 1992)

สิทธิในการรับรู้ยังรวมถึง สิทธิของประชาชนที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานต่างๆของรัฐบาล โดยสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือให้ประชาชนได้รับสิทธิดังกล่าว ในทางปฏิบัติ (ปรัชญา เวสารัชช , 2543)

จะเห็นได้ว่า ‘สิทธิในการรับรู้’ มีประโยชน์ต่อสังคมโดยเฉพาะที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสิทธิที่เอื้อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารประกอบการวินิจฉัยเพื่อ

แสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจที่รอบคอบ สิทธิในการรับรู้จึงเป็นสิทธิที่สำคัญของประชาชนในสังคมที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นการปกครองโดยประชาชนทุกคน

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับ ‘สิทธิในการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะ’ ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล และได้ระบุสิทธินี้ไว้ตั้งแต่ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญฉบับแรก (วันที่ 10 ธันวาคม 2475) โดยระบุในมาตรา 58 ไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารนี้ เป็นหลักประกันทางรัฐธรรมนูญที่มุ่งคุ้มครองบุคคลในฐานะ ‘ผู้รับ’ ข้อมูลข่าวสาร และคุ้มครองบุคคลในฐานะเป็น ‘ผู้แสดงออก’ และ ‘ผู้เผยแพร่’ ที่เรียกว่า ‘สื่อมวลชน’ โดยสิทธิดังกล่าวมีองค์ประกอบสำคัญตามรัฐธรรมนูญอยู่ 2 ประการคือ 1 ข้อมูลข่าวสารนั้นต้องเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะ 2 ข้อมูลข่าวสารสาธารณะนั้นต้องอยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารที่บุคคลมีสิทธิรับรู้ตามรัฐธรรมนูญนั้น จำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารสาธารณะเท่านั้น ไม่รวมถึงข้อมูลข่าวสารที่ไม่ใช่สาธารณะ ข้อสำคัญจึงต้องพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารสาธารณะมีความหมายกว้างแคบเพียงใด (กิตติศักดิ์ ปรกติ , 2541)

เพราะฉะนั้นเป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจก่อนว่า อะไรคือข้อมูลส่วนบุคคล อะไรคือข้อมูลสาธารณะที่เปิดเผยได้ โดยข้อมูลข่าวสารสาธารณะนั้น หมายถึง ข้อมูลข่าวสารซึ่งโดยสภาพหรือโดยความมุ่งหมายของแหล่งที่มาแห่งข้อมูลข่าวสารนั้น ย่อมมุ่งจะให้เป็นที่รับรู้แก่บุคคลซึ่งไม่จำกัดหมู่พวก ทั้งนี้โดยไม่จำกัดว่าข้อมูลข่าวสารนั้นจะเกิดขึ้นในประเทศหรือในต่างประเทศก็ตาม ดังนั้น รัฐย่อมไม่อาจออกกฎหมายจำกัดสิทธิหรือห้ามมิให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะที่เผยแพร่สู่ความรู้ของประชาชนโดยปราศจากเหตุผลสมควรได้ เช่น การออกกฎหมายห้ามนำเข้าหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ หรือดูรายการโทรทัศน์ต่างประเทศที่เผยแพร่แก่สาธารณชนทั่วไปย่อมกระทำมิได้ ในทางตรงกันข้ามข้อมูลข่าวสารที่มีได้มีขึ้นเพื่อให้เป็นที่รับรู้แก่ประชาชน เช่น ข้อมูลที่ทางราชการมีไว้เพื่อการเก็บรักษาเป็นความลับหรือข้อมูลเฉพาะบุคคล ย่อมไม่จัดว่าเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และย่อมไม่ตกอยู่ภายใต้ข้อบังคับแห่งสิทธิการรับรู้ตามรัฐธรรมนูญเพราะข้อมูลเหล่านั้นเป็นสิทธิของผู้ครอบครองว่าจะเปิดเผยหรือไม่ก็ได้ (กิตติศักดิ์ ปรกติ , 2541)

ในส่วน ‘ข้อมูลส่วนบุคคล’ ตามมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ให้หมายความไว้ว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม (<http://yalor.yru.ac.th/~pimonpun/4123506/Midterm/Data%20Protection%20law.doc>) จะเห็นได้ว่าข้อมูลส่วนบุคคลกับข้อมูลสาธารณะก็แบ่งแยกอย่างชัดเจน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าข้อมูลส่วนบุคคลจะเผยแพร่ไม่ได้เลย การเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลสามารถที่จะทำได้ โดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ 1 เจ้าของข้อมูลเป็นผู้อนุญาตให้เผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลนั้น 2 ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นต้องพิสูจน์ได้ว่าเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ และ 3 ให้ข้อมูลส่วนบุคคลต่อศาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

การที่คนในสังคมใช้สิทธิการรับรู้ตามรัฐธรรมนูญเพื่อจะได้ข้อมูลข่าวสารนั้น สื่อมวลชนมีหน้าที่สำคัญที่จะเป็นตัวกลาง ในการหาข่าวและเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงให้สิทธิ เสรีภาพในการหาข่าวของสื่อมวลชนไว้ในมาตรา 39 ไว้ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และสื่อความหมายโดยวิธีอื่นๆ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียงสิทธิในครอบครัวหรือความเป็นส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจ หรือการตั้งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงหรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ เพื่อลดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้จะกระทำมิได้”

อย่างไรก็ตาม สิทธิในการรับรู้ของประชาชนก็ดีหรือเสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารก็ดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับและได้รับการคุ้มครองนั้น ไม่ได้หมายความว่าสิทธิในการรับรู้จะอยู่เหนือสิทธิอื่นๆ ทั้งปวง สิทธิการรับรู้จำเป็นจะต้องมีข้อจำกัดอยู่เหมือนกัน เพราะการใช้สิทธิการรับรู้หรือใช้เสรีภาพให้เป็นผลร้ายแก่สิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจกระทำได้ จึงเป็นเรื่องที่สื่อมวลชนจะต้องมีความรับผิดชอบ และยึดจรรยาบรรณ จริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนมากกว่าจะยึดแต่เรื่องของสิทธิเสรีภาพอย่างเดียว (William L. Rivers , Wilbur Schramm & Clifford G. Christians 1980 อ้างถึงในอรรถสิทธิ์ ชื่นสงวนและคณะ) เพราะฉะนั้นเมื่อสื่อต้องเผชิญกับปัญหาว่าการเสนอข่าวนี้เป็นสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือเป็นเรื่องที่ละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล นักวิชาชีพเองต้องนึกถึงจริยธรรมแห่งวิชาชีพมาพิจารณาเพื่อยึดเป็นแนวทาง โดยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ 2540 ได้ปรากฏไว้ในหมวด 2 3 และ 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หมวด 2 จริยธรรมของหนังสือพิมพ์

- ข้อ 4 หนังสือพิมพ์ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำและความครบถ้วน
- ข้อ 5 หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ
- ข้อ 6 หนังสือพิมพ์ต้องแสดงความพยายาม ในการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
- ข้อ 7 หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากเป็นจริง
- ข้อ 8 หนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการเสนอข่าวเพราะความลำเอียง หรือมีอคติจนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินความเป็นจริง
- ข้อ 9 หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว
- ข้อ 10 เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆต้องบอกที่มาของข้อความนั้น
- ข้อ 11 การเสนอข่าวที่มีการพาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใดๆต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิดโอกาสให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาแสดงข้อเท็จจริงด้วย
- ข้อ 12 ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องลงพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวโดยไม่ชักช้า
- ข้อ 13 หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าวโดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรปกปิดเพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ
- ข้อ 14 หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับ หากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้ หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดนามปากกาหรือนามแฝงที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นไว้เป็นความลับ
- ข้อ 15 ในการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ หนังสือพิมพ์ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส ในการเสนอข่าวตามวรรคแรก ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาสนั้นไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง
- ข้อ 16 การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าว และสะท้อนใจความสำคัญหรือเนื้อหาหลักของข่าว
- ข้อ 17 หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณะอย่างถ่วง

- ข้อ 18 ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ
- ข้อ 19 ข้อความที่เป็นประกาศโฆษณา ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

หมวด 3 จริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

- ข้อ 20 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่ประพฤติปฏิบัติการใดๆ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- ข้อ 21 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องไม่วาดอ้างหรืออาศัยตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเรียกร้องสิทธิหรือผลประโยชน์ใดๆที่ไม่ชอบธรรม
- ข้อ 22 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการรับอามิสสินจ้างอันมีค่า หรือผลประโยชน์ใดๆ เพื่อให้การทำการหรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

หมวด 4 แนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

- ข้อ 23 ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์พึงละเว้นการรับอภิสิทธิ์ หรือตำแหน่งเพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใดๆ อันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน
- ข้อ 24 การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์พึงตระหนักถึงความสำคัญของข่าวต่อสาธารณะ และไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
- ข้อ 25 การได้มาซึ่งข่าวสาร หนังสือพิมพ์พึงใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์
- ข้อ 26 ในการแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์พึงกระทำโดยบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธะกรณีอื่นใดนอกจากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณะ โดยไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น
- ข้อ 27 หนังสือพิมพ์พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ
- ข้อ 28 หนังสือพิมพ์พึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบ ให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ภายในขอบเขตของศีลธรรมและวัฒนธรรม หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังที่จะไม่ เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่น่าสงสัยว่าจะเป็นภัยสังคมหรือสาธารณะ
- ข้อ 29 หนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีเหตุให้น่าเชื่อว่าเจ้าของประกาศโฆษณานั้น เจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งเท็จมลาย

ข้อ 30 ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพ หรือมีความหมายเหยียดหยาม

ประกาศ ณ วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2541

นายมานิจ สุขสมจิตร

ประธานสภาการหนังสือพิมพ์

จริยธรรมและจรรยาบรรณ เป็นหลักยึดด้านคุณธรรมที่อาจนำไปประกอบในการตัดสินใจ ไม่ก้าวล่วงไปละเมิดต่อผู้อื่น แม้จริยธรรมและจรรยาบรรณมิใช่กฎหมายและไม่มีสภาพบังคับ แต่เป็นกรอบแห่งศีลธรรมในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการในการเลือกและนำเสนอข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งความคิดเห็นของสื่อมวลชนสู่สาธารณชน (สุกัญญา สุกบรรทัด , 2539) จะสังเกตได้ว่า จริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ บัญญัติไว้เพื่อปิดช่องทางไม่ให้นักหนังสือพิมพ์ไปละเมิด สิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นอยู่แล้ว ทั้งนี้ทั้งนั้น ถ้านักหนังสือพิมพ์ยึดมั่นในจริยธรรมอย่างมั่นคง การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย คำถามก็คือนักหนังสือพิมพ์ยึดมั่นกับจริยธรรม แห่งวิชาชีพแล้วหรือยัง งานวิจัยของอังธิดา ลิ้มปี่ปัทมาณี (2540) พบว่าสภาพปัจจุบันปัญหา ด้านการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลยังคงมีอยู่ และเรื่องจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ยังไม่ได้รับการ ยึดมั่นถือมั่นอยู่ในหัวใจของนักวิชาชีพเท่าที่ควร รวมทั้งนโยบายขององค์กรก็ไม่ได้ให้ความสำคัญ และเอาจริงเอาจังกับจริยธรรมเท่าใดนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิโรจน์ ศรีหิรัญ (2545) ที่พบว่า บัณฑิตนิเทศศาสตร์มักจะมีคามคาดหวังอยู่ในระดับสูงว่าเมื่อปฏิบัติงานจริงจะไม่เสนอข่าวที่เข้าข่ายละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น แต่ประเมินการปฏิบัติงานจริงของ นักหนังสือพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของเลอลักษณ์ รอดเรือง (2541) ที่ศึกษา เรื่องการตกเป็นเหยื่อจากการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน พบว่ามีการรายงานที่ก่อให้เกิด เหยื่อซ้ำซ้อนกว่า 200 ข่าว ซึ่งการนำเสนอข่าวดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเสนอข่าวใน ลักษณะละเมิดสิทธิส่วนบุคคล มีการกล่าวถึงรายละเอียดของผู้ตกเป็นข่าวหรือคนใกล้ชิดจน ทำให้ผู้ใช้สื่อคาดเดาได้ว่าเป็นใคร ซึ่งเป็นกรนำเสนอเนื้อหาที่ก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรม รวมถึงงานวิจัยของพิรงรอง รามสูต วัฒนันท์ (2547) ที่พบว่านักหนังสือพิมพ์จะไม่เกรงกลัว มติของสภาการหนังสือพิมพ์ที่ลงโทษหรือประณามเท่าใดนัก รวมถึงเจ้าของกิจการที่ร่วมก่อตั้ง สภาการหนังสือพิมพ์เองก็ไม่มีมาตรการภายในองค์กรที่ชัดเจนในการลงโทษผู้กระทำผิด ซึ่งทำ ให้เกิดกรณีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่บ่อยครั้ง

การหลีกเลี่ยงไม่ให้ไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้น สื่อมวลชนควรจะต้องระวังอย่างละเอียด รอบคอบและไม่เสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวที่อาจละเมิดต่อสิทธิส่วนบุคคล แต่ถ้า จะต้องเสนอข้อมูลนั้นจริงๆ ประเด็นสำคัญก็คือ สื่อมวลชนจะต้องรู้ว่าข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์

ต่อสาธารณชนหรือไม่ ถ้าเป็นประโยชน์สาธารณะสื่อก็มีสิทธิที่จะเสนอได้ (สุภา ศิริमानนท์ , 2523) และเมื่อเกิดปัญหาว่าอะไรคือประโยชน์สาธารณะ อะไรเป็นเรื่องส่วนบุคคล ผู้ที่ตัดสินใจคือประชาชนนั่นเอง (อรรถสิทธิ์ ชื่นสงวน และคณะ , 2537)

จะเห็นว่า การตีความว่ากรณีไหนควรจะเป็นสิทธิในการรับรู้ หรือกรณีไหนควรจะเป็นสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงการตีความเรื่องประโยชน์สาธารณะยังเป็นปัญหาในสังคมไทยอยู่ ดังงานวิจัยของกมลลา สุวรรณธรรมมา (2538) งานวิจัยนี้ทำให้เห็นถึงนัยยะทางการรับรู้ปัญหาด้านการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของสังคมไทยว่ายังไม่มีความมั่นคงและชัดเจน โดยยังไม่สามารถแยกออกว่ากรณีไหนเป็นสิทธิการรับรู้ กรณีไหนเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่าถ้าทำอย่างนี้ถือว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ละเมิด

ปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ทำให้สื่อมวลชนมีข้ออ้างในการนำเสนอข่าวในเชิงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นอยู่เสมอ ทั้งยังเป็นข้ออ้างของสังคมที่จะขอมให้สื่อมวลชนละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อคนในสังคมจะได้บริโภคข่าวอีกด้วย

ปัญหาเรื่องบุคคลสาธารณะ (Public Figures)

ปัจจัยอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย คือ เรื่องของบุคคลสาธารณะ (Public Figures) ซึ่งสังคมไทยยังมีความเห็นที่คลุมเครือและไม่สามารถจะชี้ชัดลงไปได้ว่า บุคคลสาธารณะควรมีสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ และถ้ามีจะมีในระดับใด จะมีสิทธิส่วนบุคคลเท่ากับปัจเจกชนหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นจากผู้ที่มีความรู้ทั้งหลายรวบรวมมาเป็นข้อมูลดังนี้

บุคคลสาธารณะ หมายถึง บุคคลที่ได้รับความสนใจจากสื่อบ่อยครั้ง หรือบุคคลที่เป็นที่รู้จักสาขาใดสาขาหนึ่ง ซึ่งบุคคลนั้นสมัครใจอย่างชัดเจนหรือโดยปริยายที่จะนำตัวเองสู่สายตาของสาธารณชน อาทิเช่น นักการเมือง นักกีฬา นักแสดง นักร้อง เป็นต้น (www.hfac.uh.edu/comm/media_libel/libel/defination.html) จึงเป็นเรื่องธรรมดาที่บุคคลเหล่านี้จะถูกจับตามองจากบุคคลทั่วไป แม้ว่าเขาจะเต็มใจหรือไม่ก็ตาม แต่ก็ถือว่าได้สละสิทธิความเป็นส่วนตัวไปแล้ว ซึ่งแน่นอนว่า การมีชีวิตส่วนตัวหรือความเป็นส่วนตัวที่เคยมีเหมือนปุถุชนนั้นจะต้องลดน้อยถอยลงไป ดังงานเขียนของ Sammual D.Warren & Louis D.Brandeis ที่ยอมรับว่า “สิทธิส่วนบุคคล

ก็มีข้อจำกัดบางประการเหมือนกัน โดยสิทธิในชีวิตส่วนตัวไม่คุ้มครองบุคคลซึ่งได้แสดงเจตนา สละสิทธิที่จะมีความเป็นอยู่โดยรอดพ้นจากการรับรู้ของสาธารณะ” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลา สุวรรณธรรม (2538) ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐและบุคคล ที่มีชื่อเสียงควรมีขอบเขตสิทธิส่วนบุคคลน้อยกว่าบุคคลทั่วไป แต่อย่างไรก็ดี การที่เป็นบุคคล สาธารณะก็ใช่ว่าชีวิตส่วนตัวในทุกซอกทุกมุมจะเป็นสาธารณะไปเสียหมด เพราะยังใ้บุคคล สาธารณะก็เป็นคนธรรมดาที่มีสิทธิ ‘ความเป็นส่วนตัว’ (Privacy) ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้น พื้นฐานของมนุษย์อยู่ ดังงานวิจัยของซูชีพ พิณทะลิว (2525) ที่กล่าวว่า “บุคคลสาธารณะจะเป็น สาธารณบุคคลเฉพาะในเรื่องที่ได้มีการเปิดเผยต่อสาธารณะที่เกี่ยวข้องโดยตรงเท่านั้นและเรื่อง ส่วนตัวบางเรื่องที่ไม่ได้เปิดเผยมิได้เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ ก็ยังคงเป็นสิทธิส่วนตัวของบุคคล นั้นอยู่” รวมถึงงานวิจัยของอังชิตา ลิ้มปัทมปาณี (2540) ที่กล่าวว่า “บุคคลสาธารณะก็ย่อมมี ความเป็นส่วนตัว หากเป็นเรื่องส่วนตัวจริงๆ เป็นเรื่อง ‘เฉพาะบุคคล’ (Individual Interest) หนังสือพิมพ์ต้องหลีกเลี่ยง แต่ในความเป็นจริง บ่อยครั้งที่หนังสือพิมพ์ไม่ได้คำนึงถึงว่าอะไรเป็น ประโยชน์ต่อสาธารณะ อะไรเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล จึงเกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (Intrusion of Privacy) เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นเล็กๆน้อยๆมากกว่าเพื่อสิทธิการรับรู้อย่าง แท้จริง หากมองในมุมมองกลับกัน เป็นไปได้ว่าผู้อ่านอาจมีส่วนที่ทำให้เกิดปัญหาการละเมิด ขึ้นได้ โดยสังเกตจากการนำเสนอข่าวประเภทสนองความอยากรู้อยากเห็นเล็กๆน้อยๆยังสามารถ นำเสนอบนหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์หลายๆฉบับอยู่เสมอ”

จะสังเกตได้ว่า สื่อมวลชนในปัจจุบันให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิการรับรู้ และสิทธิ เสรีภาพของสื่อมวลชนมากกว่าคำว่าสิทธิส่วนบุคคล และมักให้คำจำกัดความในเรื่องของ ‘บุคคล สาธารณะ’ แบบเข้าข้างตัวเองว่า ‘บุคคลสาธารณะ’ จะต้องเปิดเผยและตอบข้อซักถามทุกข้อที่ สื่อมวลชนต้องการรู้ พิงรอง รามสูต วัฒนันท์ (2547) ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “ประเด็น ที่มักเป็นปัญหาในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ คือความเข้าใจเกี่ยวกับสามแนวคิดที่เกี่ยวพัน อย่างแยกไม่ออก นักหนังสือพิมพ์ทั่วไปจะมองว่าบุคคลที่มีชื่อเสียงในสังคม เช่น นักแสดง นักการเมือง นักธุรกิจควรมีสิทธิส่วนบุคคลน้อยกว่าประชาชนทั่วไปเพราะเป็น ‘บุคคลสาธารณะ’ แต่ในความเป็นจริงสิทธิส่วนบุคคลนั้นเป็นสิทธิที่เหนือกว่าเสรีภาพของสื่อมวลชน และสื่อมวลชน ไม่มีเอกสิทธิ์ที่จะพิมพ์หรือเผยแพร่ทุกสิ่งที่คุณปรารถนา หรือแม้แต่การเผยแพร่เรื่องราวที่เกี่ยวกับ ประโยชน์สาธารณะ สื่อมวลชนก็อาจต้องรับผิดชอบว่าได้กระทำไปโดยประมาทเลินเล่อหรือรู้ ว่า สิ่งนั้นเป็นความเท็จ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของผู้อื่น รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสาร อันเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ สื่อมวลชนไม่อาจใช้วิธีการเลวร้ายในการหาข่าวสารหรือละเมิด ต่อสิทธิในชีวิตส่วนตัวของผู้อื่นได้” เช่นเดียวกับ อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติได้

ให้แง่คิดว่า แนวคิดเรื่อง ‘บุคคลสาธารณะ’ (Public Figures) ทำให้นักข่าวหลงประเด็นเพราะในกฎหมายไม่มีคำว่าบุคคลสาธารณะ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 330 ซึ่งเป็นเรื่องความผิดฐานหมิ่นประมาท จะเน้นให้มีการพิสูจน์ว่าข้อความที่ถูกตั้งข้อหาว่าเป็นการหมิ่นประมาทนั้น ‘เป็นประโยชน์กับประชาชน’ หรือไม่ ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเป็นประโยชน์ก็จะถือว่าไม่มีความผิดตามที่ถูกฟ้องร้อง

การใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนต้องระวังถึงความรับผิดชอบตามละเมิดมาตรา 420 โดยเฉพาะในการก้าวล่วงถึงสิทธิส่วนตัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวต้องระวังเป็นพิเศษ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือบุคคลสาธารณะ (Public Figures) ก็ตาม บุคคลในที่นี้มีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 34 ดังนั้น แม้ว่าสื่อมวลชนจะอ้างสิทธิในการรับรู้หรือสิทธิในการแสวงหาข่าว ก็ต้องระวังที่จะไม่ก้าวล่วงถึงสิทธิในชีวิตส่วนตัวของบุคคลอื่น เพราะบุคคลทุกคน (ซึ่งรวมถึงบุคคลสาธารณะ) ย่อมมีสิทธิที่จะไม่เป็นข่าว

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่ามาตรา 34 นี้จะกำหนดข้อยกเว้นไว้บ้างในกรณีการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนก็จริง แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะวินิจฉัยความพอดีระหว่างเรื่องส่วนตัวกับประโยชน์ของสาธารณชน ดังนั้น สื่อมวลชนที่คิดจะนำเรื่องส่วนตัวของบุคคลไปเผยแพร่คงต้องใช้ความระมัดระวังอย่างที่สุด เพื่อไม่ให้เป็นการล่วงล้ำก้ำเกินสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิที่จะไม่เป็นข่าวของบุคคลอื่น

ปัญหาความไม่ตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของคนไทย

ความไม่ตระหนักในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย สะท้อนให้เห็นได้จากการที่สื่อมวลชนได้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่บ่อยครั้งอย่างที่ได้อธิบายคร่าวๆ ไปแล้ว อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่แค่สื่อมวลชนเท่านั้นที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น เพราะในสังคมไทยเองก็มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เห็นอยู่ในชีวิตประจำวันเสมอๆ เช่น การแซงคิว การเปิดวิทยุโทรทัศน์เสียงดังจนรบกวนเพื่อนบ้าน หรือการมุ่งดูเหตุการณ์ต่างๆ โดยไม่สนใจว่าผู้อื่นจะเดือดร้อน ซึ่ง พ.ต.อ. ญาณพล ยั่งยืน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กล่าวถึงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทยว่ามีมากขึ้นโดยได้อธิบายคร่าวๆ ดังต่อไปนี้ (<http://www.nectec.or.th/courseware/pdf-documents/it-law/protection-law.pdf>)

กรณีมีผู้แอบอ้างชื่อผู้อื่นที่มีชื่อเสียง พร้อมข้อมูลส่วนตัวอื่นๆ เช่น ชื่อ ตำแหน่ง ที่อยู่ อายุ สถานะทางสังคม ฯลฯ ไปใช้สมัครพรีอิมล์ แล้วใช้อีเมลล์นั้นในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าตนเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ตนแอบอ้าง

กรณีธนาคารได้ขายข้อมูลชื่อและที่อยู่ของลูกค้าให้กับผู้อื่น เช่น ใครบ้างที่มีบัตรเครดิตสีทอง เคยใช้วงเงินจำนวนเท่าไรต่อเดือน เคยใช้บัตรที่ต่างประเทศหรือไม่ ฯลฯ แล้วธนาคารจะขายข้อมูลเพื่อให้ส่งเอกสารขายสินค้ามาให้เรา

กรณีโรงแรมม่านรูด จดหมายเลขทะเบียนรถของผู้มาพัก หรือโรงแรม 5 ดาวทั่วไป จดบันทึกข้อมูลผู้พักตามกฎหมาย (แบบ รร.17) แล้วนำไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นที่ไม่ใช่เจ้าพนักงาน

กรณี Loxinfo ได้ทำการจัดเก็บข้อมูลบัตรเครดิตของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ e-Commerce แล้วต่อมาได้ถูกนักเจาะระบบข้อมูลไปและนำข้อมูลดังกล่าวไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต

การนำหมายเลขโทรศัพท์ของบุคคลอื่นไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ทำให้มีผู้โทรศัพท์ไปหาเป็นจำนวนมากก่อความเดือดร้อนรำคาญ ทั้งหมดนี้คือตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าสังคมไทยยังไม่ได้ตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลเท่าไรนัก ทำให้ทั้งสื่อมวลชนเองและคนในสังคมยังละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่เสมอๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชินอารี มาลีศรีประเสริฐ (2539) ที่พบว่าคนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล รวมไปถึงนักวิชาชีพและสื่อมวลชนด้วย และอีกหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า การรับรู้ส่วนใหญ่ของคนไทยถึงแนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไม่ได้รับความสนใจที่เพียงพอ ซึ่งหลักฐานนี้เป็นการสำรวจนโยบายความเป็นส่วนตัวของเว็บไซต์ต่างๆ ดำเนินการสำรวจในเดือนกุมภาพันธ์ 2546 โดยโครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นธกุล อ้างถึงในกฤษณา กิตยาคิตย) ผลสำรวจชี้ให้เห็นว่าการตระหนักถึงการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของหน่วยงานรัฐยังอยู่ในระดับต่ำมาก มีเพียง 3 หน่วยงานจาก 159 ที่ตีพิมพ์นโยบายความเป็นส่วนตัวเอาไว้ และมีเพียง 10% ของ 759 เว็บไซต์ที่มีนโยบายความเป็นส่วนตัวของตัวเอง

ปัญหาจากวัฒนธรรมไทยที่ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

โดยธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์จะมีพฤติกรรมการอยากรู้ อยากเห็น เหมือนกันทุกเชื้อชาติทุกเผ่าพันธุ์ เพราะคือความต้องการอย่างหนึ่ง อย่างที่ Murray (1938) ได้ทำการแบ่งแยกความ

ต้องการของมนุษย์ออกเป็น 28 ชนิดด้วยกัน และ 1 ในนั้นก็คือ ความต้องการอยากรู้ (Cognizance) จะว่าไปแล้วความอยากรู้อยากเห็นก็เป็นพฤติกรรมหนึ่งที่ทุกเชื้อชาติมีเหมือนกันหมด แต่เมื่อมองในบริบทของสังคมไทย อาจพูดได้ว่าธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องอยากรู้อยากเห็นจะถูกแสดงออกได้ง่ายในสังคมไทย เนื่องจากมีวัฒนธรรมบางอย่างเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้มีการอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และพฤติกรรมนี้เองจะนำไปสู่การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของสังคมไทยทั้งในด้านของชีวิตประจำวัน และด้านของสื่อมวลชน โดยงานวิจัยของอังชิตา ลิ้มปีทมปาณี (2540) พบว่า การที่หนังสือพิมพ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สาเหตุหนึ่งก็เพราะตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้อ่าน ซึ่งวัฒนธรรมที่อาจส่งผลให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้นจะขอกล่าวไว้ในแนวคิดวัฒนธรรมไทยต่อไป

แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล แนวคิดเรื่องสิทธิการรับรู้และแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการตั้งคำถามในแบบสอบถาม ว่ากรณีไหนเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และกรณีไหนเป็นสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เพื่อศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้หลักการในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือไม่ และตั้งคำถามในแบบสอบถามที่เกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ ว่าเรื่องส่วนตัวของบุคคลสาธารณะเรื่องใดเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่ควรเปิดเผย หรือเรื่องใดเป็นสาธารณะที่ต้องเปิดเผยให้ประชาชนรับทราบ รวมถึงคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล และพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในชีวิตประจำวัน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ตลอดจนสรุปและอภิปรายผล

แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย (Thai Culture)

การจะศึกษาถึงวัฒนธรรมไทยนั้นจำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่า ‘วัฒนธรรม’ เสียก่อน ซึ่ง Linton (1945) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมถือเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งกับทุกสังคม โดยเขาได้เขียนไว้ในหนังสือ The culture background of personality ว่า “ไม่มีสังคมมนุษย์สังคมใดไม่ว่าอดีตหรือปัจจุบันก็ตามที่จะอยู่ได้โดยปราศจากวัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมคือวิถีชีวิตทั้งมวลของสังคมใดสังคมหนึ่ง” (ประกายรัตน์ ศรีสอาน , 2534)

มีผู้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับวัฒนธรรมไว้มากมายหลายท่าน ยกตัวอย่างเช่น Bierstedt , Meehan & Samuelson (1964) วัฒนธรรม คือส่วนทั้งหมดที่ซับซ้อนประกอบด้วยทุกสิ่งทุกอย่างที่เขาคิดและทำ (วัฒน ภูวทิศ , 2538)

พระยาอนุমানราชชน ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า คือ ปัญญาความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็นที่มนุษย์ถ่ายทอดและสืบทอดต่อกันมา และแสดงออกให้เป็นสิ่งต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือคัดแปลงปรับปรุงจากธรรมชาติ เพื่อประโยชน์แห่งวิถีชีวิตของตนในส่วนรวม ตลอดจนกิจกรรมอาการที่แสดงออกเป็นนิสัยความประพฤติ (ชยาพร เพชรโพธิ์ศรี , 2539)

พัทธา สายหู ได้ให้ความหมายของคำว่า วัฒนธรรม ในความหมายที่เป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตว่า “แบบอย่างการดำรงชีวิตของชนหมู่ใดหมู่หนึ่งนั้น ก่อนที่จะเป็นแบบเป็นอย่างขึ้นได้ จะต้องมีการปฏิบัติคล้อยตามกันในหมู่มนุษย์จำนวนมากพอสมควร จนปรากฏเป็นแบบอย่างให้เห็นได้ชัดเจนแน่นอนจากชุมชนที่เป็นเจ้าของด้วย การร่วมกันปฏิบัติตามแบบอย่างความประพฤติ การกระทำ ความคิดและความเชื่อ ที่รวมกันเป็นแบบแผนของชีวิต หรือวัฒนธรรมของหมู่คณะนั้นติดต่อกันไปเป็นเวลาอันช้านานไม่ตั้งใจเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น สิ่งต่างๆที่เป็นแบบแผน ความประพฤติ การกระทำ ความคิด ความเชื่อนั้น ก็กลายเป็นธรรมเนียมประเพณีไปในที่สุด” (ชยาพร เพชรโพธิ์ศรี , 2539)

ทิพย์สุดา นัยทรัพย์ (2535) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น
2. เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ มิใช่เกิดขึ้นเองโดยปราศจากการเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดและเรียนรู้สิ่งต่างๆได้จากมนุษย์ด้วยกัน
3. เป็นมรดกทางสังคม วัฒนธรรมเป็นผลของการเรียนรู้และการถ่ายทอดของมนุษย์จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นหนึ่งอย่างไม่ขาดสาย
4. เป็นวิถีของชีวิตมนุษย์หรือแบบแผนการดำเนินชีวิต การที่ชาติต่างๆ มีความแตกต่างกันและมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทำให้เราสามารถแยกวัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งออกจากสังคมหนึ่ง โดยไม่ถือว่าวัฒนธรรมใดสูงหรือต่ำกว่า เพราะวัฒนธรรมของแต่ละสังคมสืบทอดต่อกันมาและมีการแสดงออกอย่างแจ่มชัดแตกต่างกันไป
5. เป็นสิ่งที่ไม่คงที่ เพราะมนุษย์มีการคิดค้นสิ่งใหม่หรือปรับปรุงของเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจึงทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอ

ประเภทของวัฒนธรรม

William F.Ogburn , Meyer F.Nimcoff (1950) (วัฒน ภูวทิศ , 2538) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (material culture) คือ สิ่งต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ที่อยู่อาศัย เครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง ยานพาหนะ งานศิลปะ ฯลฯ

2. วัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (non-material culture) คือ อุดมการณ์ ค่านิยม แนวความคิด ประเพณี การปฏิบัติสืบกันมาและเป็นที่ยอมรับในสังคมนั้น เช่น ศาสนา ความเชื่อ ทักษะคติ ความรู้ ซึ่งเป็นนามธรรม (Abstract) ที่ไม่สามารถมองเห็นได้

เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นคำกว้างและมีหลากหลายประเด็น ดังนั้นผู้วิจัยขอทำความเข้าใจก่อนว่า การวิจัยในเรื่องวัฒนธรรมไทยในครั้งนี้ จะมุ่งศึกษาแต่วัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (non-material culture) ซึ่งได้แก่ อุดมการณ์ ค่านิยม แนวความคิด ประเพณี การประเพณีปฏิบัติเท่านั้น

กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรม

มวลมนุษย์ในโลกที่อาศัยอยู่ในที่ต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเองด้วยกันทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรม คือวิถีชีวิตของคนในสังคม เป็นแบบแผนการปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้จักคิดในสถานการณ์ต่างๆที่สมาชิกในสังคมเดียวกันเข้าใจและยอมรับ รวมถึงใช้ปฏิบัติร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและคนในสังคมนั้น (สุพัตรา สุภาพ , 2531) กระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรมจึงเริ่มต้นจากครอบครัว เด็กๆ เรียนรู้จากการสังเกต การอบรมสั่งสอน และจากการปฏิสัมพันธ์กับพ่อ แม่ ญาติ พี่น้อง ทำให้เด็กสามารถรับเอา (Accept) หรือปรับปรุง (Adapt) วิถีชีวิต ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนวิธีแสดงออกทางศิลปวัฒนธรรมด้านต่างๆ จากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดตัวภายในบ้านและสถานที่พบปะสมาคมต่างๆของครอบครัว แล้วจึงค่อยขยายไปเป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของหมู่บ้าน ของเมือง ของประเทศ จนถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมต่างๆในโลกในที่สุด (สุนีย์ บุญทิคม , 2538)

วัฒนธรรมจึงมีอิทธิพลต่อแบบพฤติกรรมของมนุษย์ ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ บุคคลนั้นจะปฏิบัติตัวหรือมีพฤติกรรมตามแต่ละวัฒนธรรมของตน ซึ่งวัฒนธรรมจะมีอิทธิพล มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในสังคมนั้นๆ และได้กลายเป็นเอกลักษณ์ของสังคมไป ในที่สุด นั่นคือค่านิยมซึ่งกำหนดแบบความประพฤติ เจตคติ รสนิยม อุปนิสัย ตลอดจนทัศนคติ ต่างๆ ด้วย (สุพัตรา สุภาพ อ้างถึงใน พจนานพร กนกแก้ว)

เมื่อมนุษย์ได้รับเอาวัฒนธรรม เจตคติและค่านิยมของสังคมที่ตัวเองอยู่แล้ว ซึ่งได้รับการ ถ่ายทอดจากพ่อแม่และบุคคลอื่นเป็นผู้อบรมให้ นอกจากนี้มนุษย์แต่ละคนยังได้รับประสบการณ์ พิเศษเฉพาะคน ทำให้เจตคติและค่านิยมส่วนตัวแตกต่างจากบุคคลอื่นได้ ซึ่งเจตคติเป็นความ เชื่อที่คงทนซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้มาเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง ส่วนค่านิยมเป็นแกนกลางของเจตคติ ที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มทำหน้าที่กำหนดพฤติกรรมในระยะยาวของคนในสังคม (นพมาศ ชีรเวทิน , 2534)

มนุษย์เป็นผู้สร้างวัฒนธรรมเพื่อใช้จัดการกับชีวิตและสังคม เช่น สร้างความสัมพันธ์ ระหว่างคนในสังคมด้วยกันและกับสิ่งแวดล้อม วิธีจัดการกับระบบชีวิตและสังคมเหล่านี้ได้ ก่อให้เกิดความรู้อันเป็นประโยชน์ที่บรรพบุรุษได้นำมาใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งต่อมาก็พัฒนาเป็น ความคิด ความเชื่อ แบบอย่าง ประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศิลปะ สันตนาการ และสิ่งเหล่านี้คือรากฐานที่ประเทศต้องใช้เป็นจุดตั้งต้นในการปรับเปลี่ยน เพื่อพัฒนาประเทศใน อนาคต เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปมนุษย์ก็ย่อมจะต้องใช้สติปัญญาของตนในการปรับเปลี่ยน วัฒนธรรมเข้ากับสังคมใหม่และสิ่งแวดล้อมใหม่ด้วย (จริญญา พรหมอยู่ , 2526)

ความเป็นมาของวัฒนธรรมไทยและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมไทยนั้น วีระ บำรุงรักษ์ (2529) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่หล่อหลอมขึ้น ในสังคมไทย สมาชิกในสังคมมีลักษณะการรับรู้และเข้าใจประสบการณ์ รวมทั้งอุดมคติร่วมกัน สำหรับเอกลักษณ์ที่ผุดขึ้นเด่นชัด คือ การยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การรู้จักอยู่ ร่วมกันอย่างสานประโยชน์และรักอิสระเสรี (วัฒน ภูวทิศ , 2538) เป็นวิถีชีวิตที่คนไทยได้ สั่งสม เลือกรร ปรับปรุง แก้ไข จนถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และได้ใช้ เป็นเครื่องมือ หรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม (สุนีย์ บุญทิม , 2538)

ชาติไทยเป็นชาติหนึ่งที่มีวัฒนธรรมอันดีงามมาตั้งแต่โบราณ วัฒนธรรมไทยที่เรามีและปฏิบัติกันอยู่ส่วนหนึ่งเป็นเรื่องของบรรพบุรุษของเราได้ถ่ายทอดมาถึงอนุชนรุ่นหลัง ทำให้เรามีความประพฤติกและการปฏิบัติอย่างที่เราเป็นอยู่ อีกส่วนหนึ่งจากที่เราได้มีการติดต่อกับคนชาติอื่นๆ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี เพื่อการค้าหรือด้วยเหตุใดก็ตาม วัฒนธรรมของชาติที่เราเกี่ยวข้องกับด้วยจึงมีผลต่อวัฒนธรรมไทยไม่น้อย และชนชาติที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทย คือ มอญ ขอม อินเดีย จีน และชาติตะวันตก

หากมองย้อนไปในอดีตประเทศไทยได้มีการติดต่อสมาคมกับชาวพื้นเมือง คือ ขอม กับมอญ ซึ่งชาติทั้ง 2 ได้รับวัฒนธรรมจากอินเดียมา เมื่อคนไทยเห็นว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ก็นำมาดัดแปลงให้กลายเป็นวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะอิทธิพลของอารยธรรมอินเดีย ปรากฏในด้านศาสนาอย่างมาก รวมทั้งในด้านการปกครอง ด้านกิริยามารยาทและความเป็นอยู่ ส่วนคติความเชื่อในการประกอบพิธีกรรมต่างๆของพราหมณ์ไทยก็นำมาปฏิบัติอยู่ไม่น้อย เช่น การหมั้น การโกนจุก เป็นต้น ระยะเวลาหลังประเทศไทยมีการค้าขายกับจีนมากขึ้น อิทธิพลของอารยธรรมจีนจึงเข้ามามีบทบาทในวัฒนธรรมไทย พอเราเริ่มติดต่อกับตะวันตก ไม่ว่าจะติดต่อมากเท่าไรเราก็อ้างรับเอาอารยธรรมของเขามามากเท่านั้นไม่ว่าจะเป็นด้านการปกครอง สังคม การศึกษา อุดมการณ์ เทคโนโลยี เป็นต้น ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยที่เป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปในหลายๆด้าน เช่น ด้านการปกครองที่เราเปลี่ยนจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านอุดมการณ์ เรื่องสิทธิ เสรีภาพ ทำให้ชายหญิงมีความเท่าเทียมกันมากกว่าแต่ก่อน ด้านการแต่งกาย ด้านการปลูกสร้าง เป็นต้น (สมชัย ใจดี , 2543) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมัยก่อนเป็นไปอย่างช้าๆค่อยเป็นค่อยไป แต่ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมได้ดำเนินไปในอัตราเร็วขึ้นเนื่องจากอิทธิพลจากสื่อมวลชนที่แพร่หลายมาก เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ฯลฯ

สรุปแล้ว วัฒนธรรมไทยในอดีตถึงปัจจุบันมีอิทธิพลจากอารยธรรมต่างชาติไม่มากนักน้อย โดยเราได้คัดเลือกสิ่งที่เป็นประโยชน์ และเข้ากับสภาพความเป็นอยู่ของคนไทย เป็นการผสมผสานกับวัฒนธรรมของเราเองที่มีอยู่มาแต่เดิม คือ เรายอมรับวัฒนธรรมที่ดีของชาติอื่นมาเป็นของเราบ้าง ดัดแปลงบ้างเพื่อให้เข้ากับเชื้อแบบไทยๆ จนเป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะแบบของเราเองที่แตกต่างกับชนชาติอื่น โดยแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นได้พยายามส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมที่ดีงามเหล่านี้ไว้

วัฒนธรรมกับสิทธิส่วนบุคคล

Schoeman (1984) ได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับมุมมองในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไว้ได้อย่างน่าสนใจว่า “สิทธิส่วนบุคคลจะสำคัญแค่ไหนในสังคมหนึ่ง ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของสังคมนั้นเป็นตัวกำหนด” โดยเขาได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับการมองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับวัฒนธรรมไว้ 2 ประเด็นคือ 1 วัฒนธรรมแต่ละวัฒนธรรมให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลแค่ไหนและอย่างไร โดยนักคิดส่วนใหญ่ได้ให้คำตอบและเห็นพ้องต้องกันว่า “วัฒนธรรมเกือบทุกวัฒนธรรมจะให้คุณค่ากับสิทธิส่วนบุคคล และเห็นว่าสิทธิส่วนบุคคลนั้นสำคัญ แต่จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับการให้คุณค่าของสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมนั้นๆ และวิธีการแสวงหาเรื่องสิทธิส่วนบุคคลก็ต่างกันด้วย” ส่วนคำถามที่ 2 เขามีความสงสัยว่า มีแง่มุมไหนในชีวิตของมนุษย์ซึ่งควรจะเป็นสิทธิส่วนบุคคลโดยธรรมชาติ ไม่ใช่เป็นสิทธิส่วนบุคคลเพราะสังคมหรือวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด คำตอบส่วนใหญ่ที่ได้คือ “พวกเขามองว่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวตนข้างในจริงๆ ของแต่ละบุคคล ควรจะเป็นสิทธิส่วนบุคคลโดยธรรมชาติ แต่ว่ามีอะไรบ้างและคืออะไรกันแน่ก็เป็นเรื่องที่ยากในการจำกัดความ” ด้าน Allen (1988) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ไว้ว่า ถึงอย่างไรสิทธิส่วนบุคคลก็ต้องขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดอยู่ดี โดยเขากล่าวว่า “ความรู้สึกริเริ่มคิดและการกำหนดหน้าที่ของแต่ละวัฒนธรรมนั้น มีผลต่อการรับรู้หลักการในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล” ซึ่งสอดคล้องกับบทความทางอินเทอร์เน็ต <http://my.dek-d.com/vive/diary/?day=2006-03-25> ที่กล่าวว่า “แต่ละวัฒนธรรมจะมีมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับคำบางคำ ตัวอย่างเช่น วัฒนธรรมที่เน้นในเรื่องของปัจเจกชน (Individualist Cultures) จะยึดถือในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลมาก แต่กับบางวัฒนธรรมที่เน้นในเรื่องส่วนรวม (Collectivist Cultures) อาจจะไม่เข้าใจคำๆนี้เลย” นี่เป็นหลักฐานที่ยืนยันได้ว่ามุมมองในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทยที่อาจเป็นปัจจัยในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

นอกจากหลักฐานที่ยืนยันว่ามุมมองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมดังที่กล่าวไปแล้ว ยังมีหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่า มีวัฒนธรรมไทยบางอย่างมีผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคมไทย คืองานวิจัยของอุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์ (2537) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น พบว่าค่านิยมของวัฒนธรรมไทยบางอย่าง เช่น การปิดกั้นการพูดคุยในเรื่องเพศว่าเป็นสิ่งที่ไม่สมควร หรือความไม่เท่าเทียม

กันของเพศหญิงและชาย เด็กๆจะถูกสอนให้มีบทบาทและงานซึ่งตรงกับเพศของตนเอง ผู้ชายต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวและมีหน้าที่ออกไปทำงานนอกบ้าน ส่วนผู้หญิงจะต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนและคอยสนับสนุนสามี รวมทั้งสังคมไทยยังให้โอกาสผู้ชายสามารถมีคู่รักได้มากกว่าหนึ่งคน ขณะที่สังคมหล่อหลอมให้ผู้หญิงมีทัศนคติว่า จะต้องรักษานวลสงวนตัวและมีคู่รักได้เพียงคนเดียวเท่านั้น วัฒนธรรมนี้ส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยง เนื่องจากไม่มีการพูดคุยให้วัยรุ่นเข้าใจในเรื่องเพศอย่างถูกต้อง รวมถึงวิธีป้องกัน และเพศชายมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงกว่าเพศหญิงเพราะวัฒนธรรมที่ผู้ชายสามารถมีคู่รักได้มากกว่าหนึ่งคน

อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมของสังคมมีทั้งดีและไม่ดี แล้วแต่สภาพของสังคมและบุคคลจะปฏิบัติ ซึ่งวัฒนธรรมบางอย่างอาจจะไม่พึงปรารถนาในสังคมหนึ่ง แต่อีกสังคมหนึ่งอาจจะเห็นว่าเหมาะว่าควรก็ได้ ดังนั้นวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องของบุคคลในสังคมหนึ่งๆที่เห็นพ้องว่าจะปฏิบัติไปในทางไหน วัฒนธรรมที่จะยกขึ้นมาต่อไปนี้เป็นวัฒนธรรมที่ดีในสังคมไทย แต่อาจจะมีบางแง่มุมในวัฒนธรรมนั้นที่เป็นปัจจัยให้คนไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ซึ่งได้แก่วัฒนธรรมดังต่อไปนี้

1. การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์

งานเขียนของจูลี วิจิตรวาทการ (www.geocities.com/mppm6055/pp6032.doc) ได้มองสังคมไทยว่า คนไทยเป็นคนที่มีความยืดหยุ่นสูงมาก (Flexibility) และเข้าใจกฎระเบียบขบถกติกาดี แต่ไม่ยอมปฏิบัติตาม ชอบละเมิดและผู้ละเมิดก็ไม่ถูกสังคมลงโทษ ชอบทำตามใจตัวเองสูงและขาดระเบียบวินัย ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของจรัญ พรหมอยู่ (2519) ที่มองว่าคนไทยไม่ค่อยยึดมั่นกับกฎเกณฑ์ทำให้สังคมไทยขาดระเบียบวินัย คือบุคคลจะทำตามความพอใจของตัวเองมากกว่านึกถึงสังคม ทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่ไม่ยึดมั่นในสิ่งใดหรือไม่จริงจังกับสิ่งใดของคนไทยเข้าทำนองอะไรก็ได้ขอให้สบายไว้ก่อน ดังคติที่ว่า ‘ทำอะไรตามใจคือไทยแท้’

การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า วัฒนธรรมนี้เป็นปัจจัยให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย เพราะว่าการที่คนไทยทำอะไรก็ได้ ไม่ได้เคารพในกฎเกณฑ์เท่าที่ควร อาจทำให้ไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นได้ เนื่องจากคนไทยคิดถึงแต่สิทธิส่วนบุคคลของตัวเองว่ามีสิทธิที่จะกระทำ โดยลืมมองว่าสิ่งที่กระทำอาจไปกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และการไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ทำให้คนไทยมีนิสัยไม่นึกถึงประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสังเกตได้จากคนไทยจะไม่รวมตัวเพื่อเรียกร้องสิทธิอะไร นอกจากจะเป็นเรื่องที่ตัวเองเดือดร้อน เช่น สมาคม

นักข่าวรวมตัวกันเพื่อบอยคอตนักแสดงบางคน ที่กีดกันสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักข่าว และคู่มืออาชีพของตน หรือนักการเมืองเรียกร้องให้ปลดล็อก 90 วันในการย้ายพรรค แต่ไม่มีใครเรียกร้องในเรื่องของกฎหมายสิทธิส่วนบุคคล ทั้งๆที่เป็นเรื่องสำคัญและมีผลกระทบต่อคนในสังคม แสดงให้เห็นว่าคนไทยยังไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเท่าไรนัก

2. วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน

การที่สังคมไทยเป็นสังคมแบบครอบครัวขยาย ครอบครัวใหญ่ สมาชิกในบ้านจะประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก และญาติผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็น พี่ป้า น้าอา ปู่ย่าตายาย ฯลฯ ซึ่งจะแตกต่างกับสังคมตะวันตกที่จะเป็นครอบครัวเดี่ยวมีแค่พ่อ แม่ ลูกเท่านั้น การที่สังคมไทยเป็นสังคมแบบครอบครัวขยาย จึงทำให้เกิดวัฒนธรรมสิทธิร่วมกันขึ้น กล่าวคือ คนในสมาชิกครอบครัวเดียวกันจะแบ่งปันทุกอย่างอย่างร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดหรือด้านวัตถุ วัฒนธรรมสิทธิร่วมกันเป็นวัฒนธรรมที่เน้นส่วนรวม จะสังเกตได้ว่า บ้านเรือนไทยสมัยก่อนจะมีห้องโถงใหญ่กึ่งกลางบ้านห้องเดียว ซึ่งห้องนี้จะใช้สำหรับ นั่งเล่น ทำกับข้าว กินข้าว หรือแม้กระทั่งนอน ทุกๆคนในบ้านจะอยู่รวมกันในห้องนี้ และถึงแม้ว่าจะมีห้องอื่นๆ ภายในบ้าน แต่คนไทยก็ยังใช้ชีวิตอยู่รวมกันในห้องโถงมากกว่า

วัฒนธรรมสิทธิร่วมกันทำให้คนไทยมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันในครอบครัว และมิสายสัมพันธ์ ความผูกพันระหว่างเครือญาติอย่างเหนียวแน่น ทำให้เกิดลักษณะเด่นอีกอย่างหนึ่งของคนไทย คือ การรักพวกรักพ้อง เข้าทำนองสุภาษิตที่ว่า ‘เลือดต้องข้นกว่าน้ำ’ แต่วัฒนธรรมนี้อาจมีส่วนช่วยเสริมให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย มีหลักฐานที่สนับสนุนความคิดของผู้วิจัยคืองานเขียนของกฤษณา กิติยาคิสัย (2548) ซึ่งกล่าวถึงสิทธิร่วมกันไว้ว่า “ค่านิยมของประเพณีไทยและวัฒนธรรมไทย ยังไม่สามารถเป็นสื่อในการปรับเปลี่ยนแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้ เพราะวัฒนธรรมไทยยังคงยึดในหลักสิทธิร่วมกันอยู่ (Collectivism) ความขาดแคลน ‘ความเป็นส่วนตัว’ สะท้อนให้เห็นชีวิตชาวบ้านของไทยแบบดั้งเดิม บ้านไทยดั้งเดิมนั้นจะประกอบไปด้วยห้องขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับเป็นห้องครัว ห้องนั่งเล่นและห้องนอน บ้านที่มีห้องเดียวนี้คือสถานที่ที่สมาชิกของครอบครัวขยายใช้ชีวิตสังคมอยู่ด้วยกัน เพื่อให้เกิดความมีระเบียบและปรองดองกัน” สอดคล้องกับงานเขียนของ Niels Mudler (2000) ที่ชี้ให้เห็นว่า “ความเป็นส่วนตัวและความเป็นปัจเจกชนที่เป็นแนวคิดของชาวตะวันตกไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับสังคมไทย เพราะชีวิตของคนในสังคมไทยดำเนินอยู่ในสาธารณะ” และงานเขียนของจูรี วิจิตรวาทการ (www.geocities.com/mppm6055/pp6032.doc) กล่าวว่า “สังคมไทยไม่แบ่งแยกกันระหว่าง Public + Private” เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าคนไทย

ไม่ได้มองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกบุคคล แต่จะมองว่าสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิร่วมกันในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของพิรงรอง งามสุด รัตนันท์ (2547) ที่ให้แง่คิดว่า “ความเป็นส่วนตัวในประเพณีของประเทศไทยนั้น เริ่มแรกนำมาใช้เพื่อการมีส่วนร่วมในช่องว่างของครอบครัว โดยสมาชิกครอบครัวทำกิจกรรมหลายอย่างด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมทำอาหาร รับประทานอาหารและการเข้านอน โดยกั้นเขตระหว่างครอบครัวกับโลกภายนอก ซึ่งนี่ก็คือความเป็นส่วนตัวอย่างหนึ่งของคนไทย โดยสมาชิกที่สนิทสนมคุ้นเคยในครอบครัวเดียวกันได้แบ่งปันกัน” จากหลักฐานนี้ทำให้เห็นว่าความเป็นส่วนตัวอย่างปัจเจกชนไม่มีที่ให้อยู่ในประเพณีวัฒนธรรมไทย หากย้อนไปในสมัยก่อนคนไทยจะไม่รู้จักคำว่า ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ไม่รู้จักว่า ‘นี่คือ! เขตแดนของฉัน’ แต่จะรู้จักคำว่า ‘ครอบครัว’ และ ‘พื้นที่ส่วนรวม’ มากกว่า บ้านเรือนไทยสมัยก่อนจะมีห้องโถงห้องเดียวที่ทุกคนจะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ถึงแม้ว่าบางบ้านจะมีห้องอื่นๆแต่ห้องเหล่านั้นก็ไม่มีประตูกั้น เพราะฉะนั้นในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลคงไม่ต้องพูดถึง พอมายุคปัจจุบัน เรามีห้องเป็นของตัวเอง เรามีประตูกั้น แต่คนในครอบครัวก็จะเปิดประตูห้องของสมาชิกในครอบครัวโดยไม่เคาะประตู หรือว่าหยิบของใช้ไปใช้โดยไม่ขออนุญาต ผลมาจากวัฒนธรรมสิทธิร่วมกันที่ให้แนวคิดกับคนไทยว่า ‘เป็นสิทธิร่วมกันของคนในครอบครัวเดียวกัน’

3. ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส

ค่านิยมเคารพผู้อาวุโสเป็นค่านิยมที่อยู่คู่คนไทยมาช้านาน ค่านิยมนี้สืบเนื่องมาจากระบบศักดินาของไทยที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 15 และยกเลิกไปในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ระบบศักดินาหรือระบบอุปถัมภ์เกิดขึ้นเพื่อช่วยให้เกิดความยืดหยุ่น และโครงสร้างถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันของสังคมไทย ค่านิยมและบรรทัดฐานในระบบชนชั้นจึงรวมถึงการ ‘รู้จักที่ต่ำ ที่สูง’ ‘การให้เกียรติ’ แก่ผู้ที่ตำแหน่งสูงทั้งหลาย ในขณะที่พวกศักดินาสองแฉกอำมาตย์และสร้างบุญคุณแก่ผู้ที่ตนอุปถัมภ์ สังคมไทยจึงถูกมองว่าเป็นสังคมที่ผูกพันกัน สมาชิกแต่ละคนจึงขึ้นอยู่กับและกัน เพื่อความมั่นคงของตนภายใต้การอุปถัมภ์และพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้น พฤติกรรมของบุคคลในตำแหน่งต่างจึงเรียบร้อย และอ่อนน้อมถ่อมตนเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำผิด ซึ่งอาจจะถูกตีความเป็นการไม่ให้เกียรติกันและนำไปสู่การเสียหน้า (กฤษณา กิตติยาศิษย์ , 2548)

ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าระบบศักดินาจะถูกยกเลิกไปแล้วในสังคมไทย รวมถึงโครงสร้างของสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป แต่พฤติกรรม ค่านิยม ความเชื่อในระบบอุปถัมภ์ รวมถึงการเคารพผู้อาวุโสยังไม่หมดไปจากสังคม หากแปลงสภาพจากระบบศักดินาที่เป็นแบบชนชั้น เจ้านายกับไพร่มาเป็นการเคารพในเรื่องอาวุโส การเคารพพ่อแม่หรือผู้ที่มีอายุมากกว่าตน การเคารพครูบาอาจารย์

เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของสุภัตรา สุภาพ (2536) ที่กล่าวว่า “ค่านิยม สักคินา จะยึดเกียรติ ยึดทรัพย์สินสมบัติ สถานภาพ อำนาจ นิยมเงินตรา ยกย่องความเป็นเจ้าคนนายคน ยึดบุคคลเป็นหลัก และยกย่องผู้อาวุโส” ซึ่งค่านิยมเคารพผู้อาวุโสนี้เองอาจเป็นปัจจัยส่งผลให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทยมากขึ้น ดังงานเขียนของกฤษณา กิตติยาศิษย์ (2548) ที่กล่าวว่า “การที่พ่อแม่ลงโทษลูก หรือบงการชีวิตของลูกนั้น เป็นสิ่งที่ตกทอดจากประเพณีแบบ สักคินาของสังคมไทย ที่ซึ่งเจ้านายหรือผู้มีอำนาจภายในบ้านเป็นเจ้าของชีวิตและบังคับชะตาชีวิตของผู้้อยทั้งหลายในบ้านภายใต้กฎเผด็จการของเขา”

4. วัฒนธรรมบอกกล่าว

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เนื่องจากว่าประเทศไทยเป็นสังคมเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรมากกว่า 80% และประกอบกับความเชื่อที่ว่าคนไทยที่แท้จริงคือ ‘ชาวนา’ ครอบครัวยุคชาวนาจึงนับว่าเป็นรูปแบบดั้งเดิมที่กำหนดขึ้นมาเป็นลักษณะโครงสร้างขั้นพื้นฐานของสังคมไทย ลักษณะของพฤติกรรมของการรวมกลุ่มในสังคมไทยแต่ก่อนนั้น มาจากกลุ่มครอบครัวชาวนาโดยมีการทำนาเป็นพฤติกรรมร่วม (Collective Behavior) เช่น รวมตัวกันเพื่อเกี่ยวข้าว (จรัญ พรหมอยู่, 2519) การประสานสัมพันธ์ครั้งนี้ทำให้เกิดวัฒนธรรมบอกกล่าวขึ้น คือ ถ้าบ้านไหนจะมีการเกี่ยวข้าวก็จะบอกกล่าวเพื่อนบ้านให้มาช่วยกัน ร่วมมือร่วมใจกันทำ วัฒนธรรมการบอกกล่าวไม่ได้มีแต่เฉพาะเรื่องเกี่ยวข้าวเท่านั้น ยังรวมถึงการบอกกล่าวสารทุกข์สุกดิบ วิธีชีวิตของแต่ละคน หรือการบอกกล่าวเกี่ยวกับงานพิธีต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน เป็นต้น วัฒนธรรมบอกกล่าวจะสร้างสายสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสังคม กล่าวคือ เมื่อบุคคลได้รู้ถึงความเป็นไปของผู้ที่เขารู้จักผ่านการบอกกล่าวของคนๆนั้น เขาจะรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นพวกพ้อง เป็นกลุ่มเดียวกันที่มีความสนิทสนม และรู้สึกว่าตัวเองมีความสำคัญ คนไทยจึงชอบที่จะบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้คนที่คุ้นเคยทราบ ดังงานวิจัยของ P.Sharp & คณะ P.Herbert จาก Cornell University ซึ่งได้วิจัยชนบทไทยพบว่า “พฤติกรรมของคนไทยชอบมีปฏิสัมพันธ์สูง (Take Pleasure in Social Interaction)” (อ้างถึงใน จุรี วิจิตรวาทการ) อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจุบันสังคมไทยไม่ว่าจะสังคมเมืองหรือสังคมชนบทมีลักษณะแบบตัวใครตัวมันมากขึ้น วัฒนธรรมบอกกล่าวในการเล่าเรื่องราวสารทุกข์สุกดิบหรือวิธีชีวิตของคนจะบอกกล่าวกันน้อยลง (นอกจากจะเป็นคนสนิทกันจริงๆ) แต่วัฒนธรรมเรื่องการบอกกล่าวในเรื่องงานบวช งานแต่งงานก็ยังคงมีอยู่

วัฒนธรรมบอกกล่าว อาจเป็นปัจจัยให้คนไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น เช่น เรื่องการแต่งงาน ในความเป็นจริงคน 2 คนมีสิทธิที่จะอยู่กินกันโดยที่ไม่แต่งงานหรืออาจจะแต่งงานเสียๆเพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคลของเขาที่จะทำได้และไม่ได้ผิดกฎหมาย แต่เนื่องจากว่า สังคมไทยถือในเรื่องที่ว่าต้องบอกต้องกล่าว มีอะไรก็ต้องมาบอกกัน เมื่อเขาแต่งงานอย่างเสียๆ จึงถูกมองว่าไม่ให้เกียรติ ไม่เห็นหัวผู้ใหญ่เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของพจนานพร กนกแก้ว (2538) ที่พบว่า “การแต่งงานถือเป็นประเพณีไทยที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา และการแต่งงานเท่ากับว่าเป็นการประกาศให้คนในสังคมรับรู้และเป็นสักขีพยาน ว่าคนทั้งคู่ตกลงใจจะมีครอบครัวร่วมกัน และได้ปฏิบัติตามประเพณีอย่างถูกต้อง การปฏิบัติอันกริธาผิดประเพณีโดยการหนีตามกันไปแม้จะเป็นการตกลงปลงใจของทั้งสองฝ่าย แต่ก็ถือว่าผิดจารีตและได้นำความเสื่อมเสียมาสู่วงศ์ตระกูล” รวมถึงงานเขียนของจรัญ พรหมอยู่ (2519) ที่กล่าวว่า “คนในสังคมไทยจะไม่ค่อยยอมรับในสิ่งใหม่ๆ หากสิ่งนั้นไปขัดต่อค่านิยมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีเดิมที่เขามีอยู่ เช่น การอยู่ก่อนแต่งซึ่งเรารับเอาวัฒนธรรมของตะวันตกเข้ามา คนในสังคมจะไม่ยอมรับและถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก ถ้าหากเกิดขึ้นหนุ่มสาวจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดี และจะทำให้พ่อแม่หรือคนในครอบครัวอับอาย”

5. อิทธิพลของพุทธศาสนา

แม้ว่าประเทศไทยจะมีการนับถือศาสนาต่างๆหลายศาสนา แต่คนไทยนับถือพระพุทธศาสนา มากกว่าศาสนาอื่นๆ พุทธศาสนามีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น ศิลปะ วรรณคดี จรรยา คติความเชื่อ และประเพณีข่มขืนอยู่กับพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น เช่น ประเพณีทำบุญ งานแต่งงาน ทำบุญอายุ คนไทยอายุครบต้องบวชให้บิดามารดา เป็นต้น (จรัญ พรหมอยู่, 2519) จนกล่าวได้ว่าพุทธศาสนาเป็นอุดมคติและความรู้สึกนึกคิดของคนไทย อิทธิพลของพุทธศาสนาในบางแง่มุมอาจมีส่วนช่วยเสริมให้คนไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น กฤษณา กิตติยาศิษย์ (2548) กล่าวว่า “คำสอนของพระพุทธศาสนาไม่ได้ช่วยส่งเสริมในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากพระพุทธศาสนาสอนว่า มนุษย์ไม่มีสิทธิในกรรมสิทธิ์ในผืนดิน ผืนน้ำ หรือแม้แต่กระทั่งร่างกายของเราเองทุกสิ่งล้วนเป็นภาพลวงตา เพราะฉะนั้นย่อมรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วย แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคลจึงถูกมองว่าเป็นเรื่องที่มีมนุษย์สร้างขึ้น” รวมไปถึงงานเขียนของ Holmes & Tangtongtavy 1997 (อ้างถึงในกฤษณา กิตติยาศิษย์) ที่สังเกตว่า “การแสดงความเกรงใจ เห็นใจ หรือน้ำใจของคนในสังคมไทยที่ได้อิทธิพลจากพุทธศาสนานั้น อาจทำให้ต้องยอมทำตามสิ่งที่ผู้อื่นร้องขอโดยที่เราอาจจะไม่เต็มใจนักเพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าและปัญหา” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ P.Sharp & คณะP.Herbert จาก Cornell University พบว่า “คนไทยมีความเกรงใจ ไม่ทำกรณิกหน้าคนอื่น ไม่ชอบขัดแย้ง ไม่ชอบการ

เผชิญหน้า (Avoid Face – to – Face Conflict)” และเรื่องของกฎแห่งกรรม (Karmic Energy) คนไทยจะเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมและการให้อภัย ดังนั้นเมื่อคนไทยถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคล จะคิดว่าเป็นกรรมเก่าและให้อภัยกับคนที่มาละเมิด ทำให้ผู้กระทำผิดได้ใจและก็ไปละเมิดผู้อื่นอีก รวมถึงความเชื่อเรื่องประเพณีการบวชที่ว่าผู้ชายทุกคนควรบวชเรียนเพื่อจะได้เป็นคนสุก เป็นคน รู้จักบาปบุญคุณโทษและจะทำให้บิดามารดาได้เกาะชายผ้าเหลืองสู่สวรรค์ ทั้งยังแสดงถึงความ กตัญญูต่อบุพการีด้วย (จรัญ พรหมอยู่ อ้างถึงในประกายรัตน์ ศรีสอาน) ซึ่งพจนานพร กนกแก้ว (2538) เขียนไว้ในงานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อนี้ว่า “ในวันเข้าพรรษาของทุกปี ครอบครัวใดที่มีลูกชายอายุครบบวช ครอบครัวนั้นจะประกอบพิธีบวชให้ และก็เป็นหน้าที่ของลูกชายที่จะ บวชทดแทนบุญคุณของบุพการี” ความเชื่อนี้เป็นค่านิยมที่อยู่คู่คนไทยตั้งแต่สมัยโบราณและได้ ยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

แนวคิดนี้ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการตั้งสมมุติฐานเบื้องต้น เป็นแนวทางในการตั้งคำถาม ในแบบสอบถามที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม และพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก ตลอดจนการสรุปและอภิปรายผล

แนวคิดเรื่องจริยธรรม (Ethics)

การที่คนในสังคมจะแสดงพฤติกรรมอะไรออกมานั้นก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ ที่เป็นตัวอบรมบ่มเพาะ ไม่ว่าจะเป็นด้านความเชื่อ ทศนคติ หรือพฤติกรรม และนอกจาก วัฒนธรรมจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคมแล้ว ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่คนในสังคมจะยึด เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตัวด้วยนั่นคือ ‘จริยธรรม’

จริยธรรม หรือ จริยศาสตร์ คือ ปรัชญาสาขาหนึ่งที่ว่าด้วยการแสวงหาความดีสูงสุดของ มนุษย์ แสวงหาหลักเกณฑ์ในการตัดสินความประพฤติของมนุษย์ อย่างไหนถูก ไม่ถูก ดี ไม่ดี ควร ไม่ควร และพิจารณาปัญหาเรื่องสถานภาพของศีลธรรม เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องของ จริยธรรมที่กล่าวถึงความดี และความชั่วแห่งการกระทำของมนุษย์ ตามหลักนิรุกติศาสตร์คำว่า ‘จริยศาสตร์’ เป็นภาษาสันสกฤต (จริย + ศาสตร์) แปลตามตัวอักษรว่า ‘ศาสตร์ที่ว่าด้วยความ ประพฤติ’ ซึ่งมาจากคำเดิมในภาษากรีกที่เขียนว่า Ethos แปลว่า Character ซึ่งหมายถึง อุปนิสัย หรือหลักของความประพฤติ (พระประมวล อุตตราสโย , 2544)

จริยธรรมในสังคมไทย

สังคมไทยเป็นสังคมเมืองพุทธ แต่ประเทศไทยก็ให้อิสระในการนับถือศาสนา จะสังเกตได้ว่ามีคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ คนไทยที่นับถือคริสต์ และคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม รวมไปถึงคนไทยเชื้อสายจีนด้วย แม้ว่าเราจะต่างศาสนาแต่เราก็เป็นคนไทยเหมือนกันและอยู่รวมกันอย่างปกติสุข ดังนั้นหากจะพูดถึงเรื่องของจริยธรรมในบริบทของสังคมไทยนั้น ผู้วิจัยจึงแบ่งจริยธรรมออกเป็น 2 แนวคิดใหญ่ๆ เพื่อให้ครอบคลุมถึงการรับรู้และพฤติกรรมในเรื่องของจริยธรรมของคนในสังคมไทยได้อย่างชัดเจน คือ แนวคิดจริยธรรมตะวันออก ซึ่งมาจากแนวคิดของจีน และอินเดีย และแนวคิดจริยธรรมตะวันตก ซึ่งเป็นองค์ความรู้ทางวิชาการที่เข้ามาเป็นแนวคิดจริยธรรมในประเทศไทย

แนวคิดด้านจริยธรรมตะวันออก

แนวคิดจริยธรรมตะวันออก หรือปรัชญาตะวันออก มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ก็มีอิทธิพลต่อคนในสังคมเป็นอย่างมาก ได้แก่

แนวคิดของเหลาจื้อ (Lao Tzu)

เหลาจื้อมีชีวิตในศตวรรษที่หก ก่อน ค.ศ. โดยทฤษฎีจริยศาสตร์ของเขา คือ สิ่งทั้งหลายทั้งปวงนั้นเกิดขึ้นตามวิถีทางธรรมชาติของและตัวของเอง เหลาจื้อมีทัศนะคติที่ว่า “โลกจักรวาลนี้เป็นสิ่งที่ยอยู่นอกหลักจริยธรรม” (สกต นิลวรรณ , 2523) เช่น เมื่อคนในโลกรู้จักความสวดยุติว่าสวดยความน่าเกลียดก็อุบัติขึ้น และเมื่อทุกคนทราบว่ายุติความสวดยุตินั้น สวดยได้เพราะเหตุใด ความรู้สึกต่อความไม่สวดยก็จะเกิดมีขึ้น เหลาจื้อได้เสนอจริยธรรมในการดำเนินชีวิตไปสู่ชีวิตที่ดีมีคุณธรรมไว้ 3 ทางด้วยกันคือ ความเมตตากรุณา ความประหยัดและความอ่อนน้อมถ่อมตน (พจนาน จันทรสันติ , 2533)

แนวคิดของขงจื้อ (Kung - Fu - Tzu)

ทฤษฎีจริยศาสตร์ของขงจื้อ เขาจะเน้นในเรื่องจริยธรรมให้มาก เพราะเป็นสิ่งสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ขงจื้อกล่าวว่า “ถ้ามีความรักศีลธรรมในดวงใจก็ย่อมปรากฏความงามในอุปนิสัย ถ้ามีความงามในอุปนิสัยก็จะเกิดความปรองดองกลมเกลียวในครอบครัว ถ้ามีความกลมเกลียวกันในครอบครัวก็จะเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชาติ ถ้ามีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชาติก็ย่อมจะเกิดสันติสุขขึ้นทั่วโลก” ขงจื้อเชื่อว่า ความเจริญหรือความเสื่อมของโลกเกิด

จากปัจเจกชนเป็นรากฐาน เพราะฉะนั้นรัฐจะต้องพัฒนาคนให้ดีเสียก่อน แล้วสังคม ประเทศชาติ รวมถึงโลกก็จะดีขึ้น การที่คนจะเป็นคนดีได้นั้นประกาศแรกจะต้องได้รับการศึกษา การได้รับการศึกษาไม่จำเป็นจะต้องศึกษาจากสถาบันเท่านั้นจะศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองก็ได้ เมื่อคนมีการศึกษาก็จะทำให้ฉลาด รู้ว่าอะไรดีอะไรชั่ว อะไรควรทำไม่ควรทำ เมื่อรู้แล้วก็จะหาทางหลีกเลี่ยงความเสื่อมดำเนินไปสู่ความเจริญ ขงจื้อเชื่อว่ามนุษย์โดยทั่วไปมีความเหมือนกัน แต่ที่แตกต่างกันเพราะการศึกษาและการประพฤติปฏิบัติ (พระประมวล อุดตราชโย , 2544)

แนวคิดของม่อจื้อ (Mo Tzu)

ทฤษฎีจริยศาสตร์ของม่อจื้อ คือ จะต้องพยายามที่จะบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ของมวลมนุษยชาติ เป็นการสอนให้ปัจเจกชนเข้าใจสังคมหมุ่มมาก รู้เข้าใจธรรมชาติของปัจเจกบุคคล เรียกว่าเป็นการทำให้มวลมนุษยมีความสุข เมื่อรู้แล้วสามารถปฏิบัติได้ด้วย ดังคำกล่าวของเขาที่ว่า “คนที่รู้อยู่แต่ใจว่าอะไรเป็นความดี อะไรเป็นความชั่วแต่กลับไม่ปฏิบัติตาม เขาเรียกว่ามือถือสาปปากถือศีล” ทรรศนะของม่อจื้อก็คือให้ความสำคัญกับสาธารณประโยชน์ สิ่งที่จะต้องเกิดผลดีมากกว่าผลเสียจึงจะถือว่าเป็นประโยชน์ (พระประมวล อุดตราชโย , 2544)

พุทธปรัชญา

พุทธศาสนาสอนหลักจริยธรรมเน้นลงไปที่จิตมนุษย์เรา โดยเน้นตรงที่กาย วาจา และใจ จึงมีหลักการขั้นพื้นฐานอยู่ว่า “ให้ละความชั่วทั้งปวง ทำความดีให้ถึงพร้อมและการทำจิตใจให้บริสุทธิ์” สาระสำคัญอันเป็นหัวใจของจริยศาสตร์แนวพุทธนั้นคือ สอนให้ทำความดีละเว้นความชั่ว โดยการปฏิบัตินั้นไม่เคร่งจนเกินไปในขณะที่เดียวกันก็ไม่ให้หย่อนยานเกินไป คือให้อยู่ในความพอดีหรือทางสายกลางนั่นเอง โดยพุทธปรัชญาได้แบ่งพุทธจริยศาสตร์ไว้ 3 ชั้น ดังนี้ (พระประมวล อุดตราชโย , 2544)

1. จริยศาสตร์ขั้นต้น (ขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ต้องมี ขาดไม่ได้) คือ เบญจศีล (ศีล 5) และเบญจธรรม (คุณธรรม 5)

เบญจศีล เป็นข้อบัญญัติที่พึงควรเว้นไม่ให้ปฏิบัติ เพราะถ้าขึ้นปฏิบัติตามก็จะพบแต่ความเสื่อม ความพินาศและความชั่ว ได้แก่

- ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
- ไม่ลักทรัพย์
- ไม่ประพฤติผิดในกาม
- ไม่พูดปดมดเท็จ
- ไม่ดื่มของมึนเมา

เบญจธรรม เป็นข้อบัญญัติที่ควรปฏิบัติอันจะนำไปสู่ความดี ความสงบสุขของชีวิต

- เมตตากรุณา มีความรักใคร่ปรารถนาให้มีความสุข ความเจริญและความสงสารคิด ช่วยเหลือให้พ้นทุกข์
- สัมมาอาชีวะ มีการเลี้ยงชีพ ประกอบอาชีพในทางสุจริต
- กามสังวร มีความสังวรระวังในกาม คือ รู้จักยับยั้ง ไม่ให้หลงใน รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัส จนเกินพอดี
- สัจจะ มีความซื่อสัตย์ ความซื่อตรง ทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ ต่อตัวเองและต่อผู้อื่น
- สติสัมปชัญญะ มีความระลึกรู้ตัวอยู่เสมอ คือ ฝึกฝนให้เป็นคนรู้จักยั้งคิด รู้สึกตัวเสมอว่าสิ่งใดควรทำ และไม่ควรรทำ

2. จริยศาสตร์ชั้นกลาง ได้แก่ กุศลกรรมบท 10 ประการ หมายถึง ทางแห่งกุศลกรรมกรทำความดี อันเป็นทางนำไปสู่ความเจริญและสันติสุข เป็นระดับที่ยกฐานะความดีของบุคคลให้สูงยิ่งขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ทาง คือ

2.1 ทางกาย เว้นจากการฆ่าสัตว์และมนุษย์ เว้นจากการลักทรัพย์ และเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม

2.2 ทางวาจา เว้นพูดปด เว้นพูดยุยงต่อเสียด เว้นพูดคำหยาบ และเว้นพูดเพื่อเจ้า

2.3 ทางใจ ไม่คิดโลภ ไม่คิดอาฆาตพยาบาทปองร้ายผู้อื่น มีความเห็นที่ถูกต้อง

ตามทำนองคลองธรรม

บุคคลผู้รู้แล้วปฏิบัติในส่วนที่เป็นกุศลและเว้นที่เป็นอกุศลได้แล้ว เขาย่อมเป็นมนุษย์ที่มีคุณธรรมที่ดี ความชั่วร้ายทั้งปวงจะไม่เกิดขึ้น

3. จริยธรรมขั้นสูง คือ มรรค 8 เป็นทางสายกลางที่ดำเนินไปสู่ความดับทุกข์ด้วยทางสายกลางหรือวิธีปฏิบัติเพื่อถึงที่สุดแห่งทุกข์

3.1 ความเห็นชอบ คือ ความเห็นตามสภาพที่เป็นจริงของธรรมชาติ เช่น เห็นถูกต้องตามกฎที่วางไว้ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

3.2 การดำริชอบ คือ การนึกคิดที่ถูกต้อง ซึ่งต้องอาศัยการศึกษาให้รู้จริงแท้ของ ความดีว่าเป็นอะไร แก้ไขด้วยวิธีการอย่างไร

3.3 สัมมาวาจา คือ การพูดแต่คำสัตย์จริง พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ไม่ก่อโทษก่อทุกข์ให้แก่ตนและผู้อื่น

3.4 สัมมากัมตะ คือ การงามชอบ การกระทำทางกาย กิริยาซึ่งประกอบด้วยเจตนา เป็นสำคัญ

3.5 สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบ การแสวงหาปัจจัย 4 หรือเครื่องอุปโภค มาเลี้ยงตนเอง

3.6 สัมมาวายามะ คือ ความเพียรพยายามจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต้องเป็นไปในทางที่ถูกที่ชอบ

3.7 สัมมาสติ คือ ความระลึกได้ การมีสติพร้อมสมบูรณ์อาการจิตที่ตื่นแล้วและตื่น อยู่เสมอ ไม่ประมาท เป็นการฝึกบังคับตนเองให้ดำเนินไปในทางที่ดีที่ถูกต้อง

3.8 สัมมาสมาธิ คือ ความตั้งมั่นแห่งจิตหรือการควบคุมจิตให้มั่นคง จิตที่มีสมาธิ ย่อมมีกำลัง มีภาวะอันเหมาะสมที่จะเกิดญาณและหลุดพ้น

ศาสนาอิสลาม

ศาสนาอิสลามแบ่งหลักคำสอนไว้ 3 หมวด คือ 1.หลักการศรัทธา 2.หลักจริยธรรม 3.หลักการปฏิบัติ โดยหลักจริยธรรมของศาสนาอิสลามสอนว่า ในการดำเนินชีวิตจงเลือกสรร เฉพาะสิ่งที่ดี อันเป็นที่ยอมรับของสังคม จงทำตนให้เป็นผู้ดำรงอยู่ในศีลธรรม พัฒนาตนเองไปสู่ การมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นคนที่มีจรรยาที่ ห่วงใย มีเมตตา มีความรัก ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น รู้จักปกป้อง สิทธิของตน ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นผู้มีความเสียสละไม่เห็นแก่ตัว และหมั่นใฝ่หาความรู้ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้เป็นคุณสมบัติของผู้มีจริยธรรม ซึ่งความสมบูรณ์ทั้งหมดอยู่ที่ความยุติธรรม (<http://www.siamic.com/islam/islam.htm>)

แนวคิดทางจริยธรรมตะวันตก

แนวคิดของปรัชญาเมธีสมัยกรีกโบราณนั้น เป็นรากฐานของปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง และสืบทอดมาถึงสมัยใหม่ โดยปรัชญาสมัยใหม่เป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน (พระประมวล อุตตราสโย , 2544) ซึ่งปรัชญาเมธีแต่ละท่านก็มีแนวความคิดที่แตกต่างกันไป โดยแนวทางใหญ่ๆ ของหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมที่มักได้กล่าวอ้างถึงมีอยู่ 5 แนวทางดังนี้ (Clifford G.Christians และคณะ ; อ้างถึงใน ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

แนวคิด 'Golden Mean' ของอริสโตเติล

แนวคิดของอริสโตเติลยังคงมีอิทธิพลและสืบทอดมาถึงปัจจุบัน โดยแนวคิด 'Golden Mean' นั้น อริสโตเติลมองว่า ความดีทางศีลธรรมคือจุดกึ่งกลางระหว่างจุดสุดโต่งทั้งสองด้าน เป็นค่าเฉลี่ยของความเกินกับความขาด จุดกึ่งกลางตามความคิดของอริสโตเติลนั้นไม่ใช่จุดแน่นอน

ตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับจุดอ่อนจุดแข็งของปัจเจกบุคคล และสถานการณ์การตัดสินใจของเขา (ดวงกมล ชาติประเสริฐ , 2547)

แนวคิด 'Categorical Imperative' ของเอ็ดมันดฺ คานท์

Kant กล่าวว่า “ให้เลือกกระทำเฉพาะสิ่งที่ท่านเห็นว่าสมควรให้เป็นกฎสากล” คำว่า Categorical แปลว่า ไม่มีเงื่อนไข ไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมาและไม่มีข้อยกเว้น แม้ว่าการกระทำนั้นจะต้องแลกมาด้วยชีวิตก็ตาม Kant เชื่อว่ามีความจริงที่อยู่เหนือเหตุผลที่จำกัดของมนุษย์ และอยู่เหนือโลกทางกายภาพ เขาเชื่อว่ามโนสำนึกเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด มโนสำนึกทำให้เราอยู่ภายใต้พันธะทางศีลธรรม มโนสำนึกบอกเราว่าเมื่อใดควรจะต้องเลือกความถูกต้อง การฝ่าฝืนมโนสำนึกไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดจะทำให้เรารู้สึกละอายใจ กฎทางศีลธรรมซ่อนอยู่ในธรรมชาติผ่านมโนสำนึก Kant เห็นว่า มโนสำนึกที่ดีก็คือการทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการทำหน้าที่ กฎทางศีลธรรมจำเป็นจะต้องยึดถือ แม้จะต้องสละความต้องการโดยธรรมชาติหรือมาตรฐานที่ตั้งคมยอมรับ (ดวงกมล ชาติประเสริฐ , 2547)

แนวคิด 'Utilitarianism' ของ John Stuart Mill

Mill เห็นว่า จุดหมายปลายทางเพียงหนึ่งเดียวของมนุษย์ก็คือ ความสุขหรือความพอใจ และการทดสอบพฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่ ให้ดูว่านำไปสู่จุดหมายปลายทางดังกล่าวหรือไม่ ถือได้ว่าเป็นทฤษฎีสุขนิยม ต่อมานักทฤษฎีแนวประโยชน์นิยมได้ขยายจุดหมายปลายทางให้ครอบคลุมคุณค่าอื่นๆ เช่น มิตรภาพ ความรู้ สุขภาพ และความสมดุล แนวทางการตัดสินใจทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีประโยชน์นิยม คือการคำนวณผลกระทบของทางเลือกต่างๆ ารอบรอบที่สุด คำนึงถึงปริมาณประโยชน์และโทษ โดยจะต้องเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์มากที่สุดและโทษน้อยที่สุด ทั้งนี้ในการตัดสินใจทางจริยธรรมว่าสิ่งใดผิด-สิ่งใดถูก ให้พิจารณาถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสวัสดิภาพของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ (ดวงกมล ชาติประเสริฐ , 2547)

แนวคิดของ Rawl's Veil of Ignorance

แนวคิดของ Rawl มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าทฤษฎีม่านบังตา หลักการในแนวความคิดนี้จะให้ความสำคัญในเรื่องความชอบธรรมและยุติธรรมเป็นหลัก โดยเห็นว่าแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุดจะเกิดขึ้น เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนได้ดึงตัวเองออกจากสถานภาพและบทบาทที่มีและอภิปรายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในฐานะคนในสังคมที่เท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงว่าหลังจากการอภิปรายแล้วใครจะอยู่ในสถานะใด (ดวงกมล ชาติประเสริฐ , 2547)

แนวคิดของ Judeo-Christian Persons

หลักการที่สำคัญของแนวคิดนี้คือ “จงรักเพื่อนบ้านของคุณเหมือนที่รักตัวคุณเอง” (Love Your Neighbor as Yourself) ซึ่งมีรากฐานมาจากความเชื่อทางศาสนาคริสต์ แนวคิดแบบ Judeo-Christian Persons ยืนยันว่ามนุษย์ขึ้นอยู่กับความดีทางศีลธรรมหนึ่งเดียว คือ การรักในพระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ ความรักเป็นหัวใจของจักรวาล ดังนั้นหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมตามแนวความคิดนี้จึงเป็นเรื่องของการให้และการอภัย รวมไปถึงการใช้ชีวิตเพื่อเติมเต็มความอยู่ดีมีสุขของเพื่อนมนุษย์ (ดวงกมล ชาติประเสริฐ , 2547)

การตัดสินใจเชิงจริยธรรม

การตัดสินใจเชิงจริยธรรมมีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่แตกต่างอยู่ 2 แนว โดยจำแนกตามประเด็นที่ว่าใครคือผู้ตัดสินใจทางจริยธรรม (ดวงกมล ชาติประเสริฐ , 2547)

แนวความคิดแรก คือ จริยธรรมเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้ว การตัดสินใจว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ถูกกำหนดมาแล้วอย่างเป็นทางการเป็นวัตถุประสงค์และเป็นอิสระจากประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล ผู้ที่กำหนดว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดเป็นผู้มีอำนาจทางสังคมหรือพระผู้เป็นเจ้า โดยหลักศีลธรรมจะถูกถ่ายทอดมาจากศาสดาจากศาสนาต่าง ๆ มนุษย์มีหน้าที่เรียนรู้และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และจะไม่มีส่วนในการตัดสินใจว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด เนื่องจากความถูกผิดได้ถูกกำหนดเป็นกฎอันสูงสุดและจะโต้แย้งไม่ได้

แนวความคิดที่สอง คือ มองว่าการตัดสินใจทางจริยธรรมที่เกิดขึ้นจากปัจเจกบุคคลเอง โดยปัจเจกบุคคลเป็นคนตัดสินใจว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด และการกระทำของปัจเจกบุคคลเป็นผลมาจากการตัดสินใจทางจริยธรรมของเขา ฉะนั้นในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล ผู้ตัดสินใจทางจริยธรรมก็คือ มนุษย์นั่นเอง โดยที่เขาสามารถตัดสินใจเองได้ว่า การกระทำนี้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ละเมิดจากสามัญสำนึกและประสบการณ์ชีวิตของเขาเอง

หลักจริยธรรมยังสามารถแบ่งระบบที่แตกต่างกันเป็น 3 ระบบสำหรับกลุ่มอาชีพทางสังคมดังต่อไปนี้ (กุมพล พลวัน และคณะ , 2532)

1. หลักจริยธรรมที่ผูกพันกับกฎเกณฑ์ในสังคม (Legalistic Ethics)

เป็นระบบที่ผูกพันและขึ้นอยู่กับจารีตประเพณี ข้อตกลงทางสังคมหรือขึ้นอยู่กับหลักศีลธรรมในศาสนา ผู้ที่ยึดหลักหรือสร้างหลักจริยธรรมนี้ขึ้นมาโดยเหตุผลว่า เป็นหลักการซึ่งรับใช้สังคมได้ดีที่สุด จรรยาบรรณในระบบนี้เป็นจรรยาบรรณแบบจารีต ค่อนข้างเข้มงวด หากผู้ใดไม่ยอมตกลงอยู่ในจรรยาบรรณนี้ บุคคลผู้นั้นจะถูกมองว่าเป็นผู้ไร้จริยธรรม (unethical) โดยทันที ระบบนี้จะกำหนดจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป การละเมิดจริยธรรมก็เหมือนกับละเมิดกฎประเพณีของสังคมนั่นเอง

2. หลักจริยธรรมที่ปราศจากกฎเกณฑ์ (Antinomian Ethics)

ระบบนี้จะปฏิเสธจริยธรรมภายใต้กฎเกณฑ์อันเคร่งครัด ปฏิเสธมาตรการใดๆที่จะเป็นเครื่องชี้แนะ บุคคลมีความเป็นอิสระไม่ต้องการกฎเกณฑ์ใดๆ บุคคลสามารถตัดสินใจในทุกสิ่งทุกอย่างด้วยสามัญสำนึกและสัญชาตญาณของตนเอง

3. หลักจริยธรรมที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ (Situation Ethics)

เป็นระบบที่ประนีประนอมระหว่าง 2 ระบบข้างต้น ระบบนี้จะไม่ผูกพันกับกฎระเบียบใดอย่างเข้มงวด อาศัยเหตุผลมากกว่าสัญชาตญาณ แต่ก็ยังอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมอยู่นั่นเอง แต่การอาศัยกฎเกณฑ์นี้อาจจะหักเหออกมาได้ตามสถานการณ์ สื่อมวลชนในระบบนี้อาจบิดเบือนเรื่องราวหรือแม้แต่กล่าวเท็จ หากเขาเห็นว่า การเสนอเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมา จะเกิดผลเสียต่อประเทศชาติโดยรวม

ในปัจจุบัน สื่อมวลชนในประเทศต่างๆ มีลักษณะเป็น Situationist แม้จะยังมีผู้ที่เคร่งครัดกับกฎเกณฑ์อยู่บ้าง Legalistic และมีคนรุ่นใหม่อีกจำนวนหนึ่งที่ศรัทธาระบบ Antinomian สำหรับประเทศไทยอาจจะมีลักษณะสอดคล้องกับระบบ Situationist เช่นกัน เพราะประเทศไทยเป็นเมืองพุทธและศาสนาพุทธสอนให้เรารู้จักการเดินสายกลาง (กุมพล พลวัน และคณะ , 2532)

ในหนังสือกฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน (สุภิญญา ตีระวนิช , 2532) ได้แบ่งแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนเป็น 2 ประการ คือ

1. แนวคิดที่มุ่งสู่บุคคล หรือ บุคคลาธิปไตย (People-Oriented) หมายถึง แนวคิดที่

คำนึงถึงผู้รับสารเป็นหลัก การตัดสินใจถูกผิดของสื่อมวลชน ขึ้นอยู่กับว่าการตัดสินใจนั้นจะมีผลต่อตัวเขาเองและผู้รับสารมากน้อยเพียงใด การตัดสินใจจะออกมาในลักษณะอัตวิสัย (Subjective)

คือ หลีกเลียงไม่เสนอข่าวหรือละเลยที่จะเอ่ยถึงในเรื่องบางเรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อตัวเองและบุคคลที่ตัวเองรู้จักคุ้นเคย ในทางกลับกันก็อาจจะเสนอข่าวบ่อยๆ กับบุคคลที่ตัวเองมีอคติด้วย

2. แนวคิดที่มุ่งสู่เหตุการณ์ หรือ ธรรมชาติไปโดย (Event-Oriented) หมายถึง การคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นหลักใหญ่และจะไม่สนใจว่าข่าวนี้จะมีผลต่อผู้อื่นมากน้อยเพียงใด เขาใส่ใจแต่การรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง (Objective) เขาจะพยายามไม่นำอารมณ์ความรู้สึกของเขาเข้าไปผูกพันกับเหตุการณ์ สำหรับสื่อมวลชนประเภทนี้ ข้อเท็จจริงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทีเดียว

แนวคิดนี้จะนำไปใช้ในการตั้งสมมุติฐานเบื้องต้น พร้อมทั้งกำหนดแนวทางคำถามในเรื่องที่เกี่ยวกับการรับรู้หลักการ รวมถึงทัศนคติต่างๆ ตลอดจนสรุปและอภิปรายผล

แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ และ พฤติกรรม (Perception & Behavior)

การรับรู้ (Perception) หมายถึง ความรู้ที่มีอยู่ในสมองของมนุษย์ซึ่งเกิดจากข้อมูลจำนวนมากที่ได้มาจากการมีประสบการณ์ในการรับรู้สิ่งที่มีลักษณะคล้ายๆกันหลายๆครั้ง การรับรู้ของมนุษย์จะเป็นสิ่งที่กำหนดและควบคุมรูปแบบการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ได้รับเข้ามาด้วยการใช้ข้อมูลเก่าที่มีอยู่ในสมองเพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลใหม่ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเข้าใจและคาดเดาสิ่งที่เกิดขึ้นต่อไปได้ (Abbot , Black & Smith อ้างถึงในพัชรินทร์ จงยิ่งเจริญวงศ์ , 2547)

การรับรู้เป็นกระบวนการตีความหมายจากสิ่งที่เราพบเห็นในสิ่งแวดล้อม พูดย่างๆก็คือ เราจะมีความหมายต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับการที่เรารับรู้ (Perceive) หรือตีความ (Interpret) สิ่งนั้นอย่างไร ในการรับรู้และตีความหมายสิ่งที่เราได้พบนั้นเรากระทำโดยอาศัยประสบการณ์ของเรา ซึ่งได้แก่ความเชื่อ ค่านิยม ภาษา ความรู้ สถานะทางสังคม ทัศนคติ บุคลิกลักษณะ ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น ประสบการณ์เหล่านี้มีอิทธิพลต่อการรับรู้และตีความหมายต่อสิ่งที่เราเห็น (จรัสศรี ปีกักคัตติง , 2542)

พัชรี เขยจรรยา กล่าวว่า การรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้รับเป็นกระบวนการการเลือกรับสาร การจัดสรรเข้าด้วยกัน และการตีความสารที่ได้รับตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเอง

ความสามารถในการรับรู้ของแต่ละบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถที่มีมาแต่กำเนิดและการเรียนรู้ของมนุษย์ การรับรู้จำเป็นต้องมีการเลือกและมีความตั้งใจรับรู้ กล่าวคือ ในช่วงเวลาขณะหนึ่ง เรามีความตั้งใจต่อเพียงส่วนหนึ่งของสิ่งเร้าที่หลั่งไหลเข้ามากระทบกับตัวเราเท่านั้น ส่วนสิ่งเร้าที่เราไม่ได้ตั้งใจรับรู้ นั้นอาจจะถูกบันทึกไว้ในระบบประสาทชั่วคราว แต่จะไม่ได้รับเลือกให้เป็นข่าวสารที่ตั้งใจรับรู้ นอกเสียจากข่าวสารหรือสิ่งเร้านั้นจะมีความเกี่ยวข้องโดยตรงอย่างชัดเจนกับเรื่องที่กำลังรับรู้อยู่ บุคคลหนึ่งๆรับรู้อะไรและรับรู้อย่างไรขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนบุคคลและค่านิยมส่วนบุคคลของเขาเอง เมื่อบุคคลที่ตั้งใจรับรู้ต่อสิ่งเร้าก็จะทำให้มีการเตรียมตัวเพื่อการกระทำ

คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆรอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งแต่ละคนก็มีความสนใจและรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวแตกต่างกันและตีความการรับรู้ในสารเดียวกันต่างกันด้วย โดยทั่วไปการรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจากอิทธิพลหรือตัวกรอง (Filter) บางอย่าง คือ

1. แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (Motives) คนเรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็นและได้ยินในสิ่งที่เราต้องการได้ยินเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง
2. ประสบการณ์เดิม (Past Experience) คนเราต่างเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีต่างกัน และคบหาสมาคมกับคนต่างกัน
3. กรอบอ้างอิง (Frame of reference) ซึ่งเกิดจากการสั่งสมอบรมทางสั่งสอนจากครอบครัวและสังคม ฉะนั้นคนต่างศาสนาจึงมีความเชื่อและทัศนคติในเรื่องต่างๆกันได้
4. สภาพแวดล้อม คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศ สถานที่ ฯลฯ จะตีความสารที่ได้รับต่างกัน
5. สภาวะจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ เช่น เรามักจะมองความผิดเล็กน้อยเป็นเรื่องใหญ่เมื่อเราอารมณ์ไม่ดี แต่กลับมองปัญหาหรืออุปสรรคใหญ่หลวงเป็นเรื่องเล็กน้อยขณะมีความรัก

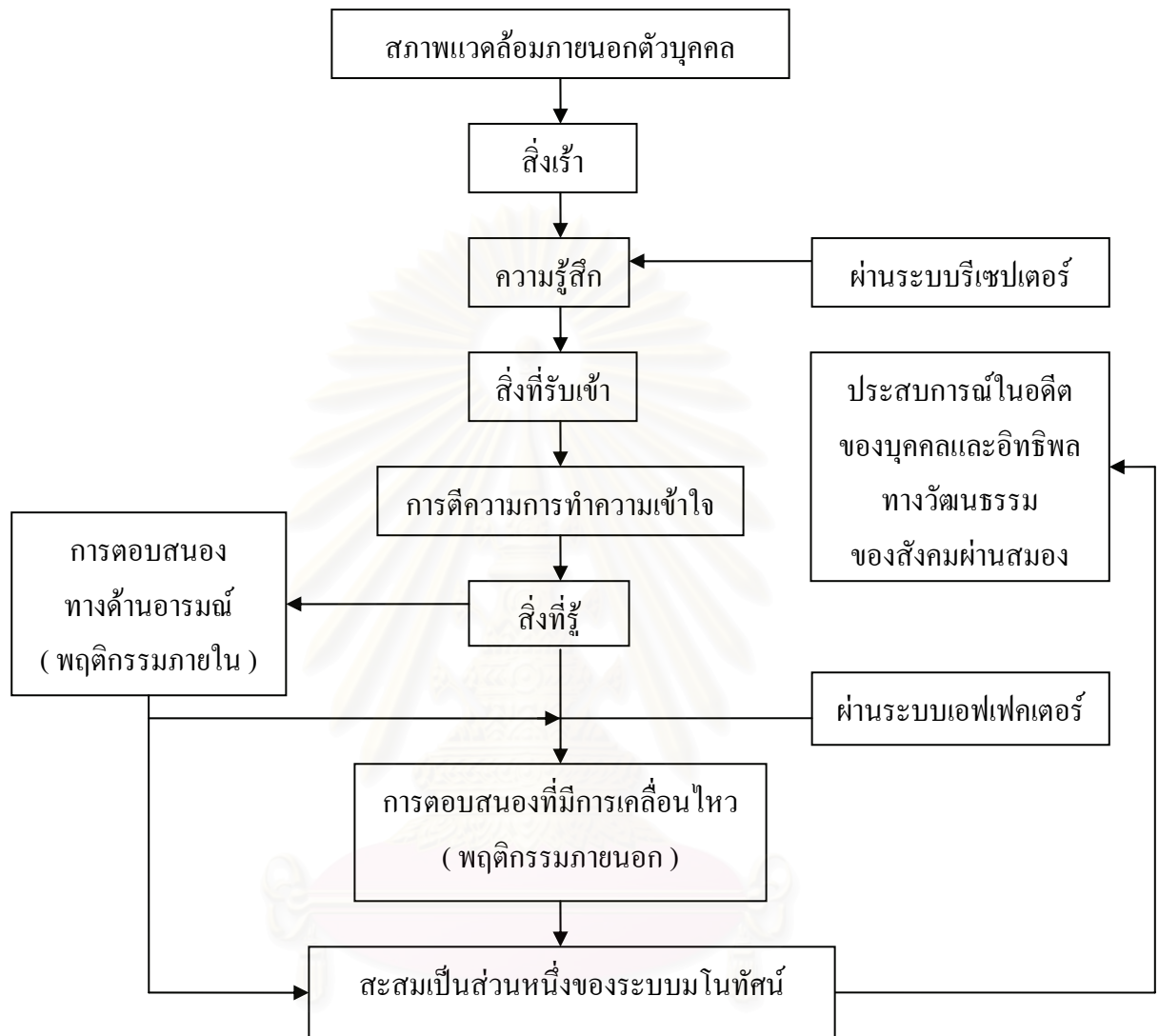
สอดคล้องกับ Burgoon (1994) ที่กล่าวว่า “ความแตกต่างในสภาพแวดล้อม อารมณ์ ความรู้สึกของผู้รับรู้ และความแตกต่างในค่านิยม เป้าหมายและทัศนคติภายในตัวผู้รับรู้ จะส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการรับรู้ความจริงของแต่ละบุคคล รวมถึงประสบการณ์เดิมหรือความคาดหวังในอดีตของบุคคล จะส่งผลต่อการรับรู้ในสิ่งที่มากระตุ้นจากสภาพแวดล้อม” (อัญชลี

รัชชกุล , 2541) และ Chandler (พัชรินทร์ จงยิ่งเจริญวงศ์ , 2547) ระบุว่า “การรับรู้ของคนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งขึ้นกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม ประสบการณ์ ระดับความรู้และบทบาททางสังคมของบุคคล ซึ่งเมื่อมีการรับรู้ของคนที่แตกต่างกันแล้วก็จะส่งผลให้คนเข้าใจเรื่องๆหนึ่งได้แตกต่างกัน”

ในส่วนของพฤติกรรม สมัยก่อนมนุษย์ไม่ทราบว่าพฤติกรรมต่างๆที่มนุษย์แสดงออกมาสืบเนื่องมาจากการรับรู้ของแต่ละบุคคลตามประสบการณ์และสภาพแวดล้อมต่างๆที่เป็นสิ่งเร้า แต่ในอดีตหากจะพูดถึงเรื่องพฤติกรรม มนุษย์จะอธิบายพฤติกรรมต่างๆด้วยทฤษฎี ‘สัญชาตญาณ’ คืออธิบายว่าพฤติกรรมของคนเราย่อมเป็นไปตามสัญชาตญาณต่างๆ เช่น สัญชาตญาณเกี่ยวกับการหาอาหาร สัญชาตญาณทางเพศ สัญชาตญาณรวมหมู่ สัญชาตญาณเป็นแม่สัญชาตญาณกลัว เป็นต้น ซึ่งต่อมานักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยามีความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า ปัจจัยทางด้านชีวภาพดังกล่าวแต่เพียงด้านเดียว ไม่สามารถนำมาอธิบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมได้ เพราะถ้าจะอธิบายประเพณีต่างๆของผู้คนในสังคมมนุษย์ทั้งหลายในโลกก็จำเป็นต้องมีสัญชาตญาณย่อยๆอีกมากมายถึงจะอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้ครบถ้วน เช่น จะต้องมียีนสัญชาตญาณที่อธิบายว่าทำไมบางสังคมจึงโค้งก่ายเป็นการเคารพ และทำไมบางสังคมคนจึงจุมพิตกันเป็นการทักทายและอื่นๆอีกมากมาย ซึ่งจะเห็นว่าทฤษฎีสัญชาตญาณยังไม่แจ่มแจ้งพอที่จะอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ได้ทั้งหมด ดังนั้น นักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์จึงไม่ยอมรับทฤษฎีนี้ (ประสาท หลักศิลา , 2514)

แต่ในปัจจุบัน นักมานุษยวิทยาและนักสังคมวิทยาเข้าใจถึงพฤติกรรมมนุษย์ว่าไม่ได้มีแต่สัญชาตญาณเท่านั้นที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมา แต่พฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมานั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยการรับรู้ทางด้านวัฒนธรรม (ประสาท หลักศิลา , 2514) วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ และเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคลในสังคม ประสบการณ์นี้ย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เพราะวัฒนธรรมจะสอนให้รู้ว่า บุคคลควรจะปฏิบัติตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ เช่น คนไทยนิยมการถอดรองเท้าก่อนเข้าบ้าน เป็นแบบแผนทางพฤติกรรมที่นับเป็นประสบการณ์ และแม้ว่าจะอยู่ในต่างประเทศซึ่งไม่นิยมการถอดรองเท้า ก็อาจมีการถอดถอดรองเท้าก่อนเข้าบ้านของเจ้าภาพ เป็นต้น (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร , 2526) สอดคล้องกับงานเขียนของ Ruth Benedict (อ้างถึงในศรีเรือน แก้วกั้งวาล) ที่ว่า “คนเราเริ่มแสดงพฤติกรรมทางแบบแผนของสังคมตั้งแต่แรกเกิด วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อทางศาสนาจะหล่อหลอมบุคลิกภาพ และพฤติกรรมของบุคคลไปทิศทางที่คล้ายคลึงกัน เข้าลักษณะตามคำพังเพยที่ว่า ‘สำเนียงบอกภาษา กิริยาบอกสกุล’ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้เกิดจาก สัญชาตญาณเท่านั้น แต่พฤติกรรมของมนุษย์ยังเกิดจากการรับรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมตามวัฒนธรรมด้วย

แบบจำลองที่อธิบายกระบวนการรับรู้ที่ส่งผลไปถึงกระบวนการ
เกิดพฤติกรรมตามสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรม

แนวคิดนี้จะนำไปใช้ในการตั้งสมมุติฐานเบื้องต้น เป็นแนวทางการตั้งคำถาม ตลอดจน
สรุปและอภิปรายผล

นิยามตัวแปร

- การรับรู้หลักการสิทธิส่วนบุคคล หมายถึง การวัดการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล โดยการรับรู้เป็นการตีความจากสิ่งที่เราพบเห็น ซึ่งการตีความนั้นจะขึ้นกับตัวแปรหลายอย่าง เช่น ประสบการณ์เดิม ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ สถานะทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงสิ่งแวดล้อมรอบๆ เป็นต้น
- พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมใดๆ ที่บุคคลหนึ่งแสดงออกมาในสถานการณ์ที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
- สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ตัวแปรที่สะท้อนลักษณะของประชากร ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและอาชีพ
- วัฒนธรรมไทย (Thai Culture) หมายถึง สิ่งหล่อหลอมขึ้นในสังคมไทย โดยที่สมาชิกในสังคมมีลักษณะการรับรู้และเข้าใจประสบการณ์ร่วมกัน อันได้แก่ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อพฤติกรรม ซึ่งกลายเป็นธรรมเนียมประเพณี และเป็นวิถีชีวิตที่คนไทยถือปฏิบัติ ในที่นี้จะวัดวัฒนธรรมในด้านต่างๆ 5 ประเภท ซึ่งได้แก่
- การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ หมายถึง การที่คนในสังคมเข้าใจกฎระเบียบกติกาเป็นอย่างดีแต่ไม่ยอมปฏิบัติตาม เป็นลักษณะที่ไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์ใดๆ ชอบทำตามใจตัวเองสูงและขาดระเบียบวินัย
- วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน หมายถึง วัฒนธรรมที่เน้นส่วนรวม โดยที่คนในสมาชิกรอบครัวเดียวกันจะแบ่งปันทุกอย่างอย่างร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดหรือด้านวัตถุ
- ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส หมายถึง การที่ผู้น้อยเคารพต่อที่มีวุฒิภาวะสูงกว่าตน ไม่ว่าจะเป็นด้านคุณวุฒิหรือวัยวุฒิ โดยการเคารพนบอบ ให้เกียรติ เป็นต้น
- วัฒนธรรมบอกกล่าว หมายถึง วัฒนธรรมที่คนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน คนในสังคมจะมีการไต่ถามสารทุกข์สุขดิบ การบอกเล่าวิถีชีวิตของแต่ละคนหรือการบอกกล่าวเกี่ยวกับงานพิธีต่างๆเช่น งานบวช งานแต่งงาน ฯลฯ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี

- อิทธิพลของพุทธศาสนา หมายถึง ความเชื่อที่เป็นอุดมคติและความรู้สึกนึกคิดของคนไทย ในที่นี้จะดูความเชื่อทางพระพุทธศาสนา 2 ความเชื่อเท่านั้น คือ 1 เรื่องการให้อภัย และเรื่องกฎแห่งกรรม 2 ความเชื่อที่ว่าเมื่อมีลูกชายต้องให้ลูกชายบวชให้ เพื่อทดแทนบุญคุณของบิดามารดา

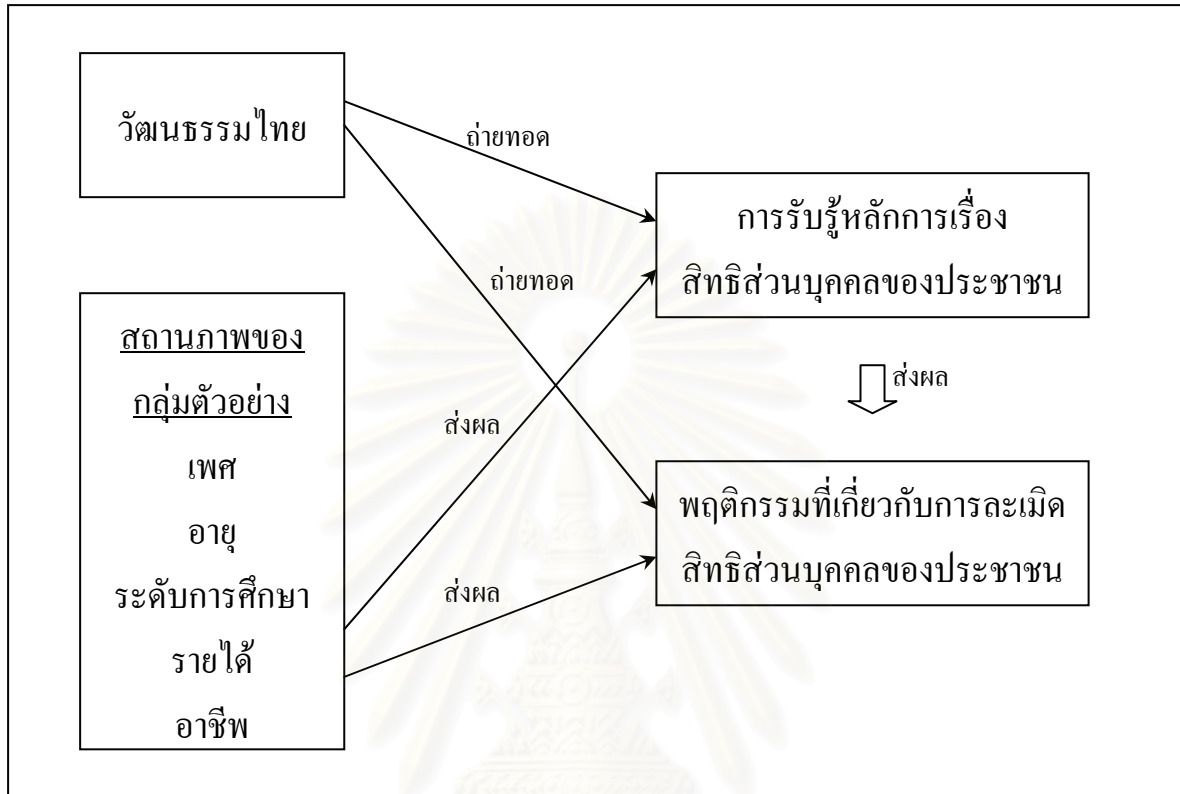
สมมุติฐานของการวิจัย

1. การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน
2. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน
3. วัฒนธรรมไทยมีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

วัฒนธรรมไทย กับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมไทย กับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน” จะทำการศึกษาใน 2 ลักษณะคือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้และพฤติกรรมในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย รวมถึงประเด็นเรื่องวัฒนธรรมไทยกับสิทธิส่วนบุคคล โดยมีรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยเชิงสำรวจจะไม่แบ่งประเภทของประชาชน แต่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก จะแบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่ม 1 นักวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ และนักวิชาการด้านศิลปศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมไทยจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม กลุ่มที่ 2 คือ นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และนักวิชาการด้านนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เห็นมุมมองและความรู้ของสิทธิส่วนบุคคลที่ละเอียดและรอบด้าน กลุ่มที่ 3 คือ ประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีแหล่งข้อมูลมาจากการวิจัยใน 2 ลักษณะ คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจึงแบ่งออกเป็น

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ 30 คน ทำการคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งเป็น

1.1 นักวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ 10 คน ได้แก่

- รศ.เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รศ.ศิริพันธ์ ถาวรทิวังษ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อ.พลอย แสงลอย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รศ.ประทีป วาทิกทินกร คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อ.จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- อ.ปาริชาติ รัตนรักษ์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ผศ.แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- อ.สุรพันธ์ เพชรภา คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ผศ.ดร.โสวัตรี ณ ถลาง คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อ.พันธ์ทิพย์ จงไกรย คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 นักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ 10 คน ได้แก่

- ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูต วัฒนันท์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รศ.อวยพร พาณิช คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รศ.อุบลวรรณ ปิติพัฒน์ โฆษิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดร.อัญชลี จุฬาพิมพ์พันธุ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อ.วริศรา อัมพพิทักษ์ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ดร.ชลัช จงสืบพันธ์ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- อ.กัลยา แซ่อึ้ง คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ศ.ดร.จุมพล สายสุนทร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รศ.ดร.ดารافر ธีระวัฒน์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- รศ.จักรพงษ์ เล็กสกุลไชย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.3 ประชาชนทั่วไป 10 คน

- พันตำรวจตรี สมพล กองทุ่งมาน
- คุณธีราภรณ์ รุ่งพิทักษ์มานะ
- คุณกัญชลิศา ทองอยู่
- คุณวุฒิชัย อิ่มหุ่น
- คุณพรพรรณ ต๊ะวิภา
- คุณพัชวรรณ เตบุญยง
- คุณนาถวดี อุดมรัตน์ะโยธิน
- คุณประกิจ แสงสว่าง
- คุณอัมพวัน ใจกว้าง
- คุณวีรยา สุนทรภักดิ์

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยเลือกประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีสุ่มเลือกตามความบังเอิญ (Accidental Technique) เพื่อให้สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายในด้านอายุ เพศ ระดับการศึกษา และสถานะทางสังคม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจะไปเก็บตัวอย่างในเขตชุมชนต่างๆซึ่งเป็นเขตที่มีประชากรหลากหลายและกระจายมากดังนี้คือ บางกะปิ หน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหง อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ และจตุจักร โดยจะสุ่มจากผู้ที่อยู่มาในชุมชนนั้นๆ

ตัวแปรในการศึกษา

สมมุติฐานที่ 1 การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ตัวแปรต้น คือ การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

สมมุติฐานที่ 2 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างมีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

- ตัวแปรตามตัวที่ 1 คือ การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน
 ตัวแปรตามตัวที่ 2 คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

สมมุติฐานที่ 3 วัฒนธรรมไทยมีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ตัวแปรต้น คือ วัฒนธรรมไทย

ตัวแปรตาม คือ การรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมไทยกับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน” แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

1.1 สัมภาษณ์นักวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านศิลปศาสตร์ เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเรื่องวัฒนธรรมไทย

- วัฒนธรรมไทย กับ สิทธิส่วนบุคคล
- การให้ความสำคัญในเรื่อง ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ของคนไทยและวัฒนธรรมไทย
- วัฒนธรรมไทย หรือความคิด ความเชื่อ ค่านิยมใดบ้าง ที่ส่งผลทำให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย
- การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล

1.2 สัมภาษณ์นักวิชาการด้านนิติศาสตร์ ด้านรัฐศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ และประชาชน เพื่อถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย

- สื่อมวลชน กับ สิทธิส่วนบุคคล
- สังคมไทย กับ สิทธิส่วนบุคคล
- กฎหมายไทย กับ สิทธิส่วนบุคคล
- สื่อมวลชน กับ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
- การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล

1.3 สัมภาษณ์บุคคลทั่วไป เพื่อถามความคิดเห็นโดยมีประเด็นหลักๆ คือ

- การความสำคัญในเรื่อง ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ของตัวเอง ของคนไทย ของหนังสือพิมพ์ และของวัฒนธรรมไทย
- วัฒนธรรมไทย หรือความคิด ความเชื่อ ค่านิยมใดบ้าง ที่ส่งผลทำให้เกิดการละเมิด สิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทย
- การรับรู้และพฤติกรรมเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามใช้คำถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อสอบถามความคิดเห็น โดยแบ่งเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

แบบสอบถามที่ถามรายละเอียดส่วนตัวได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ เพื่อใช้วัดตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการยึดมั่นในเรื่องของวัฒนธรรมไทยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แนวคิดวัฒนธรรมไทยมาประกอบสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างยึดมั่นในวัฒนธรรมไทยด้านต่างๆในระดับใด เป็นคำถามจำนวน 40 ข้อ แบ่งเป็น

- การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ 8 ข้อ
- วัฒนธรรมบอกกล่าว 8 ข้อ
- วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน 8 ข้อ
- ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส 8 ข้อ
- ความเชื่อศาสนา 8 ข้อ

โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนเป็นดังนี้คือ

ข้อที่เป็นเชิงบวก	ตอบมากที่สุด	ได้	5	คะแนน
	ตอบมาก	ได้	4	คะแนน
	ตอบปานกลาง	ได้	3	คะแนน
	ตอบน้อย	ได้	2	คะแนน
	ตอบน้อยที่สุด	ได้	1	คะแนน

ข้อที่เป็นเชิงลบ	ตอบมากที่สุด	ได้	1	คะแนน
	ตอบมาก	ได้	2	คะแนน
	ตอบปานกลาง	ได้	3	คะแนน
	ตอบน้อย	ได้	4	คะแนน
	ตอบน้อยที่สุด	ได้	5	คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยใช้สูตรคือ $\frac{5-1}{3} = 1.34$

เพราะฉะนั้นแปลจะความหมายได้	1.00 - 2.34	ยึดมั่นน้อย
	2.35 - 3.69	ยึดมั่นปานกลาง
	3.70 - 5.00	ยึดมั่นมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามถามเรื่องพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและวัฒนธรรมไทย เพื่อศึกษาว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเช่นไรในกรณีทีละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และกรณีทีหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงวัฒนธรรมไทยมีผลต่อพฤติกรรมในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างคำถามจากแนวคิดต่างๆที่มีผู้เขียนถึงวัฒนธรรมไทยที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล โดยสร้างคำถามที่เกี่ยวกับการไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์จากงานเขียนของจูลี วิจิตรวาทการ และประกายรัตน์ ศรีสอ้าน คำถามที่เกี่ยวกับสิทธิร่วมกันจากงานเขียนของกฤษณา กิตติยาดิษฐ์ , พิรงรอง รามสูต ธารณันท์ และNiels Mudler คำถามเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาจากงานเขียนของกฤษณา กิตติยาดิษฐ์ , จรัญ พรหมอยู่ , P.Sharp & คณะP.Herbert คำถามที่เกี่ยวกับค่านิยมเคารพผู้อาวุโสจากงานเขียนของกฤษณา กิตติยาดิษฐ์ , สุพัตรา สุภาพ และคำถามที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมบอกกล่าวจากงานเขียนของจรัญ พรหมอยู่ , P.Sharp & คณะP.Herbert โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 2 ระดับ จำนวน 26 ข้อ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนเป็นดังนี้คือ

ตอบใช่	ได้	1	คะแนน
ตอบไม่ใช่	ได้	0	คะแนน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลและเรื่องของวัฒนธรรม โดยใช้แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล แนวคิดเรื่องสิทธิการรับรู้ แนวคิดเรื่องบุคคลสาธารณะ รวมทั้งแนวคิดของวัฒนธรรมไทยและแนวคิดจริยธรรม มาประกอบสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาว่ากรณีไหนที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ทั้งในด้านของสื่อมวลชนและในด้านของชีวิตประจำวัน โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า 2 ระดับ จำนวน 45 ข้อ แบ่งเป็นการรับรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชน 11 ข้อ และการรับรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน 34 ข้อ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนนเป็นดังนี้คือ

ตอบละเมิด	ได้	1	คะแนน
ตอบไม่ละเมิด	ได้	0	คะแนน

ตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลในการกระทำที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการนำแนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล แนวคิดเรื่องสิทธิการรับรู้ แนวคิดเรื่องบุคคลสาธารณะ แนวคิดเรื่องวัฒนธรรมไทยและแนวคิดเรื่องจริยธรรม ซึ่งมีผู้ศึกษาวิจัยมาแล้ว รวมถึงงานเขียนของผู้ที่มีความรู้ในเรื่องเหล่านี้ มาประกอบสร้างเป็นคำถามเพื่อตอบคำถามวิจัย โดยก่อนที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ ผศ.ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยชั้นนี้ได้ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาแก้ไขและปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบกับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผลปรากฏว่ากลุ่มทดสอบมีความเข้าใจในประเด็นคำถามเป็นอย่างดี และค่าความเชื่อมั่นของการไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์เท่ากับ 0.755 ค่าความเชื่อมั่นของวัฒนธรรมบอกกล่าวเท่ากับ 0.877 ค่าความเชื่อมั่นของวัฒนธรรมสิทธิร่วมกันเท่ากับ 0.789 ค่าความเชื่อมั่นของค่านิยมเคารพผู้อาวุโสเท่ากับ 0.808 ค่าความเชื่อมั่นของความเชื่อในพุทธศาสนาเท่ากับ 0.774

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในช่วงมิถุนายน 2549 – กันยายน 2549 โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์ตามคำถามที่ได้เตรียมไว้พร้อมบันทึกเทป จากนั้นนำเทปมาถอดข้อความ ในส่วนของการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเมื่อได้รับแบบสอบถามคืนแล้วนำมาลงรหัสข้อมูล เพื่อนำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ในการวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงอนุมาน

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการอธิบายข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนที่ 1 2 3 และ 4 เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการยึดมั่นในวัฒนธรรมด้านต่างๆ การรับรู้รวมถึงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยทั้งหมดนี้จะใช้การวิเคราะห์โดยใช้สถิติ แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ การวิจัยเชิงสำรวจรวมถึงข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาตีความหมายและวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ โดยการวิเคราะห์จะใช้สถิติค่า Chi – Square ในกรณีหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม และใช้สถิติ T – test และ Oneway Anova ในกรณีที่หาความแตกต่างในเรื่องสถานภาพของประชาชน รวมถึงใช้สถิติ Regression Linear เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับการรับรู้และวัฒนธรรมกับพฤติกรรม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมไทย กับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน” ในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิจัย 2 วิธี ได้แก่

- การวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม
- การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในที่นี้จะขอเสนอผลการวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องในประเด็นเดียวกันไปพร้อมๆกัน ซึ่งสามารถแสดงผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 400 ชุด ประกอบไปด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เพศ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 400 คน ประกอบไปด้วย เพศชาย ร้อยละ 40.8 เพศหญิง ร้อยละ 59.3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	163	40.8
หญิง	237	59.3
รวม	400	100.0

2. อายุ

กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 32.0 กลุ่มอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 34.0 กลุ่มอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 19.5 กลุ่มอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 10.0 กลุ่มอายุ 51-60 ปี ร้อยละ 4.0 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	128	32.0
21 – 30 ปี	136	34.0
31 – 40 ปี	78	19.5
41 – 50 ปี	40	10.0
51 – 60 ปี	16	4.0
ไม่ระบุ	2	0.5
รวม	400	100.0

3. การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา หรือปริญญาตรี ร้อยละ 45.8 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตร และปริญญาโทหรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 41.0 และ 13.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร	164	41.0
ระดับอนุปริญญา / ปริญญาตรี	183	45.8
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	52	13.0
ไม่ระบุ	1	0.3
รวม	400	100.0

4. รายได้ต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 7,000 บาท ร้อยละ 48.5 รายได้ 7,000 – 15,000 บาท ร้อยละ 23.5 รายได้ 15,00 – 30,000 บาท ร้อยละ 16.3 รายได้ 30,000 – 45,000 บาท ร้อยละ 8.3 รายได้สูงกว่า 45,000 บาท ร้อยละ 2.5 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 7,000 บาท	194	49.0
รายได้ 7,000 – 15,000 บาท	94	23.5
รายได้ 15,001 – 30,000 บาท	65	16.3
รายได้ 30,001 – 45,000 บาท	33	8.3
สูงกว่า 45,000 บาท	10	2.5
ไม่ระบุ	4	1.0
รวม	400	100.0

5. อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษามากที่สุด ร้อยละ 47.8 ตามด้วยพนักงานเอกชน ร้อยละ 25.5 ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 16.3 ประกอบอาชีพส่วนตัว ร้อยละ 5.0 รับจ้าง / แม่บ้าน ร้อยละ 4.8 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	191	47.8
ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	65	16.3
พนักงานเอกชน	102	25.5
ประกอบอาชีพส่วนตัว	20	5.0
รับจ้าง / แม่บ้าน	19	4.8
ไม่ระบุ	3	0.8
รวม	400	100.0

1. การรับรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

การรับรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การรับรู้ประเด็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน และการรับรู้ประเด็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยได้ผลการวิจัยดังนี้

1.1 การรับรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน

1.1.1 ในประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดโดยไม่ได้รับอนุญาต พบว่ากรณีทั้ง 2 กรณีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่กรณีที่มีการรับรู้สูงกว่าคือ กรณีสื่อมวลชนนำเสนอภาพซีดีลับของไฮโซคิดเป็นร้อยละ 79.8 ตามด้วยกรณีสื่อมวลชนเสนอภาพของผู้ต้องสงสัยโดยไม่ปิดหน้าคิดเป็นร้อยละ 60.5 (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนในประเด็นการละเมิดโดยไม่ได้รับอนุญาต

ข้อความ	ไม่ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
สื่อมวลชนนำเสนอภาพซีดีลับของไฮโซ	79 19.8%	319 79.8%	2 0.5%
สื่อมวลชนเสนอภาพของผู้ต้องสงสัยโดยไม่ปิดหน้า	155 38.8%	242 60.5%	3 0.8%

1.1.2 ในประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ กรณีที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ได้แก่ กรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าวเรื่องพฤติกรรมทางเพศของนักการเมืองท่านหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 65.0 กรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเจาะลึกกรณี ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’ (ร้อยละ 62.8) กรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าว กกต. ทานข้าวกับบะไรตอนถูกฝากขัง (ร้อยละ 59.5) และรับรู้ว่าการที่สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ปของครอบครัวนายกรัฐมนตรีนับเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลคิดเป็นร้อยละ 74.8

จะสังเกตได้ว่า กรณีที่สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ปของครอบครัวนายกรัฐมนตรีนับเป็นประเด็นเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของ Public Figures แต่กรณีนี้มีประโยชน์ของสาธารณะเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ากรณีนี้ไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ส่วนกรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าวเรื่องพฤติกรรมทางเพศของนักการเมืองท่านหนึ่ง กรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเจาะลึกกรณี ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’ และกรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าว กกต. ว่าทานข้าวกับบะไรตอนถูกฝากขัง จะเห็นได้ว่า 3 กรณีนี้เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจริงๆที่ไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ทำให้กลุ่มตัวอย่างประเมินว่ากรณีทั้ง 3 เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีการรับรู้

ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ค่าความต่างระหว่างเห็นว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคลกับไม่ละเมิดก็ไม่ได้ชัดเจนมากอย่างเห็นได้ชัด (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนในประเด็นการละเมิดโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ

ข้อความ	ไม่ละเมิด	ละเมิด	ไม่ระบุ
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
สื่อมวลชนเสนอข่าวเรื่องพฤติกรรมทางเพศของนักการเมืองท่านหนึ่ง	137 34.3%	360 65.0%	3 0.8%
สื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเจาะลึกกรณี ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’	147 36.9%	251 62.8%	2 0.5%
สื่อมวลชนเสนอข่าว กกด. ว่าทานข้าวกับอะไรตอนถูกฝากขัง	160 40.0%	238 59.5%	2 0.5%
สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ปของครอบครัวนายกรัฐมนตรื	299 74.8%	98 24.5%	3 0.8%

ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ พบว่า กรณีสื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ปของครอบครัวนายกรัฐมนตรื กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลไปในทางเดียวกันว่า ไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพราะกรณีนี้เห็นได้ชัดว่ามีประโยชน์ของสาธารณะด้วย ซึ่งมีผลได้ผลเสียกับสังคมส่วนรวม สื่อจึงจำเป็นต้องเสนอเรื่องนี้ ดังคำกล่าวที่ว่า “กรณีนี้สื่อจำเป็นต้องเสนอและต้องเสนอแบบเจาะลึกและให้ครอบคลุมทุกประเด็นด้วย เพราะว่ากรณีนี้เกี่ยวข้องกับประเทศชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมวงกว้าง”

กรณีสื่อมวลชนเสนอข่าวเรื่องพฤติกรรมทางเพศของนักการเมืองท่านหนึ่ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า เรื่องนี้ไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะ และบุคคลสาธารณะก็มีสิทธิที่จะมีพื้นที่ส่วนตัวเหมือนคนทั่วไป ดังคำกล่าวที่ว่า “ละเมิดเพราะมันไม่ได้มีสาระหรือมีประโยชน์อะไรเลยกับการเสนอข่าวแบบนี้ และเรื่องเพศก็เป็นเรื่องส่วนตัวที่ทุกคนมีสิทธิที่จะเก็บไว้เป็นความลับ สื่อไม่ควรเสนอข่าวในลักษณะนี้” ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า เมื่อบุคคลนั้นได้เข้ามาเป็นคนสาธารณะแล้วก็ต้องยอมรับว่าเรื่องส่วนตัวย่อมจะมีน้อยลง และกรณีนี้ก็เป็นเรื่องความสนใจใคร่รู้ที่ผู้รับสารอยากอ่าน เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมซุบซิบนินทาเกี่ยวกับเรื่องแบบนี้อยู่แล้ว

ดังกล่าวที่ว่า “คุณต้องรู้ว่าคุณเป็นคนที่ถูกจับตามอง เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะทำอะไรคุณก็ต้องระวังตัว เรื่องแบบนี้ถ้ารู้สื่อก็ก่อนอยู่แล้ว เพราะมันตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของคน ผู้รับสารก็อยากที่จะอ่านข่าวแบบนี้ทั้งนั้น ไม่น่าจะละเมิดหรือสำหรับสังคม gossip อย่างบ้านเรา”

กรณีสื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเจาะลึกกรณี ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า กรณีนี้เป็นเรื่องส่วนตัวและไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแต่อย่างใด สื่อไม่ควรเสนอข่าวแบบเจาะลึก รวมถึงวิพากษ์วิจารณ์ผู้ตกเป็นข่าว เพราะจะทำให้บุคคลที่ตกเป็นข่าวเสียหาย ดังกล่าวที่ว่า “ละเมิดอยู่แล้วละ เพราะนี่เรื่องส่วนตัว ถึงเขาจะเป็นบุคคลสาธารณะก็เชื่อว่าเขาได้ทุกอย่าง ถ้าเราจะวิจารณ์จะต้องวิจารณ์เรื่องเกี่ยวกับสาธารณะจึงจะถือว่าไม่ละเมิด แต่นี่เห็นชัดๆว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่มีประโยชน์ต่อสังคม” ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า บุคคลสาธารณะจะต้องถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ทุกเรื่อง ดังกล่าวที่ว่า “ลงข่าวเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะไม่ละเมิดอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเรื่องใดก็ไม่ละเมิด การเป็นบุคคลสาธารณะคุณก็ต้องพร้อมที่จะถูกวิพากษ์วิจารณ์หากคุณทำตัวไม่เหมาะสม”

กรณีสื่อมวลชนเสนอข่าว กกด. ว่าทานข้าวกับอะไรตอนถูกฝากขัง กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลคล้ายกับกรณีดาราสาวท้องก่อนแต่งคือ กรณีนี้เป็นเรื่องส่วนตัวและไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแต่อย่างใด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า เป็นเรื่องที่สังคมกำลังให้ความสนใจในตัวบุคคล และต้องการรู้ความเป็นไปในคดีโดยตลอด ดังกล่าวที่ว่า “เป็นข่าวที่ได้รับความสนใจมากในขณะนั้น สื่อก็ควรจะนำเสนอในทุกประเด็น เพราะประชาชนทั่วไปก็อยากรู้”

1.1.3 ในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ บุคคลสาธารณะและประโยชน์สาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า กรณีที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าจะละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้แก่ กรณีนักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์ ‘นายกรัฐมนตรี’ ว่าไปเที่ยวกับใครเมื่อคืนนี้คิดเป็นร้อยละ 80.3 กรณีสื่อมวลชนเสนอเรื่อง ‘ดาราสาว’ ที่ทำสื่อหลุดในงานแจกรางวัล (ร้อยละ 53.3) และกรณีที่รับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้แก่ กรณีสื่อมวลชนเสนอรายชื่อนักแสดงที่มีชื่อเสียงหลายท่านที่พัวพันกับขบวนการค้ายาเสพติด โดยได้ข้อมูลจากคำแถลงของตำรวจคดีเป็นร้อยละ 81.3 กรณีที่ ‘นายกรัฐมนตรี’ ไม่ขอให้สัมภาษณ์จนถึงปีใหม่ แล้วนักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์ถึงความคืบหน้าในการแก้ปัญหาภาคใต้ (ร้อยละ 74.8) และกรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าวนักการเมืองที่ได้รับตำแหน่ง

ใหญ่ในคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับผู้มีอำนาจในการเลือกคณะรัฐมนตรี (ร้อยละ 53.5) (ดูตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิการรับรู้ บุคคลสาธารณะ และประโยชน์สาธารณะ

ข้อความ	ไม่ละเมิด	ละเมิด	ไม่ระบุ
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
นักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์ ‘นายกรัฐมนตรี’ ว่าไปเที่ยวกับใครเมื่อคืนนี้	78 19.5%	321 80.3%	1 0.3%
สื่อมวลชนเสนอเรื่อง ‘ดาราสาว’ ที่ทำเสียหุลุดในงานแจกรางวัล	185 46.3%	213 53.3%	2 0.5%
สื่อมวลชนเสนอรายชื่อนักแสดงที่มีชื่อเสียงหลายท่านที่พัวพันกับขบวนการค้ายาเสพติด โดยได้ข้อมูลจากคำแถลงของตำรวจ	325 81.3%	73 18.3%	3 0.8%
‘นายกรัฐมนตรี’ ไม่ขอให้สัมภาษณ์จนถึงปีใหม่ แล้วนักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์ถึงความคืบหน้าในการแก้ปัญหาภาคใต้	299 74.8%	99 24.8%	2 0.5%
สื่อมวลชนเสนอข่าวนักการเมืองที่ได้รับตำแหน่งใหญ่ในคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับผู้มีอำนาจในการเลือกคณะรัฐมนตรี	214 53.5%	184 46.0%	2 0.5%

เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ไปในทางเดียวกันมีเพียง 2 กรณีเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าจะละเมิดและไม่ละเมิดในอัตราส่วนเท่าๆกัน ได้แก่ กรณีสื่อมวลชนเสนอเรื่อง ‘ดาราสาว’ ที่ทำเสียหุลุดในงานแจกรางวัล และสื่อมวลชนเสนอข่าวนักการเมืองที่ได้รับตำแหน่งใหญ่ในคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับผู้มีอำนาจในการเลือกคณะรัฐมนตรี ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ กรณีสื่อมวลชนเสนอเรื่อง ‘ดาราสาว’ ที่ทำเสียหุลุดในงานแจกรางวัล พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่าเรื่องนี้ไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลสาธารณะ และบุคคลสาธารณะก็มีสิทธิที่จะมีพื้นที่ส่วนตัวเหมือนคนทั่วไป ดังคำกล่าวที่ว่า “เรื่องแบบนี้ไม่ควรเสนอ เพราะนอกจากไม่มีประโยชน์อะไรที่จะเสนอแล้ว ข่าวแบบนี้ก็ทำให้ผู้ตกเป็นข่าวเสียหายและเกิดความอับอายด้วย” ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า “ไม่ละเมิดหรอก เพราะเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าฉบับนี้ไม่เสนอฉบับอื่นๆก็เสนออยู่ดี เพราะคนไทยอยากรู้อะไรจะตายและอีกอย่างตัวคาราเองก็อาจจะอยากให้เสนออยู่แล้วก็ได้”

กรณีสื่อมวลชนเสนอข่าว นักการเมืองที่ได้รับตำแหน่งใหญ่ในคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีความสัมพันธ์ฉันท์คู่สาวกับผู้มีอำนาจในการเลือกคณะรัฐมนตรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล ดังคำกล่าวที่ว่า “เป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ที่ทุกคนจะต้องมี ดังนั้นเป็นสิทธิที่ส่วนบุคคลของเขาที่จะไปมีความสัมพันธ์กับใครก็ได้ เขาอาจจะรักกันจริงๆก็ไม่ใช่ไม่ควรไปก้าวก่าย และมีหลักฐานเพียงพอหรือยังที่จะสรุปอะไรแบบนั้น” ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า ถึงจะเป็นเรื่องส่วนตัวแต่กรณีเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ เพราะการได้รับตำแหน่งใดๆ ก็ควรมาจากความชอบธรรม ดังคำกล่าวที่ว่า “ถ้าสื่อเห็นความไม่ชอบมาพากล แล้วมันส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ คิดว่าสื่อจำเป็นต้องเสนอและกรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะสื่อต้องเป็นผู้ตรวจสอบเป็นศูนย์กลางเฝ้ายามให้กับประชาชน เรื่องแบบนี้ถ้าปล่อยไปอาจจะนำไปสู่การคอร์รัปชันได้”

1.2 การรับรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ได้แก่ การเปิดจดหมายของผู้อื่นคิดเป็นร้อยละ 92.8 กรณีที่บริษัทแห่งหนึ่งนำภาพบุคคลไปโฆษณาบนกล่องผลิตภัณฑ์สินค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต (ร้อยละ 92.5) การดักฟังโทรศัพท์ (ร้อยละ 92.3) การใช้ชื่อบุคคลอื่นไปสมัครฟรีอีเมล (ร้อยละ 86.8) การอ่านไดอารี่ของผู้อื่น (ร้อยละ 86.8) การถ่ายภาพผู้อื่นโดยที่เขาไม่รู้ตัว (ร้อยละ 83.0) กรณีที่บริษัทหนึ่งเปิดไปดูประวัติของท่านทางอินเทอร์เน็ต โดยที่ท่านไม่ได้สมัครงานกับบริษัทนั้น (ร้อยละ 80.5) การเปิดเสียงโทรศัพท์มือถือหรือคุยโทรศัพท์ในโรงภาพยนตร์ (ร้อยละ 77.8) วิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น (ร้อยละ 72.8) การหยิบโทรศัพท์มือถือเพื่อนเพื่อดูรูปภาพหรืออ่านข้อความ (message) โดยไม่ได้ขอ (ร้อยละ 72.5) เปิดคอมพิวเตอร์, หยิบเอกสารหรือเปิดลิ้นชักของเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน) (ร้อยละ 72.3) ใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จักโดยไม่ ได้ขอก่อน (ร้อยละ 71.0) ก๊อปปี้วิดีโอคลิปต่างๆ (ร้อยละ 67.3) เปิดประตูห้องของคนในครอบครัวโดยไม่ ได้เคาะ (ร้อยละ 66.3) การขอร้องให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่เขาไม่เต็มใจ (ร้อยละ 64.5) การบอกเบอร์โทรศัพท์เพื่อนกับคนอื่นโดยไม่ขออนุญาตเพื่อนก่อน (ร้อยละ 60.8) การรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จักโดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้รับแทน (ร้อยละ 58.5) พ่อแม่ให้ลูกเรียนคณะที่พ่อแม่ต้องการให้เรียน (ร้อยละ 55.0) หยิบของใช้ส่วนตัวของคนในครอบครัวโดยไม่ ได้ขอก่อน (ร้อยละ 54.5) และอาจารย์ต่อว่าลูกศิษย์ด้วยถ้อยคำที่รุนแรง (ร้อยละ 54.3)

ส่วนพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ได้แก่ การที่ผู้ปกครองมาขอเช็คเกรดของลูกที่สถาบันการศึกษา (ร้อยละ 86.8) การที่อาจารย์ประกาศคะแนนสอบโดยมีชื่อ-นามสกุลผู้เรียนติดไว้ที่บอร์ด (ร้อยละ 83.3) การที่แพทย์ถามประวัติส่วนตัวคนไข้โดยมีญาตินั่งอยู่ด้วย (ร้อยละ 83.0) การถามคนรู้จักว่า ‘ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่’ (ร้อยละ 80.0) การถามคนที่รู้จักว่า ‘จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร’ (ร้อยละ 74.3) การที่โรงพยาบาลให้คนที่พาคคนไข้ไปส่งถือแฟ้มประวัติไปยื่นที่แผนกต่างๆ (ร้อยละ 67.3) การต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญให้ไปร่วมงานสำคัญ (ร้อยละ 65.5) การพุดคุยเรื่องของ ‘ดาราสาวที่ออกก่อนแต่ง’ คิดเป็นร้อยละ 65.3 การดูวีดีโอคลิปที่หลุดออกมา (ร้อยละ 63.5) การขอให้ลูกชายบวชให้ทั้งๆที่ลูกไม่อยากบวช (ร้อยละ 60.8) การบอกต่อให้คนรู้จักดูวีดีโอคลิปต่างๆ (ร้อยละ 56.3) การที่พ่อแม่เป็นห่วงลูกกลัวคบคนไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอยู่กับใคร (ร้อยละ 54.8) การที่คนมองดูอุบัติเหตุทำให้การจราจรติดขัด (ร้อยละ 52.8) และการหยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน) (ร้อยละ 50.3) ดังตารางที่ 9-12 ซึ่งแยกประเภทพฤติกรรมตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ข้อความ	ไม่ละเมิด	ละเมิด	ไม่ระบุ
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
บริษัทแห่งหนึ่งนำภาพบุคคลไปโฆษณาบนกล่องผลิตภัณฑ์สินค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต	27 6.8%	370 92.5%	3 0.8%
การดักฟังโทรศัพท์	28 7.0%	269 92.3%	3 0.8%
การเปิดเผยจดหมายของผู้อื่น	30 7.5%	369 92.3%	1 0.3%
การใช้ชื่อบุคคลอื่นไปสมัครฟรีอีเมลล์	53 13.3%	347 86.8%	- -
การอ่านไดอารี่ของผู้อื่น	50 12.5%	347 86.8%	3 0.8%
การถ่ายภาพผู้อื่น โดยที่เขาไม่รู้ตัว	67 16.8%	332 83.0%	1 0.3%
บริษัทหนึ่งเปิดไปดูประวัติของท่านทางอินเทอร์เน็ต โดยที่ท่านไม่ได้สมัครงานกับบริษัทนั้น	75 18.8%	322 80.5%	3 0.8%

ข้อความ	ไม่ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
วิพากษ์วิจารณ์ ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น	106 26.5%	291 72.8%	2 0.5%
ก๊อปปี้วีดีโอคลิปต่างๆ	112 28.1%	287 71.9%	1 0.3%
อาจารย์ประกาศคะแนนสอบ โดยมีชื่อ – นามสกุลของผู้เรียน ติดไว้ที่บอร์ด	333 83.3%	67 16.5%	1 0.3%
แพทย์ถามประวัติส่วนตัวคนไข้ โดยมีญาตินั่งอยู่ด้วย	332 83.0%	67 16.5%	2 0.5%
โรงพยาบาลให้คนที่พาคนไข้ไปส่ง ถู้อเพิ่มประวัติไปยื่นที่ แผนกต่างๆ	269 67.3%	126 31.5%	5 1.3%
พูดคุยเรื่องของ ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’	261 65.3%	137 34.3%	2 0.5%
คู่มือวีดีโอคลิปที่หลุดออกมา	254 63.5%	145 36.3%	1 0.3%
บอกต่อให้คนรู้จักคู่มือวีดีโอคลิปต่างๆ	225 56.3%	137 43.3%	2 0.5%

ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ จะขอเสนอเฉพาะกรณีที่น่าสนใจบางกรณีหรือกรณีในกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นที่ไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกันเท่านั้น โดยกรณีอาจารย์ประกาศคะแนนสอบ โดยมีชื่อ – นามสกุลของผู้เรียนติดไว้ที่บอร์ด กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไปให้เหตุผลไปในทำนองเดียวกันว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากไม่เห็นว่าการกระทำนี้จะนำความเสียหายมาให้แต่อย่างใดและเห็นว่าทุกที่ก็ยังคงทำแบบนี้อยู่ซึ่งถือเป็นเรื่องธรรมดา ดังความเห็นที่ “ไม่ได้รู้สึกว่าเป็นการละเมิดนะเพราะเราก็นั่งกับการติดชื่อมานานแล้ว และก็ไม่ได้เสียหายอะไร อีกอย่างการติดชื่อก็สะดวกต่อการดูด้วย” ซึ่งจะแตกต่างจากความเห็นของนักวิชาการที่ให้เหตุผลว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะการติดชื่อทำให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องสามารถที่จะมาดูข้อมูลได้ ดังความเห็นที่ “การประกาศรายชื่อนิสิตโดยติดไว้ที่บอร์ด สมัยก่อนจะพบเป็นประจำแต่เดี๋ยวนี้จะไม่มีเพราะว่ามีกฎห้ามออกมาแล้ว เพราะเขาถือว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ถ้าตอนนี้ใครยังทำอยู่ต้องโดนลงโทษ จะเห็นได้ว่าเดี๋ยวนี้เขาจะคิดแค่รหัสประจำตัวเท่านั้น”

กรณีแพทย์ถามประวัติส่วนตัวคนไข้ โดยมีญาตินั่งอยู่ด้วย กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนทั่วไปให้เหตุผลไปในทำนองเดียวกันว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากเห็นว่าแพทย์ก็ต้องถามไปตามทำหน้าที่ เพื่อประกอบการวินิจฉัยในการรักษาโรคและก็เป็นความเคยชินที่ญาติผู้ป่วยจะเข้าไปกับคนไข้อยู่แล้ว ดังความเห็นที่ว่า “ไม่เห็นจะละเมิดเลย แพทย์ก็ไม่ละเมิดเพราะทำไปตามหน้าที่ เราเองก็ไม่ละเมิดเพราะประวัติของญาติเราเรารู้อยู่แล้ว ที่เข้าไปเพื่อรับฟังข้อมูลและวิธีการรักษาอย่างถูกต้อง คงไม่มีแพทย์ที่ไหนไล่ญาติให้ออกไปรอข้างนอกหรอก” กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนางพยาบาลโรงพยาบาลรัฐบาล กล่าวในประเด็นนี้ว่า “เป็นเรื่องที่ห้ามไม่ได้ที่ญาติจะเข้ามาพบคุณหมอด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อแพทย์จะซักประวัติอะไรญาติก็จะฟังอยู่ด้วย แต่ความคิดส่วนตัวเห็นว่า ถ้ากรณีถามเรื่องส่วนตัวมากๆคุณหมอก็ควรจะเชิญญาติที่ไปด้วยไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่หรือคู่ชีวิตให้ออกไปก่อน เพราะคำถามบางคำถามก็ยากที่จะตอบถ้ามีคนอยู่ด้วย แต่นางพยาบาลเป็นข้อยกเว้น เนื่องจากมีกฎไม่ให้แพทย์อยู่กับคนไข้ตามลำพัง เพราะฉะนั้นนางพยาบาลจะต้องอยู่กับคุณหมอด้วย”

กรณีโรงพยาบาลให้คนที่พาคนไข้ไปส่ง ถือเพิ่มประวัติไปขึ้นที่แผนกต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าจะไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างไม่ได้มองว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังความเห็นที่ว่า “เป็นเรื่องปกติสำหรับเหตุการณ์แบบนี้ เราไม่มานั่งคิดหรือว่าสิ่งที่ทำอยู่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล” แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตในผลการวิจัยคุณภาพว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนางพยาบาลเองจะมีการรับรู้ว่าจะละเมิด แต่มีความจำเป็นที่จะต้องกระทำเนื่องจากว่าบุคลากรมีไม่ทั่วถึง และคิดว่าการที่ญาติถือไปนั้น น้อยคนที่จะอ่านและเข้าใจภาษาอังกฤษรวมถึงภาษาทางการแพทย์ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “ถามว่ามีนโยบายของโรงพยาบาลห้ามไหม จริงๆมันก็ไม่มี คือเป็นสิ่งที่รู้กันว่าไม่ควรทำ แต่สภาพความเป็นจริงเหตุการณ์แบบนี้ก็เกิดขึ้นทุกวันก็ต้องเข้าใจว่าบุคลากรของเรามีไม่พอที่จะบริการหรือรองรับผู้ป่วยอย่างทั่วถึง ถ้าเราเดินไปส่งเองจะเสียเวลามากและก็ต้องให้ผู้ป่วยรายอื่นรออีก แต่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นทุกแผนกนะ ถ้าแผนกไหนคนไข้บ่อยเราก็จะบริการเต็มที่ แต่อย่างแผนกอายุรกรรม วันๆหนึ่งมีผู้ป่วยมา 20,000 กว่าคนเราก็ไม่ไหวเลยต้องให้ญาติผู้ป่วยถือไปบ้าง และคิดว่าญาติผู้ป่วยถือไปก็ไม่ได้มีอะไรเสียหายเพราะว่าส่วนมากประวัติคนไข้หรือการจ่ายยาแพทย์ก็จะเขียนเป็นภาษาอังกฤษอยู่แล้ว”

กรณีพูดคุยเรื่องของ ‘คาราสาวท้องก่อนแต่ง’ กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ว่าจะไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ให้เหตุผลว่า บุคคลที่เราพูดถึงอยู่เป็นบุคคลสาธารณะ เราจึงมีสิทธิที่จะนำเรื่องของเขามาสนทนาได้ ดังความเห็นที่ว่า “วิพากษ์วิจารณ์ถ้าเป็นสาธารณะไม่ละเมิด ไม่ว่าจะเรื่องใดก็ไม่ละเมิด ถ้าเป็นปู้ชนละเมิด ซึ่งกรณีนี้เขาเป็นคนของประชาชนเราก็มีสิทธิที่จะวิจารณ์ได้” ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ให้เหตุผลว่ากรณีนี้เป็นเรื่องส่วนตัว

ของบุคคลสาธารณะ และการวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งทำให้ผู้ถูกกล่าวถึงเสียหายเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังความเห็นที่ว่า “ละเมิดอยู่แล้วล่ะ เพราะนี่เรื่องส่วนตัว ถึงเขาจะเป็นบุคคลสาธารณะก็เชื่อว่าวิจารณ์เขาได้ทุกเรื่อง ถ้าเราจะวิจารณ์จะต้องวิจารณ์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ จึงจะถือว่าไม่ละเมิด แต่นี่เป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่มีประโยชน์ต่อสังคม เราไปแสดงความคิดเห็นอันนี้ถือว่าละเมิด” และ “คิดว่าละเมิดเพราะการพูดถึงคนอื่นโดยทำให้เขาเสียหาย ถือว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่เรื่องนี้ก็ไม่แน่ใจว่า เป็นที่เราทำให้เขาเสียหายหรือว่าเขาทำตัวเองให้เสียหายกันแน่”

กรณีคดีวิดีโอคลิปที่หลุดออกมา และกรณีบอกต่อให้คนรู้จักคดีวิดีโอคลิปต่างๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ให้เหตุผลว่าโดยสามารถสรุปได้เป็น 2 ประเด็นคือ 1. ไม่เป็นการละเมิดเพราะไม่ได้ไปแอบถ่ายมาและแค่ดูเท่านั้นไม่ได้ไปสร้างความเสียหายให้เพิ่มขึ้นกับบุคคลที่อยู่ในวิดีโอคลิป ดังความเห็นที่ว่า “แค่ดูเองไม่ละเมิดหรอก ไม่ได้ไปแอบถ่ายแล้วมาคุ้ยคุ้ย” และ “ถ้าดูแล้วไม่วิจารณ์ ดูแล้วเห็นใจเข้าใจไม่เอาไปพูดต่อให้เขาเสียหาย อันนี้ไม่ถือว่าละเมิด เพราะถือว่าเป็นการปกป้องด้วยซ้ำที่ไม่ไปซ้ำเติมเขา” 2. ถ้ามีวิดีโอมาให้ดูเองโดยที่ไม่ได้ไปแสวงหามา ดูไม่ถือว่าละเมิด อาจพูดได้ว่าคนที่ถ่ายหรือคนที่ส่งมาละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ดูด้วย เนื่องจากว่าคนดูก็ไม่ได้ต้องการดู ดังความเห็นที่ว่า “ถ้าซีดีมาอยู่เองในห้องของเราหรือเข้ามาในมือถือของเราก็ดูสิ ไม่ละเมิดหรอก แต่ถ้าเราไปชวนขวยไปดูอันนี้ละเมิดการบอกต่อก็ยังละเมิดใหญ่เลย” และ “ไม่ละเมิดนะเพราะว่ามันมาเอง เขาตั้งหากที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเรา เพราะบางทีเข้าอีเมลล์มาเจอวิดีโอคลิปใครก็ไม่รู้ส่งมาเพียบเลย พอเราผลอเข้าไปดูก็เป็นภาพที่อุจาด เราก็อารมณ์เสีย”

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ให้เหตุผลว่า เป็นการละเมิด เนื่องจากว่าการดูวิดีโอคลิปไม่ได้เหมือนกับการดูละครหรือภาพยนตร์ที่นักแสดงเต็มใจที่จะเล่น แต่วิดีโอคลิปที่หลุดออกมา แม้ว่าเขาจะตั้งใจถ่าย แต่เขาไม่ได้ต้องการเผยแพร่ให้สาธารณชนดู ดังคำกล่าวที่ว่า “ละเมิดเพราะเขาไม่ได้เต็มใจให้ดู” และ “คนดูก็ละเมิดนะแต่ว่าเป็นการละเมิดในระดับต่ำ ไม่ได้เป็นการละเมิดที่รุนแรง ถ้าเทียบกับคนที่เอามาเผยแพร่และก็เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มีอะไรหลุดออกมาเราก็อยากดู และเวลาดูก็คงไม่รู้ตัวด้วยว่าที่ดูละเมิดเขาอยู่นะ แต่ก็ไม่ได้ดูมากนะเพราะบางภาพน่าเกลียดมากเราก็ทนดูไม่ได้”

ตารางที่ 10 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

ข้อความ	ไม่ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
การหยิบโทรศัพท์มือถือเพื่อนเพื่อดูรูปภาพ หรืออ่านข้อความ (message) โดยไม่ได้ขอ	109 27.3%	290 72.5%	1 0.3%
เปิดคอมพิวเตอร์, หยิบเอกสาร หรือเปิดลิ้นชักของเพื่อน ร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน)	109 27.3%	289 72.3%	2 0.5%
ใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จักโดยไม่ได้ขอก่อน	114 28.5%	284 71.0%	2 0.5%
เปิดประตูห้องของคนในครอบครัวโดยไม่ได้เคาะ	154 38.5%	245 61.3%	1 0.3%
การบอกเบอร์โทรศัพท์เพื่อนกับคนอื่น โดยไม่ขออนุญาต เพื่อนก่อน	155 38.8%	243 60.8%	2 0.5%
การรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จัก โดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้ รับแทน	164 41.0%	234 58.5%	2 0.5%
หยิบของใช้ส่วนตัวของคนในครอบครัวโดยไม่ได้ขอก่อน	177 44.3%	218 54.5%	5 11.3%
การต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญให้ไปร่วมงานสำคัญ	262 65.5%	137 34.3%	1 0.3%
หยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (เพื่อนที่โรงเรียน)	201 50.3%	197 49.3%	2 0.5%

ตารางที่ 11 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

ข้อความ	ไม่ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
พ่อแม่ให้ลูกเรียนขณะที่พ่อแม่ต้องการให้เรียน	179 44.8%	220 55.0%	1 0.3%

ข้อความ	ไม่ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
ผู้ปกครองมาขอเช็คเกรดของลูกที่สถาบันการศึกษา	347 86.8%	51 12.8%	2 0.5%
การขอให้ลูกชายบวชให้ ทั่วๆที่ลูกไม่ยอมบวช	243 60.8%	156 39.0%	1 0.3%
พ่อแม่เป็นห่วงลูกกลัวคนไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูก คุยอยู่กับใคร	219 54.8%	180 45.0%	1 0.3%

ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ กรณีผู้ปกครองมาขอเช็คเกรดของลูกที่สถาบันการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ไปในทิศทางเดียวกันว่าไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากพ่อแม่มีสิทธิที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับบุตร รวมถึงเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า “เพราะเราใส่ใจในตัวเขามาก ผิดด้วยหรือ การที่เราเช็คผลการเรียนลูกไม่มีผลเสียอะไรเลย กลับเป็นผลดีด้วย ถ้าหากลูกเรามีปัญหาอะไรเราก็จะได้รู้ตั้งแต่เนิ่นๆและจะได้แก้ปัญหาได้ทัน” โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักวิชาการท่านหนึ่งกล่าวเกี่ยวกับประเด็นนี้ได้ที่น่าสนใจว่า กรณีนี้ต้องดูตัวแปรด้านอายุร่วมด้วย ถ้าเด็กยังไม่บรรลุนิติภาวะเป็นสิ่งที่สมควร แต่ถ้าเด็กบรรลุนิติภาวะแล้วก็ไม่ควรทำ ดังคำกล่าวที่ว่า “เรื่องนี้ต้องแยกเป็น 2 กรณี ถ้าเด็กยังอยู่ในระดับมัธยม อันนี้ถือว่าไม่ละเมิดคิดว่าผู้ปกครองมีสิทธิที่จะทำได้เพราะเด็กยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่ถ้าระดับอุดมศึกษาแล้วคิดว่าละเมิดเพราะโตแล้ว แต่สำหรับตัวอาจารย์เอง ถ้าพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้ปกครองของนักศึกษาจริงๆก็ให้ดูได้นะ เพื่อลูกเขาอาจจะจะมีปัญหาจริงๆ”

กรณีขอให้ลูกชายบวชให้ทั่วๆที่ลูกไม่ยอมบวช กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยให้เหตุผลไปในทางเดียวกัน การกระทำนี้จะส่งผลดีต่อตัวเองและครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่าเช่น “การบวชไม่ได้ส่งผลดีต่อเราที่เราจะได้เกาะชายผ้าเหลืองขึ้นสวรรค์นะ ยังส่งผลดีโดยตรงต่อเขาด้วย เขาจะได้เรียนรู้ถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามากขึ้น เข้าใจโลกมากขึ้น เมื่อบวชเรียนแล้วมุมมองในชีวิตอาจจะเปลี่ยนไปอย่างสมัยก่อน โครบวชแล้วสึกออกมาเขาจะเรียกว่าทิด ทิดมาก ทิดเสริม อะไรทำนองนี้ ถ้าไม่บวชก็จะไม่เรียกกัน เป็นการให้สังคมรับรู้ว่าคุณนี้ได้บวชเรียนแล้ว เหมือนกับเป็นบัณฑิตในสมัยนี้แหละ”

กรณีพ่อแม่เป็นห่วงลูกกลัวคบคนไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอยู่กับใคร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ไปในทิศทางเดียวกันว่าไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ พ่อแม่จะต้องคอยเฝ้าระวังผลกระทบต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวลูก การกระทำเช่นนี้เป็นการกันไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้นได้ หรือมีปัญหาแล้วก็จะได้หาทางแก้ไขอย่างทันท่วงที ดังคำกล่าวที่ว่า “เรื่องนี้จะมองว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ได้ เพราะสำหรับเรื่องของเด็กมันจะไม่เหมือนกัน กรณีนี้เป็นการป้องกันเป็นการพิทักษ์ในชีวิตเด็ก เพราะเขาวิจารณ์ยังไม่ถึงจุดที่จะพิทักษ์ตัวเองได้”

ตารางที่ 12 แสดงผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเรื่องต่างๆไป

ข้อความ	ไม่ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ละเมิด จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
การเปิดเสียงโทรศัพท์หรือคุยโทรศัพท์ในโรงภาพยนตร์	88 22.0%	311 77.8%	1 0.3%
การขอร้องให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ	140 35.0%	258 64.5%	2 0.5%
อาจารย์ต่อว่าลูกศิษย์ด้วยคำที่รุนแรง	182 45.5%	217 54.3%	1 0.3%
ถามคนรู้จักว่า ‘ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่’	320 80.0%	79 19.8%	1 0.3%
ถามคนที่รู้จักว่า ‘จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร’	297 74.3%	102 25.5%	1 0.3%
คนมุงดูอุบัติเหตุ ทำให้การจราจรติดขัด	211 52.8%	185 46.3%	4 1.0%

ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ กรณีอาจารย์ต่อว่าลูกศิษย์ด้วยคำที่รุนแรง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า เป็นการกระทำที่ไม่สมควรและทำเกินเลยกว่าเหตุ ดังคำกล่าวที่ว่า “เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่จะอบรมสั่งสอนให้ลูกศิษย์เป็นคนดี แต่การว่ากล่าวด้วยคำรุนแรงหรือการลงโทษที่ไม่สมเหตุสมผลก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ” กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้เหตุผลว่า ในฐานะความเป็นครูบาอาจารย์ก็มีสิ่งที่จะทำได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “สังคมไทยผู้ใหญ่ก็สามารถที่จะว่ากล่าว

ตกเตือนผู้น้อยได้อยู่แล้ว ซึ่งที่เข้าไปก็แล้วแต่หวังดีทั้งนั้น แม้จะรุนแรงไปบ้างแต่ก็ไม่ได้เจตนาร้าย” อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังพบว่ากรณีนี้จะต่างไปตามสถานที่ด้วย กล่าวคือ ถ้าอาจารย์ว่ากล่าวโดยไม่มีบุคคลที่สามอยู่ด้วยถือว่าไม่ละเมิด เพราะไม่ได้ทำให้เสียหน้า แต่ถ้าเมื่อไรมีบุคคลที่สามด้วยถือว่าละเมิดทันที ดังคำกล่าวที่ว่า “อาจารย์ต่อว่าลูกศิษย์ ขึ้นอยู่กับสถานที่ ถ้าอยู่กันสองคนต่อว่าด้วยถ้อยคำรุนแรงถือว่าไม่ละเมิดนะเพราะครูมีแต่หวังดี แต่ถ้าต่อว่ากลางห้องอันนี้ละเมิดเพราะมีบุคคลที่สามด้วย”

2 พฤติกรรมในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนของพฤติกรรมที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยทำพฤติกรรมที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากกว่าไม่เคยทำ ซึ่งพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยกระทำ ได้แก่ ตามคนรู้จักว่า ‘ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่’ คิดเป็นร้อยละ 90.8 ตามคนรู้จักว่า ‘จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร’ (ร้อยละ 81.8) การพูดคุยเรื่องของ ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’ (ร้อยละ 79.8) คู่วิดีโอคลิปที่หลุดออกมา (ร้อยละ 76.3) วิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น (ร้อยละ 73.5) หยุดคุ้ยอุบัติเหตุ เพื่อดูว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร (ร้อยละ 72.5) ท่านจะขอให้ลูกชายบวชให้แม้ว่าลูกท่านจะไม่อยากบวชก็ตาม (ร้อยละ 67.0) เปิดดูรูปภาพ อ่าน message (ข้อความ) ในมือถือของเพื่อนโดยที่ไม่ได้ขอก่อน (ร้อยละ 63.5) หยิบของส่วนตัวของคนในครอบครัวมาใช้โดยไม่ได้ออก (ร้อยละ 62.5) หยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (เพื่อนที่โรงเรียน) (ร้อยละ 59.8) บอกให้คนรู้จักดูวิดีโอคลิปต่างๆ (ร้อยละ 59.4) อ่านไดอารี่ของผู้อื่น (ร้อยละ 59.4) ท่านไม่เคยแวะประตูเวลาเปิดห้องของคนในครอบครัว (ร้อยละ 56.3) ต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญท่านไปร่วมงานสำคัญ (ร้อยละ 55.8) รับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จักโดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้ท่านรับแทน (ร้อยละ 55.5) เปิดจดหมายของผู้อื่น (ร้อยละ 55.0) เปิดคอมพิวเตอร์, หยิบเอกสารหรือเปิดลิ้นชักของเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน) (ร้อยละ 54.5) บอกเบอร์โทรศัพท์เพื่อนกับคนอื่นโดยไม่ได้ออกเพื่อนก่อน (ร้อยละ 53.8) เปิดเสียงโทรศัพท์หรือคุยโทรศัพท์มือถือในโรงภาพยนตร์ (ร้อยละ 52.0)

และพฤติกรรมที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยทำได้แก่ ใช้ชื่อบุคคลอื่นไปสมัครฟรีอีเมล คิดเป็นร้อยละ 81.3 ก๊อปปี้วิดีโอคลิปต่างๆ (ร้อยละ 65.5) การให้ลูกเรียนแพทย์ต่างๆที่ลูกอยากเรียนอย่างอื่น (ร้อยละ 65.3) ถ่ายภาพผู้อื่นโดยที่เขาไม่รู้ตัว (ร้อยละ 65.0) ใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จักโดยไม่ได้ขอก่อน (ร้อยละ 62.0) ท่านจะ

ยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอะไรอยู่กับใคร เพราะหวังลูกกลัวคบเพื่อนไม่ดี (ร้อยละ 57.5)
 ดังตารางที่ 13 – 16 ซึ่งแยกประเภทพฤติกรรมตามประเด็นต่างๆได้ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ข้อความ	ไม่ใช่ จำนวน ร้อยละ	ใช่ จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
ท่านพูดคุยเรื่อง ของ ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’	81 20.3%	319 79.8%	- -
ท่านดูวิดีโอคลิปที่หลุดออกมา	95 23.8%	305 76.3%	- -
ท่านเคยวิพากษ์วิจารณ์ ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น	106 26.5%	294 73.5%	- -
ท่านเคยอ่านไดอารี่ของผู้อื่น	162 40.5%	238 59.5%	- -
ท่านบอกให้คนรู้จักดูวิดีโอคลิปต่างๆ	162 40.5%	237 59.4%	1 0.3%
ท่านเคยเปิดจดหมายของผู้อื่น	179 44.8%	220 55.0%	1 0.3%
ท่านเคยถ่ายภาพผู้อื่น โดยที่เขาไม่รู้ตัว	260 65.0%	139 34.8%	1 0.3%
ท่านเคยก๊อปปี้วิดีโอคลิปต่างๆ	262 65.5%	137 34.3%	1 0.3%
ท่านเคยใช้ชื่อบุคคลอื่น ไปสมัครฟรีอีเมลล์	325 81.3%	75 18.8%	- -

ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ ผู้วิจัยได้ถามถึงเหตุผลในการพูดคุยเรื่องดาราสาวท้องก่อนแต่งของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยพบว่าสามารถจำแนกคำตอบของผู้ตอบเป็น 2 กลุ่มคือ 1. พูดคุย เพราะว่าเป็นเรื่องที่ได้ได้รับความสนใจและบุคคลที่ตกเป็นข่าวก็เป็นบุคคลสาธารณะ จึงไม่ใช่เรื่องที่ผิดแปลกที่จะกล่าวถึงบุคคลผู้นั้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“พูดคุยกันทุกคนนั่นแหละ เพราะเป็น talk of the town ก็วิจารณ์ไปเรื่อยเพราะอยากรู้ความจริง”

“เป็นเรื่องที่ทุกคนสนใจและมีสิทธิที่จะพูดคุยได้ เพราะไม่ได้พูดในรูปแบบนิทาพูดในเรื่องของสาเหตุ หาสาเหตุกันมากกว่า”

“พูดเพื่อสะท้อนปัญหาว่าสังคมเกิดอะไรบ้าง”

“สนุกดีมีเรื่องใหม่ๆเล่าให้เพื่อนฟังทั้งวันเลยคะ”

“เป็นกรณีศึกษา เพราะว่าการเป็นคนสาธารณะจะต้องพร้อมที่จะเปิดเผยเรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัว จึงพูดให้ลูกฟัง ลูกจะได้ไม่ทำตาม”

“ใครไม่เคยวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนี้ก็ประเสริฐตายแล้ว เป็นธรรมชาติและเป็นเรื่องปกติของมนุษย์”

2. พูดคุยเพราะบุคคลที่ตกเป็นข่าวมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการวิพากษ์วิจารณ์คนอื่นก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเหมือนกัน แต่เนื่องจากบุคคลในข่าวทำตัวไม่เหมาะสม ดังนั้นการวิพากษ์วิจารณ์จึงไม่ใช่เรื่องผิดอะไร ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าคุณไม่โกหก คุณยอมรับและคุณก็แต่งงานไป จะไม่มีใครสนใจอะไรเลย แต่คุณโกหกคุณก็ต้องโดน อย่างดาราคณอื่นเขาก็ฟ้องก่อนแต่งเหมือนกันเขาก็ไม่เห็นโดนวิพากษ์วิจารณ์เหมือนคนนี้เลย เพราะไม่เป็นไปตามครรลอง อันนี้เราไม่ละเมียดแน่นอนเพราะเขาทำตัวให้เป็นปัญหาเองเขาทำให้เป็นจุดสนใจ เมื่อเป็นที่สนใจทั้งคนอ่านทั้งสื่อก็ต้องหาต้นตอให้ได้ว่าเรื่องราวเป็นอย่างไร”

“สิ่งที่ดาราคณไม่ถูกต้อง ก็ต้องถูกวิจารณ์และต้องได้รับผลจากการกระทำบ้าง มิฉะนั้นจะเห็นว่าสังคมนี้ไม่มีศีลธรรม จริยธรรม ไม่ควรให้ดาราคณนั้นกลับมาเล่นละครอีกเพราะคนอื่นจะมองว่าทำผิดแล้วไม่เห็นจะได้รับบทลงโทษเลย”

“เวลาที่ใครทำไม่ดีไม่ว่าจะเป็นบุคคลสาธารณะหรือไม่ เรามีสิทธิที่จะวิพากษ์วิจารณ์หรือต่อว่าได้”

“เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ไม่ควรทำและไม่ควรให้อภัย ควรจะพูดคุยกันนานๆให้ดาราคณนั้นขายหน้า”

“มองว่าก็โอเคเพราะคนผิดพลาดกันได้ และเรื่องนี้ก็เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ใช่ว่าเขาไปติดคยาสักหน่อย และอีกอย่างเขาก็พร้อมแล้วทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ ก็คิดว่ารับได้ คนที่ต้องรู้สึกกับเรื่องนี้ต้องเป็นครอบครัวเขามากกว่า”

กรณีวีดีโอคลิปที่หลุดออกมา กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่ผู้วิจัยสามารถจำแนกเป็นเหตุผลใหญ่ๆ ได้ 3 เหตุผล คือ 1. ดูเพราะความอยากรู้อยากเห็น เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่เรื่องแบบนี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“หลุดมาก็ต้องดู ดูเสร็จແລກเปลี่ยนความคิดเห็นด้วย ใจหนึ่งก็สงสารนะที่หลุดออกมา เพราะเป็นใครถ้าเรื่องแบบนี้เกิดขึ้นก็เสียหาย แต่อีกใจก็คิดว่าแล้วตอนทำทำไมไม่คิด”

“ก็ดูได้ ไม่เห็นจะเดือดร้อนใครเลย หลุดมาเอง เราไม่ได้ไปแอบถ่าย”

“เพื่อนดูกันหมดแล้วเราจะเป็นคนเดียวที่ไม่ได้ดู”

“สนุกดี มีให้ดูก็ดู แต่การดูก็ไม่ใช่เรื่องที่ถูกต้อง”

“เป็นเรื่องธรรมดาใครๆ ก็ดูกันเพราะเผยแพร่อยู่ทั่วไปและก็ไม่เห็นมีกฎหมายมาห้ามปราม”

“ชอบ แล้วชวนให้เพื่อนดูด้วย อยากรู้อันไหนใคร และทำเพื่ออะไร”

“ดูเพื่อความบันเทิง และต้องพิสูจน์ว่าเขาตั้งใจถ่ายหรือไม่ตั้งใจ”

2. กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าเพื่อเป็นอุทาหรณ์จะได้ไม่ทำตาม หรือดูเพื่อให้รู้เท่าทันจะได้ระวังตัวมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “ศึกษาไว้จะได้ระวังตัวขึ้น” หรือ “ดูไว้จะได้ไม่ทำตาม”

3. กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลในการดูแบบโยนความผิดไปให้คนอื่น โดยไม่ได้คิดว่าสิ่งที่ทำเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ดังคำกล่าวที่ว่า “เขาไม่ควรถ่ายวีดีโอคลิปตั้งแต่ต้นแล้ว ถ้าผิดก็ต้องผิดที่เขา” หรือ “ช่างทำได้ เขากลับถ่ายเราก็กลับดู”

กรณีการเปิดจดหมายของผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลซึ่งสามารถจะจำแนกออกเป็น 2 กลุ่มคือ 1. เพราะความอยากรู้อยากเห็น ดังคำกล่าวที่ว่า “จดหมายที่เขาเปิดดูแล้วเขาวางไว้ เราเห็นเราก็อยากดูเลยต้องดูสักหน่อย แต่ไม่คิดว่าละเมิดนะเพราะเขาเปิดอ่านไปแล้ว” 2. เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ เช่น พ่อแม่เปิดจดหมายของลูกหรือสามีเปิดจดหมายของภรรยา ดังคำกล่าวที่ว่า “จดหมายของผู้อื่น ไม่เคยนอกจากจดหมายสามีก็จะเปิดดูเพราะคิดว่าดูได้เนื่องจากเป็นคนๆ เดียวกัน ซึ่งบางทีเราต้องคอยเช็คอะไรแทนเขา เช่น ค่าประกันชีวิตเราต้องดูว่าหมดอายุหรือยังต้องไปจ่ายวันไหน เป็นต้น แต่ก็ไม่ได้เปิดทุกประเภทนะคือเราก็ต้องเกรงใจเขาบ้าง แต่อย่างที่เราเปิดอ่านบ่อยๆ ก็จะเป็นจดหมายที่เปิดผนึกมา จะดูว่าส่งมาจากไหน ใครอวยพรวันเกิดให้สามีเรา คือเราก็อยากรู้อันไหนเพื่อนคนไหนส่งมา”

ตารางที่ 14 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

ข้อความ	ไม่ใช่ จำนวน ร้อยละ	ใช่ จำนวน ร้อยละ	ไม่ระบุ จำนวน ร้อยละ
ท่านเคยเปิดดูรูปภาพ อ่าน message (ข้อความ) ในมือถือของเพื่อน โดยที่ไม่ได้ขอก่อน	144 36.0%	254 63.5%	2 0.5%
ท่านเคยหยิบของส่วนตัวของคนในครอบครัวมาใช้ โดยไม่ได้บอก	150 37.5%	250 62.5%	- -
ท่านเคยหยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (เพื่อนที่โรงเรียน)	161 40.3%	239 59.8%	- -
ในบ้าน ท่านไม่เคยจะประตูเวลาเปิดห้องของคนในครอบครัว	175 43.8%	225 56.3%	- -
ท่านจะต่อว่าคนสนิทถ้าเขาไม่ได้เชิญท่านไปร่วมงานสำคัญ	177 44.3%	223 55.8%	- -
ท่านเคยรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จัก โดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้ท่านรับแทน	177 44.3%	221 55.5%	1 0.3%
ท่านเคยเปิดคอมพิวเตอร์, หยิบเอกสาร หรือเปิดลิ้นชักของเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน)	179 44.8%	218 54.5%	3 0.8%
ท่านเคยบอกเบอร์โทรศัพท์ที่เพื่อนกับคนอื่น โดยไม่ได้บอกเพื่อนก่อน	185 46.3%	215 53.8%	- -
ท่านใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จักโดยไม่ได้ขอก่อน	248 62.0%	152 38.0%	- -

ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ กรณีเปิดประตูห้องของคนในครอบครัวโดยไม่ได้เคาะกลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่ผู้วิจัยสามารถจำแนกเป็น 3 เหตุผลใหญ่ๆ คือ 1. เห็นว่าการไม่เคาะประตูเกิดจากความเคยชินของคนในครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“จากความเคยชินกันของคนในบ้านเลยไม่มีความรู้สึกว่าจะต้องเกรงใจกัน”

“ไม่ได้เคาะมาแต่แต่ไหนแต่ไรแล้ว เพราะถือว่าคุ้นเคยกัน และเราก็ไม่ได้ถือว่าการไม่เคาะจะละเมิดสิทธิส่วนบุคคล”

“ติดเป็นนิสัยแล้ว แก่ลำบาก”

2. เห็นว่าคนในครอบครัวเป็นคนกันเองจึงไม่ต้องเคาะประตูก็ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่ใช่ไม่เคาะนะ เพราะบางทีก็เคาะบางทีก็ไม่เคาะเอาแน่ไม่ได้ แต่คิดว่าอยู่บ้านเดียวกันเป็นคนกันเองก็ไม่น่าจะมีพิธีตองอะไร แต่ถ้าอยู่ข้างนอกก็ไม่ได้ เราก็ต้องมีมารยาทจะเข้าไปในห้องคนอื่นก็ต้องเคาะทุกครั้ง”

“ไม่เห็นจะเป็นอะไรเลย คนกันเองอย่างมากพิธีเลย”

“การที่เราเป็นคนกันเอง บางครั้งการที่เราเคาะ เราจะรู้สึกว่าจะไม่ควรเคาะจะดีกว่า”

“ที่บ้านไม่ได้ซีเรียกับตรงนี้มาก เว้นแต่บางคนขอก็จะทำให้”

3. ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเคาะประตู ให้เหตุผลว่า

“ไม่จำเป็นต้องเคาะเพราะเขาไม่มีเรื่องที่จะต้องปิดบังเรา”

“ไม่จำเป็น เพราะเขาก็ทำเหมือนกัน”

“ไม่มีเหตุผลเพราะไม่คิดว่าผิด ถ้าไม่อยากจะเข้าก็ลือคห้องสิ”

กรณีต่อว่าคนสนิทถ้าเขาไม่ได้เชิญท่านไปร่วมงานสำคัญ จากเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างทำให้ผู้วิจัยสามารถจำแนกเหตุผลได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1. กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรจะบอกกล่าวเพราะเป็นวัฒนธรรมไทย และการบอกกล่าวจะช่วยเสริมให้คนที่รู้จักกันมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่บอกคงไม่ได้นะ เพราะไม่ถูกวัฒนธรรม”

“สังคมไทยต้องมีการตอบแทนพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เราช่วยเขา เขาช่วยเรา ถ้างานนี้เขาไม่เชิญเรา พอเรามีนงานเราก็ไม่กล้าที่จะเชิญเขา แล้วก็ทำให้ความสัมพันธ์ภาพเขาตกลง”

2. เห็นว่าควรบอกกล่าวเพราะเป็นคนสนิทกัน ซึ่งการบอกกล่าวนี้ทำให้เห็นว่าเขาให้เกียรติเรา รวมถึงให้ความสำคัญกับเราด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ถ้าเป็นญาติก็ต้องบอก แต่ถ้าไม่ใช่ก็ไม่ใช่ไร”

“ก็ต้องไม่พอใจเป็นเรื่องธรรมดาอยู่แล้ว เพราะแสดงว่าเขาไม่ให้เกียรติเรา”

“โกรธสิ และอยากรู้ว่าเรายังเป็นเพื่อนกันอยู่หรือเปล่า”

“ถ้าสนิทกันจริงๆทำไมถึงไม่เชิญไป แสดงให้เห็นว่าเขาอาจไม่จริงใจกับเรา เขาไม่ควรเกรงใจเราถ้าสนิทกันจริงๆ”

“ทำไมเขาถึงไม่มีมารยาท หรือว่าเราไม่มีความสำคัญพอ”

ตารางที่ 15 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

ข้อความ	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ระบุ
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
ท่านจะขอให้ลูกชายบวชให้ แม้ว่าลูกท่านจะไม่อยากบวชก็ตาม	129 32.3%	268 67.0%	3 0.8%
ถ้าท่านมีลูกและลูกของท่านสามารถเรียนแพทย์ได้ แต่ลูกอยากเรียนอย่างอื่น ท่านจะให้ลูกเรียนแพทย์	261 65.3%	137 34.3%	2 0.5%
ถ้าท่านมีลูกและห่วงลูกกลัวคบเพื่อนไม่ดี ท่านจะยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอะไรอยู่กับใคร	230 65.3%	169 34.3%	1 0.3%

ในส่วนผลการวิจัยคุณภาพ กรณีขอให้ลูกชายบวชให้ แม้ว่าลูกท่านจะไม่อยากบวชก็ตาม กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลไปในทางเดียวกัน คือต้องการให้ลูกบวชเพื่อทดแทนบุญคุณ และเพื่อเพิ่มกุศลให้ตัวเอง ทั้งยังสืบทอดประเพณีที่ดีงานของสังคมไทย ดังคำกล่าวที่ว่า

“เป็นประเพณีที่ต้องทำเพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่”

“บวชเพื่อทดแทนบุญคุณของพ่อ-แม่ เป็นผู้ชายต้องบวชเรียนตามประเพณีไทย”

“เป็นเรื่องที่ดีที่ควรทำ จะได้สืบทอดวัฒนธรรมต่อไปและเป็นมงคลในชีวิตลูก”

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า เป็นหน้าที่ที่ลูกต้องกระทำให้พ่อแม่ ดังคำกล่าวที่ว่า “เพื่อเป็นหน้าตาของสังคม ลูกใครๆเขาก็ทำกัน” หรือ “เป็นหน้าที่ที่ครั้งหนึ่งลูกผู้ชายต้องกระทำ”

ถ้าท่านมีลูกและลูกของท่านสามารถเรียนแพทย์ได้ แต่ลูกอยากเรียนอย่างอื่น ท่านจะให้ลูกเรียนแพทย์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลถ้าจะบังคับให้ลูกเรียนในสิ่งที่ตัวเองต้องการ แต่กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลที่จะบังคับให้ลูกทำตามว่า เพราะความหวังดีและความรักที่อยากจะให้สิ่งที่ดีที่สุดกับลูก ดังความเห็นที่ว่า

“เหตุผลเดียวคือความรัก ความหวังดี ไม่มีใครที่จะหวังดีกับลูกเท่าพ่อแม่อีกแล้ว และอีกอย่างลูกก็ยังเป็นเด็ก ความคิดหรือการมองโลกยังไม่กว้างเท่าผู้ใหญ่ที่มองการณ์ไกลกว่า”

“อยากให้ลูกได้ในสิ่งที่ดี ไม่อยากให้ลูกลำบาก”

“ที่บังคับเพราะอยากให้ได้ดี อยากให้เขาเลือกในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่ออนาคตของลูก”

อย่างไรก็ดี กลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า ลูกควรจะทำอะไรที่เป็นการตามใจพ่อแม่บ้าง เพื่อตอบแทนในฐานะลูกที่ดี ดังคำกล่าวที่ว่า

“แม่อยากให้เรียนก็เรียนให้แม่เหนื่อยไม่ได้หรือ ถ้าไม่เหลือบ่ากว่าแรง”

“พ่อแม่ทำอะไรให้ลูกมาเยอะแล้ว ลูกควรจะทำอะไรเพื่อพ่อแม่บ้าง”

กรณีเป็นห่วงลูกกลัวคบเพื่อนไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอะไรอยู่กับใคร กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลในทิศทางเดียวกันว่า เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นถ้าหากว่า ลูกคบเพื่อนไม่ดี ซึ่งพฤติกรรมนี้ถึงจะละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแต่ก็จำเป็นที่จะต้องทำ เนื่องจาก ถ้าปล่อยให้อะไรมันเกิดขึ้น ผลเสียที่ตามมาไม่คุ้มกับการที่เราเคารพสิทธิส่วนบุคคล ดังคำกล่าวที่ว่า

“พ่อแม่ทุกคนความเป็นห่วงลูกมันมีอยู่แล้ว และถ้ามีอะไรส่งว่าจะไปทางที่ไม่ดี เราก็ต้องตรวจตรา เพื่อที่จะรับมือ หรือแก้ปัญหาให้ทันท่วงที”

“รู้ว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ในเมื่อลูกของเรายังไม่โตพอที่จะมีวิจารณญาณที่ดีพอที่สามารถจะเท่าทันกับโลกภายนอก เพราะฉะนั้นก็ต้องเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะต้องคอยเฝ้าระวังภัยที่อาจจะเกิดขึ้นกับลูก”

ตารางที่ 16 แสดงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไป

ข้อความ	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ระบุ
	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ	จำนวน ร้อยละ
ท่านเคยถามคนรู้จักว่า ‘ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่’	36 9.0%	365 90.8%	1 0.3%
ท่านเคยถามคนรู้จักว่า ‘จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร’	72 18.0%	327 81.8%	1 0.3%
ท่านหยุดดูอุบัติเหตุ เพื่อดูว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร	108 27.0%	290 72.5%	2 0.5%
ท่านเคยเปิดเสียงโทรศัพท์หรือคุยโทรศัพท์มือถือใน โรงภาพยนตร์	192 48.0%	208 52.0%	- -

ทดสอบสมมุติฐาน : การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ผู้วิจัยพบว่า กรณีที่การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีอัตราส่วนเท่าๆกันกับกรณีที่การรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยกรณีที่การรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมมี 13 กรณี และกรณีที่การรับรู้ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมมี 12 กรณี สำหรับกรณีที่การรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรม ได้แก่ กรณีดูวีดีโอคลิปที่หลุดออกมา กรณีก๊อปปี้วีดีโอคลิป กรณีถ่ายภาพผู้อื่นโดยที่เขาไม่รู้ตัว กรณีการบอกเบอร์โทรศัพท์เพื่อนกับคนอื่นโดยไม่ขออนุญาตเพื่อนก่อน กรณีการรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จักโดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้รับแทน กรณีใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จักโดยไม่ได้ขอก่อน กรณีถามคนที่รู้จักว่า 'จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร' กรณีถามคนรู้จักว่า 'ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่' กรณีเปิดคอมพิวเตอร์, หยิบเอกสาร หรือเปิดลิ้นชักของเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน) กรณีหยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน) กรณีเปิดประตูห้องของคนในครอบครัวโดยไม่ได้เคาะ กรณีหยิบของใช้ของคนในครอบครัวโดยไม่ได้ขอก่อน และกรณีพ่อแม่ให้ลูกเรียนคณะที่พ่อแม่ต้องการให้เรียน (ดูตารางที่ 17-29)

ตารางที่ 17 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม

กรณีดูวีดีโอคลิปที่หลุดออกมา

		พฤติกรรม			Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)	Total (%)	
การรับรู้	ไม่ละเมิด	47 (18.5%)	207 (81.5%)	254 (100%)	
	ละเมิด	48 (33.1%)	97 (66.9%)	145 (100%)	
Total		95 (23.8%)	304 (76.2%)	399 (100%)	.001

ตารางที่ 18 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม

กรณีก๊อปปี้วีดีโอคลิป

		พฤติกรรม			Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)	Total (%)	
การรับรู้	ไม่ละเมิด	64 (57.1%)	48 (42.9%)	112 (100%)	
	ละเมิด	197 (68.9%)	89 (31.1%)	286 (100%)	
Total		261 (65.6%)	137 (34.4%)	398 (100%)	.027

ตารางที่ 19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีถ่ายภาพผู้อื่น โดยที่เขาไม่รู้ตัว

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	30 (45.5%)	36 (54.5%)	66 (100%)	
	ละเมิด	230 (69.3%)	102 (30.7%)	332 (100%)	
Total		260 (65.3%)	138 (34.7%)	398 (100%)	.000

ตารางที่ 20 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีบอกเบอร์โทรศัพท์ที่เพื่อนกับผู้อื่น โดยไม่ขออนุญาตเพื่อนก่อน

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	49 (31.6%)	106 (68.4%)	155 (100%)	
	ละเมิด	135 (55.6%)	108 (44.4%)	243 (100%)	
Total		184 (46.2%)	214 (53.7%)	398 (100%)	.000

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จัก โดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้รับแทน

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	38 (23.3%)	125 (76.7%)	163 (100%)	
	ละเมิด	138 (59.0%)	96 (41.0%)	234 (100%)	
Total		176 (44.3%)	221 (55.7%)	397 (100%)	.000

ตารางที่ 22 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีใช้โทรศัพท์มือถือของคนี่รู้จักโดยไม่ได้ขอก่อน

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	52 (45.6%)	62 (54.4%)	114 (100%)	
	ละเมิด	194 (68.3%)	90 (31.7%)	284 (100%)	
Total		246 (61.8%)	152 (38.2%)	398 (100%)	.000

ตารางที่ 23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีถามคนที่รู้จักว่า 'จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร'

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	47 (15.8%)	250 (84.2%)	297 (100%)	
	ละเมิด	25 (24.8%)	76 (75.2%)	101 (100%)	
Total		72 (18.1%)	326 (81.9%)	398 (100%)	.044

ตารางที่ 24 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีถามคนที่รู้จักว่า 'ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่'

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	20 (6.7%)	299 (93.7%)	319 (100%)	
	ละเมิด	16 (20.3%)	63 (79.7%)	79 (100%)	
Total		36 (9.0%)	362 (91.0%)	398 (100%)	.000

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีเปิดคอมพิวเตอร์ หยิบเอกสารหรือเปิดลิ้นชักเพื่อนร่วมงาน/เพื่อนที่โรงเรียน

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	39 (36.1%)	69 (63.9%)	108 (100%)	
	ละเมิด	140 (48.8%)	147 (51.2%)	287 (100%)	
Total		179 (45.3%)	216 (54.7%)	395 (100%)	.024

ตารางที่ 26 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีการหยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน)

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	59 (29.4%)	142 (70.6%)	201 (100%)	
	ละเมิด	102 (51.8%)	95 (48.2%)	197 (100%)	
Total		161 (40.5%)	237 (59.5%)	398 (100%)	.000

ตารางที่ 27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีเปิดประตูห้องของคนในครอบครัวโดยไม่ได้เคาะ

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	55 (35.7%)	99 (64.3%)	154 (100%)	
	ละเมิด	120 (49.0%)	125 (51.0%)	245 (100%)	
Total		175 (43.9%)	224 (56.1%)	399 (100%)	.009

ตารางที่ 28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีหยิบของใช้ของคนในครอบครัวโดยไม่ได้ขอก่อน

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	55 (31.1%)	122 (68.9%)	177 (100%)	
	ละเมิด	93 (42.7%)	125 (57.3%)	218 (100%)	
Total		148 (37.5%)	247 (62.5%)	395 (100%)	.018

ตารางที่ 29 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีพ่อแม่ให้ลูกเรียนขณะที่พ่อแม่ต้องการให้เรียน

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	131 (73.1%)	48 (26.8%)	179 (100%)	
	ละเมิด	130 (59.6%)	88 (40.4%)	218 (100%)	
Total		261 (65.7%)	136 (34.3%)	397 (100%)	.005

จะสังเกตได้ว่ากรณีต่างๆเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยสามารถแยกได้เป็น 2 ประเด็น คือ 1. การรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการนี้เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลก็เลยไม่กระทำ กับ 2. การรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการนี้ไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลก็เลยทำพฤติกรรมนั้นๆ

สำหรับกรณีที่มีการรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้น จะสังเกตได้ว่าในทุกกรณี กลุ่มตัวอย่างที่มีการรับรู้ว่าจะละเมิดจึงได้กระทำพฤติกรรมมีเปอร์เซ็นต์ที่ไม่ต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่รับรู้ว่าจะไม่ละเมิดแต่ก็ยังคงกระทำพฤติกรรมนั้น เหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ไม่ว่าจะกลุ่มตัวอย่างจะมีการรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ก็ตาม กลุ่มตัวอย่างก็ยังคงกระทำพฤติกรรมเหล่านั้นอยู่ ซึ่งได้แก่กรณีการارساءท่อก่อนแต่ง กรณีบอกต่อให้คนรู้จักควิตีโคลิกป กรณีการอ่านไดอารี่ของผู้อื่น กรณีการใช้ชื่อบุคคลอื่นไปสมัครฟรีอีเมล กรณีการเปิดจดหมายของผู้อื่น กรณีการหยิบโทรศัพท์มือถือเพื่อนเพื่อดูรูปภาพหรืออ่านข้อความโดยไม่ได้ขอก่อน กรณีการต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญให้ไปร่วมงานสำคัญ กรณีวิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น กรณีการขอให้ลูกชายบวชให้แม้ว่าลูกท่านจะไม่อยากบวชก็ตาม กรณีพ่อแม่เป็นห่วงลูกกลัวคบคนไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอยู่กับใคร กรณีการเปิดเสียงโทรศัพท์มือถือหรือคุยโทรศัพท์มือถือในโรงภาพยนตร์และกรณีคนมุงดูอุบัติเหตุทำให้การจราจรติดขัด (ดูตารางที่ 30-41)

ตารางที่ 30 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม

กรณีการارساءท่อก่อนแต่ง

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	51 (19.5%)	210 (80.5%)	261 (100%)	
	ละเมิด	30 (21.9%)	107 (78.1%)	137 (100%)	
Total		81 (20.4%)	317 (79.6%)	398 (100%)	.579

ตารางที่ 31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม

กรณีบอกต่อให้คนรู้จักควิตีโคลิกปต่างๆ

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	83 (37.1%)	141 (62.9%)	224 (100%)	
	ละเมิด	79 (45.7%)	94 (54.3%)	173 (100%)	
Total		162 (40.8%)	235 (59.2%)	397 (100%)	.083

ตารางที่ 32 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีอ่านไดอารีของผู้อื่น

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	14 (28.0%)	36 (72.0%)	50 (100%)	
	ละเมิด	147 (42.4%)	200 (57.6%)	347 (100%)	
Total		161 (40.6%)	236 (59.4%)	397 (100%)	.053

ตารางที่ 33 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีใช้ชื่อบุคคลอื่นไปสมัครฟรีอีเมล

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	39 (75.0%)	13 (25.0%)	52 (100%)	
	ละเมิด	286 (82.4%)	61 (17.6%)	347 (100%)	
Total		325 (81.5%)	74 (18.5%)	399 (100%)	.199

ตารางที่ 34 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีการเปิดจดหมายของผู้อื่น

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	12 (41.4%)	17 (58.6%)	29 (100%)	
	ละเมิด	167 (45.3%)	202 (54.7%)	369 (100%)	
Total		179 (45.0%)	219 (55.0%)	398 (100%)	.686

ตารางที่ 35 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีหยิบโทรศัพท์มือถือเพื่อนเพื่อดูรูปภาพหรืออ่านข้อความโดยไม่ได้ขอก่อน

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	33 (30.6%)	75 (69.4%)	108 (100%)	
	ละเมิด	111 (38.4%)	178 (61.6%)	289 (100%)	
Total		144 (36.3%)	253 (63.7%)	397 (100%)	.148

ตารางที่ 36 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญให้ไปร่วมงานสำคัญ

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	110 (42.0%)	152 (58.0%)	262 (100%)	
	ละเมิด	67 (49.0%)	70 (51.0%)	137 (100%)	
Total		177 (44.4%)	222 (55.6%)	399 (100%)	.186

ตารางที่ 37 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีวิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	33 (31.1%)	73 (68.9%)	106 (100%)	
	ละเมิด	73 (25.1%)	218 (74.9%)	291 (100%)	
Total		106 (26.7%)	291 (73.3%)	397 (100%)	.228

ตารางที่ 38 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีขอให้ลูกชายบวชให้ แม้ว่าลูกท่านจะไม่อยากบวชก็ตาม

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	72 (30.0%)	168 (70.0%)	240 (100%)	
	ละเมิด	57 (36.5%)	99 (63.5%)	156 (100%)	
Total		129 (32.6%)	267 (67.4%)	396 (100%)	.175

ตารางที่ 39 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีพ่อแม่เป็นห่วงลูกกลัวคบคนไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอยู่กับใคร

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	122 (55.7%)	97 (44.3%)	219 (100%)	
	ละเมิด	108 (60.3%)	71 (39.7%)	179 (100%)	
Total		230 (57.8%)	168 (42.2%)	398 (100%)	.352

ตารางที่ 40 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีเปิดเสียงโทรศัพท์หรือคุยโทรศัพท์มือถือในโรงภาพยนตร์

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	41 (46.6%)	47 (53.4%)	88 (100%)	
	ละเมิด	151 (48.6%)	160 (51.4%)	311 (100%)	
Total		192 (48.1%)	207 (51.9%)	399 (100%)	.745

ตารางที่ 41 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับพฤติกรรม
กรณีคนมองดูอุบัติเหตุ ทำให้การจราจรติดขัด

		พฤติกรรม		Total (%)	Chi-square tests sig (2-sided)
		ไม่ทำ (%)	ทำ (%)		
การรับรู้	ไม่ละเมิด	59 (28.1%)	151 (71.9%)	210 (100%)	
	ละเมิด	49 (26.6%)	135 (73.4%)	184 (100%)	
Total		108 (27.4%)	168 (72.6%)	394 (100%)	.745

ทดสอบสมมุติฐาน : สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างกับการรับรู้และพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยอาศัยสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพเป็นตัวแปรในการเปรียบเทียบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เปรียบเทียบสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างกับการรับรู้

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน

1. การรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว พบว่า ตัวแปรเรื่องเพศไม่มีผลต่อการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ไม่ต่างกัน (ดูตารางที่ 42)

ตารางที่ 42 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.6204	.1723	.225
หญิง	.6407	.1533	

2. การรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม พบว่า ตัวแปรเรื่องเพศมีผลต่อการรับรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศหญิงจะมีการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมมากกว่าเพศชาย (ดูตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.5577	.2737	.021
หญิง	.6197	.2520	

3. การรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ พบว่า ตัวแปรเรื่องเพศไม่มีผลต่อการรับรู้เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ไม่ต่างกัน (ดูตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความเป็นพ่อแม่

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.3696	.3207	.563
หญิง	.3883	.3127	

4. การรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป พบว่า ตัวแปรเรื่องเพศไม่มีผลต่อการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีการรับรู้ไม่ต่างกัน (ดูตารางที่ 45)

ตารางที่ 45 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุในเรื่องต่างๆไป

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.4702	.2378	.459
หญิง	.4893	.2612	

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการรับรู้เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ต่างกันทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นประเด็นละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ และการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องทั่วไป (ดูตารางที่ 46 – 49)

ตารางที่ 46 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

อายุ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1			
ต่ำกว่า 20 ปี	.6232		.644	.632
21 – 30 ปี	.6235			
31 – 40 ปี	.6419			
41 – 50 ปี	.6504			
51 – 60 ปี	.6741			

ตารางที่ 47 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

อายุ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1			
ต่ำกว่า 20 ปี	.5389		1.915	.107
41 – 50 ปี	.5413			
51 – 60 ปี	.5625			
21 – 30 ปี	.5631			
31 – 40 ปี	.6118			

ตารางที่ 48 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

อายุ	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
51 – 60 ปี	.3281	.347	.846
ต่ำกว่า 20 ปี	.3499		
41 – 50 ปี	.3688		
21 – 30 ปี	.3741		
31 – 40 ปี	.4135		

ตารางที่ 49 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป

อายุ	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
ต่ำกว่า 20 ปี	.4653	.773	.543
41 – 50 ปี	.4708		
21 – 30 ปี	.4739		
51 – 60 ปี	.4792		
31 – 40 ปี	.5256		

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลต่างกันการรับรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ ส่วนประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป พบว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการรับรู้ใน 2 ประเด็นนี้ (ดูตารางที่ 50-53)

ตารางที่ 50 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้
หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร อนุปริญญา / ปริญญาตรี ปริญญาโท / สูงกว่า	.6083 .6417 .6717	.6417 .6717	3.597	.028

ตารางที่ 51 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้
หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1			
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร อนุปริญญา / ปริญญาตรี ปริญญาโท / สูงกว่า	.5896 .5974 .5983		.044	.957

ตารางที่ 52 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้
หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
อนุปริญญา / ปริญญาตรี มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร ปริญญาโท / สูงกว่า	.3297 .4034 .4904	.4034 .4904	6.074	.003

ตารางที่ 53 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
อนุปริญญา / ปริญญาตรี	.4725	.711	.492
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร	.4781		
ปริญญาโท / สูงกว่า	.5192		

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีการรับรู้เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ต่างกันทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นประเด็นละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความ เป็นพ่อแม่และการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป (ดูตารางที่ 54-57)

ตารางที่ 54 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
7,001 – 15,000 บาท	.6103	.953	.434
น้อยกว่า 7,000 บาท	.6324		
15,001 – 30,000 บาท	.6385		
สูงกว่า 45,000 บาท	.6643		
30,001 – 45,000 บาท	.6688		

ตารางที่ 55 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการรับรู้หลักการการ
ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
15,001 – 30,000 บาท	.5238	1.939	.103
น้อยกว่า 7,000 บาท	.5667		
7,001 – 15,000 บาท	.5759		
30,001 – 45,000 บาท	.6061		
สูงกว่า 45,000 บาท	.6247		

ตารางที่ 56 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการรับรู้หลักการการ
ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
7,001 – 15,000 บาท	.3697	.040	.997
สูงกว่า 45,000 บาท	.3750		
น้อยกว่า 7,000 บาท	.3789		
30,001 – 45,000 บาท	.3864		
15,001 – 30,000 บาท	.3885		

ตารางที่ 57 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการรับรู้หลักการการ
ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องทั่วไป

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
น้อยกว่า 7,000 บาท	.4711	.172	.953
30,001 – 45,000 บาท	.4848		
7,001 – 15,000 บาท	.4875		
15,001 – 30,000 บาท	.4974		
สูงกว่า 45,000 บาท	.5000		

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีการรับรู้เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ต่างกันทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นประเด็นละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่และการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องทั่วไป (ดูตารางที่ 58-61)

ตารางที่ 58 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

อาชีพ	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.6107	.689	.600
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	.6224		
พนักงานเอกชน	.6379		
รับจ้าง / แม่บ้าน	.6541		
ข้าราชการ / พนง.รัฐวิสาหกิจ	.6555		

ตารางที่ 59 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

อาชีพ	Subset for alpha = .05	F	Sig.
	1		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.5187	1.408	.231
ข้าราชการ / พนง.รัฐวิสาหกิจ	.5590		
พนักงานเอกชน	.5765		
รับจ้าง / แม่บ้าน	.5848		
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	.6246		

ตารางที่ 60 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

อาชีพ	Subset for alpha = .05			F	Sig.
	1	2	3		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.2375			2.341	.055
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	.3664	.3664			
ข้าราชการ / พนง.รัฐวิสาหกิจ		.4000	.4000		
พนักงานเอกชน		.4020	.4020		
รับจ้าง / แม่บ้าน			.5263		

ตารางที่ 61 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป

อาชีพ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	.4617		1.435	.222
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	.4667			
พนักงานเอกชน	.4884	.4884		
ข้าราชการ / พนง.รัฐวิสาหกิจ	.5026	.5026		
รับจ้าง / แม่บ้าน		.5965		

เปรียบเทียบสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างกับพฤติกรรม

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ต่างกันทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นประเด็นละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่และการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป (ดูตารางที่ 62-65)

ตารางที่ 62 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.5734	.2749	.090
หญิง	.5285	.2458	

ตารางที่ 63 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.5839	.3060	.105
หญิง	.5386	.3020	

ตารางที่ 64 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.4928	.3207	.541
หญิง	.4707	.3127	

ตารางที่ 65 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องทั่วไป

เพศ	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation	T-test (sig 2 tailed)
ชาย	.7500	.2507	.735
หญิง	.7415	.2406	

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน

1. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัวต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 – 40 ปี จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และ ต่ำกว่า 20 ปี ตามลำดับ (ดูตารางที่ 66)

ตารางที่ 66 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

อายุ	Subset for alpha = .05			F	Sig.
	1	2	3		
51 – 60 ปี	.4444			12.580	.000
ต่ำกว่า 20 ปี	.4549				
21 – 30 ปี	.5397	.5397			
41 – 50 ปี		.6250	.6250		
31 – 40 ปี			.6866		

2. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 – 40 ปี จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และ 21- 30 ปี ตามลำดับ (ดูตารางที่ 67)

ตารางที่ 67 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

อายุ	Subset for alpha = .05			F	Sig.
	1	2	3		
51 – 60 ปี	.3889			14.907	.000
ต่ำกว่า 20 ปี	.4735	.4735			
21 – 30 ปี		.5290			
41 – 50 ปี		.5861			
31 – 40 ปี			.7675		

3. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41 – 50 ปี จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 51 – 60 ปี และ 31- 40 ปี ตามลำดับ (ดูตารางที่ 68)

ตารางที่ 68 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

อายุ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
ต่ำกว่า 20 ปี	.3173		25.706	.000
21 – 30 ปี	.4191			
31 – 40 ปี		.6842		
51 – 60 ปี		.7083		
41 – 50 ปี		.7265		

4. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 – 40 ปี จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และ 21- 30 ปี ตามลำดับ (ดูตารางที่ 69)

ตารางที่ 69 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป

อายุ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
ต่ำกว่า 20 ปี	.6865		6.169	.000
51 – 60 ปี	.7188			
21 – 30 ปี	.7370			
41 – 50 ปี	.7500			
31 – 40 ปี		.8558		

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

1. พฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัวต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท/สูงกว่า จะมีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตร และระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรีตามลำดับ (ดูตารางที่ 70)

ตารางที่ 70 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05			F	Sig.
	1	2	3		
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร	.4794			19.468	.000
อนุปริญญา / ปริญญาตรี		.5556			
ปริญญาโท / สูงกว่า			.7244		

2. พฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท/สูงกว่า จะมีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมมากที่สุด รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตร และระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรีตามลำดับ (ดูตารางที่ 71)

ตารางที่ 71 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
อนุปริญญา / ปริญญาตรี	.4836		24.568	.000
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร	.5537			
ปริญญาโท / สูงกว่า		.8056		

3. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท/สูงกว่า จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่มากที่สุด รองลงมาคือระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี และระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรตามลำดับ (ดูตารางที่ 72)

ตารางที่ 72 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05			F	Sig.
	1	2	3		
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร	.3889			14.612	.000
อนุปริญญา / ปริญญาตรี		.5074			
ปริญญาโท / สูงกว่า			.6732		

4. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท/สูงกว่า จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปมากที่สุด รองลงมาคือระดับอนุปริญญา/ปริญญาตรี และระดับมัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรตามลำดับ (ดูตารางที่ 73)

ตารางที่ 73 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป

ระดับการศึกษา	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
มัธยมศึกษา / ประกาศนียบัตร	.6984		6.162	.002
อนุปริญญา / ปริญญาตรี	.7637	.7637		
ปริญญาโท / สูงกว่า		.8221		

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน

1. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัันมีพฤติกรรมละเมิดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงกว่า 45,000 บาทจะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือรายได้ 30,001 – 45,000 บาท และรายได้ 15,001 – 30,000 บาทตามลำดับ (ตารางที่ 74)

ตารางที่ 74 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05			F	Sig.
	1	2	3		
น้อยกว่า 7,000 บาท	.4747			10.362	.000
7,001 – 15,000 บาท	.5639	.5639			
15,001 – 30,000 บาท		.6479	.6479		
30,001 – 45,000 บาท		.6667	.6667		
สูงกว่า 45,000 บาท			.7444		

2. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกัันมีพฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงกว่า 45,000 บาท จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมมากที่สุด รองลงมาคือรายได้ 30,001 – 45,000 บาท และรายได้ 15,001 – 30,000 บาทตามลำดับ (ดูตารางที่ 75)

ตารางที่ 75 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
น้อยกว่า 7,000 บาท	.4874		10.634	.000
7,001 – 15,000 บาท	.5248			
15,001 – 30,000 บาท		.6970		
30,001 – 45,000 บาท		.7083		
สูงกว่า 45,000 บาท		.7778		

3. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความ เป็นพ่อแม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความ เป็นพ่อแม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 30,001 – 45,000 บาท จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความ เป็นพ่อแม่มากที่สุด รองลงมาคือรายได้ 15,001 – 30,000 บาท และรายได้สูงกว่า 45,000 บาทตามลำดับ (ดูตารางที่ 76)

ตารางที่ 76 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความ เป็นพ่อแม่

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
น้อยกว่า 7,000 บาท	.3613		21.338	.000
7,001 – 15,000 บาท	.4638			
สูงกว่า 45,000 บาท		.6667		
15,001 – 30,000 บาท		.6872		
30,001 – 45,000 บาท		.7812		

4. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงกว่า 45,000 บาท จะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปมากที่สุด รองลงมาคือรายได้ 30,001 – 45,000 บาท และรายได้ 15,001 – 30,000 บาทตามลำดับ (ดูตารางที่ 77)

ตารางที่ 77 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป

รายได้ต่อเดือน	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
น้อยกว่า 7,000 บาท	.7055		4.978	.001
7,001 – 15,000 บาท	.7231	.7231		
15,001 – 30,000 บาท	.8231	.8231		
30,001 – 45,000 บาท		.8409		
สูงกว่า 45,000 บาท		.8500		

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน

1. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง/แม่บ้านจะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัวมากที่สุด รองลงมาคือข้าราชการ/พจน.รัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ (ดูตารางที่ 78)

ตารางที่ 78 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องข้อมูลส่วนตัว

อาชีพ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
นักเรียน นิสิต นักศึกษา รับจ้าง / แม่บ้าน ประกอบธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ / พจน.รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน	.4650	.5789 .6167 .6333 .6376	9.957	.000

2. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมละเมิดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานเอกชนจะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนมมากที่สุด รองลงมาคือข้าราชการ/พจน.รัฐวิสาหกิจ และประกอบธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ (ดูตารางที่ 79)

ตารางที่ 79 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม

อาชีพ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
นักเรียน นิสิต นักศึกษา รับจ้าง / แม่บ้าน ประกอบธุรกิจส่วนตัว ข้าราชการ / พจน.รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน	.4770 .5556 .6056	.5556 .6056 .6479 .6500	7.628	.000

3. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการ/พจน.รัฐวิสาหกิจจะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่มากที่สุด รองลงมาคืออาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว และอาชีพรับจ้าง/แม่บ้าน ตามลำดับ (ดูตารางที่ 80)

ตารางที่ 80 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

อาชีพ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	.3404		18.203	.000
พนักงานเอกชน		.5578		
รับจ้าง / แม่บ้าน		.5789		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว		.6500		
ข้าราชการ / พจน.รัฐวิสาหกิจ		.6825		

4. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวจะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปมากที่สุด รองลงมาคือพนักงานเอกชน และข้าราชการ/พจน.รัฐวิสาหกิจตามลำดับ (ดูตารางที่ 81)

ตารางที่ 81 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไป

อาชีพ	Subset for alpha = .05		F	Sig.
	1	2		
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	.6941		4.548	.001
รับจ้าง / แม่บ้าน	.7763	.7763		
ข้าราชการ / พจน.รัฐวิสาหกิจ	.7917	.7917		
พนักงานเอกชน	.7930	.7930		
ประกอบธุรกิจส่วนตัว		.8375		

ทดสอบสมมุติฐาน : วัฒนธรรมส่งผลต่อการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

เพื่อทดสอบสมมุติฐานว่ามีวัฒนธรรมใดบ้างที่มีผลต่อการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้ Correlation เพื่อศึกษาตัวแปรในแต่ละวัฒนธรรมว่ามีตัวแปรไหนบ้างที่สามารถจะทำนายการรับรู้ในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้มากที่สุด โดยผลการวิจัยพบว่าไม่มีวัฒนธรรมใดเลยไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมบอกกล่าว วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส ความเชื่อทางศาสนาและการไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์ที่จะสามารถทำนายการรับรู้ได้ และเมื่อผู้วิจัยนำตัวแปรไปวิเคราะห์ต่อโดยวิธี Regression Linear เพื่อหาค่า Coefficients ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่าง วัฒนธรรมด้านต่างๆกับการรับรู้หลักการในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน (ดูตารางที่ 82)

ตารางที่ 82 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์วัฒนธรรมด้านต่างๆกับการรับรู้หลักการในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

วัฒนธรรม*การรับรู้	Sig.
การบอกกล่าว	.589
สิทธิร่วมกัน	.639
ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส	.663
ความเชื่อในพุทธศาสนา	.858
การไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์	.962

ทดสอบสมมุติฐาน : วัฒนธรรมส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

เพื่อทดสอบสมมุติฐานว่าวัฒนธรรมใดบ้างที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ใช้ Correlation เพื่อศึกษาตัวแปรในแต่ละวัฒนธรรมว่ามีตัวแปรไหนที่สามารถจะทำนายพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้มากที่สุด โดยผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมที่น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมในการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากที่สุด คือ การไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์ รองมาคือ วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน ความเชื่อทางศาสนา ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส และวัฒนธรรมบอกกล่าวตามลำดับ (ดูตารางที่ 83)

ตารางที่ 83 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์วัฒนธรรมด้านต่างๆกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

วัฒนธรรม*พฤติกรรม	Sig. (2 – tailed)	Pearson Correlations
การบอกกล่าว	.005	.148**
สิทธิร่วมกัน	.000	.250**
ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส	.001	.166**
ความเชื่อในพุทธศาสนา	.000	.214**
การไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์	.000	.744**

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2 – tailed)

เมื่อได้ตัวแปรที่สามารถจะทำนายพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผู้วิจัยนำตัวแปรที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ต่อด้วยวิธี Regression Linear เพื่อหาค่า Coefficients ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีเพียง 2 ตัวแปรเท่านั้น คือ การไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์และวัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน และเมื่อดูค่า R Square พบว่าการไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์สามารถที่จะทำนายการเกิดของตัวแปรตามได้ถึง 60 % และเมื่อนำวัฒนธรรมสิทธิร่วมกันมารวมด้วยจะสามารถทำนายการเกิดของตัวแปรตามได้ถึง 61 % ส่วนวัฒนธรรมบอกกล่าว ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส และความเชื่อในพระพุทธศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (ดูตารางที่ 84)

ตารางที่ 84 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์วัฒนธรรมด้านต่างๆกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล (2)

วัฒนธรรม*พฤติกรรม	R Square	R Square Change	Standardized Coefficients	Sig.
			Beta	
การไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์	.602	.602	.758	.000
สิทธิร่วมกัน	.610	.008	.089	.035

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ในส่วนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก เกี่ยวกับทางวัฒนธรรมไทย ที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลเพิ่มเติมจากส่วนของกรวิจัยเชิงปริมาณ และการให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แนวคำถามในทิศทางเดียวกัน ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

วัฒนธรรมไทยที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล

จุดมุ่งหมายหลักข้อหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้คือ ศึกษาว่าวัฒนธรรมไทยใดบ้างที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักวิชาการทางด้านวัฒนธรรมได้ให้ความคิดเห็นในประเด็นนี้ว่า มีบางแง่มุมในวัฒนธรรมไทยที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งสามารถแจกแจงเป็นประเด็นๆ ได้ดังนี้

- วัฒนธรรมบอกกล่าว

จากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าวัฒนธรรมบอกกล่าวในสังคมไทยมีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสัมพันธ์กันในครอบครัวและชุมชน การบอกกล่าวจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นและถือเป็นการให้เกียรติกับคนที่รู้จักด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“เราเป็นสังคมที่นับถือกันให้เกียรติกันเพราะฉะนั้นวัฒนธรรมบอกกล่าวจึงเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญมาก มีอะไรจึงต้องบอกต้องกล่าวให้สังคมรอบข้างได้รับรู้ ถ้าไม่บอกไม่ได้ ไม่บอกถือว่าไม่นับถือ กล่าวได้ว่าวัฒนธรรมบอกกล่าวเป็นวัฒนธรรมที่สร้างความสัมพันธ์ในระดับของครอบครัวหรือชุมชน จึงกลายเป็นนิสัยของคนไทย เป็นความเคยชินว่ามีอะไรต้องบอกกัน ฉะนั้นพอเราไม่บอกเข้าหน่อยก็เอาแหละ โคนนินทา วัฒนธรรมนี้ทำให้เกิดผลเสียอีกอย่างหนึ่งคือ ‘ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ’ เช่น งานแต่งงานอันนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่มากๆ ในสังคมไทย เป็นเรื่องที่ต้องบอกเลย ยิ่งเป็นผู้หลักผู้ใหญ่หรือคนที่คุ้นเคยยิ่งต้องบอก พอบอกแล้วก็ต้องจัดงาน ซึ่งงานก็ต้องจัดให้ใหญ่เพื่อความมีหน้ามีตาของตน เพื่อให้สังคมรอบข้างยอมรับ อย่างคนต่างจังหวัดบางคนต้องปิดหมู่บ้านปิดตำบลเลี้ยงกันเลยทีเดียว เพราะแต่งเจียบๆ แบบผูกข้อมือกันไม่ได้เดี่ยว โคนนินทาอีกว่าบุบจิบทำอะไรกัน เป็นต้น”

ทั้งนี้ วัฒนธรรมบอกกล่าวยังเป็นตัวผลักดันให้คนไทยมีนิสัยอยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น เนื่องจากว่าคนไทยเคยชินกับการบอกกล่าวหรือการเล่าสู่กันฟัง จึงคิดเป็นนิสัยว่าจะต้องรู้เรื่องราวต่างๆ รวมถึงคนที่ตัวเองรู้จักก็ต้องบอกเรื่องต่างๆ ให้รับรู้ด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของสังคมไทย เป็นเพราะว่าคนไทยมีนิสัยสอดรู้สอดเห็น และพอมองย้อนกลับไป การที่คนไทยมีนิสัยเป็นเช่นนั้นก็เพราะมาจากวัฒนธรรมบอกกล่าวของเรานั่นเอง การบอกกล่าวในเรื่องงานต่างๆ เป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณจนเป็นเรื่องธรรมดา ที่นี้พอมีใครบางคนคิดว่าจะไม่บอก เช่น อย่างจะบวชเจี๊ยบๆ แบบโกนหัวบวชเลย หรือจะอยู่กันโดยไม่แต่งงานอะไรทำนองนั้น คนในสังคมก็จะมองว่าแปลกๆ ก็เอาแล้ว ต้องสืบต้องเสาะว่าทำไมเขาถึงทำเช่นนั้นและที่ตั้งวงวิพากษ์วิจารณ์กันไปว่า เอ๊ะ! ทำไมบวชเจี๊ยบๆ หนีอะไรหรือเปล่าหรือทำไมถึงอยู่ก่อนแต่ง ซึ่งจริงๆ เป็นสิทธิส่วนบุคคลของเขาที่เขาจะมีสิทธิจะทำอะไรก็ได้เพราะไม่ได้ทำใครเดือดร้อน”

อย่างไรก็ดี มีผู้ให้สัมภาษณ์บางคนที่มองว่า วัฒนธรรมบอกกล่าวไม่สามารถที่จะเจาะจงได้ว่าวัฒนธรรมนี้ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เพราะอาจจะต้องแยกบริบททางด้านภูมิศาสตร์ด้วย เนื่องจากสังคมเมืองกับสังคมชนบทจะให้ความสำคัญในเรื่องวัฒนธรรมบอกกล่าวแตกต่างกัน ดังคำกล่าวที่ว่า

“วัฒนธรรมบอกกล่าวอาจจะไม่ส่งผล จริงอยู่ที่สังคมไทยมีค่านิยมบอกกล่าว อย่างเรื่องการแต่งงาน งานศพ หรืองานบวช ที่สมัยก่อนเราต้องบอกให้ครอบครัวและคนในชุมชนรวมทั้งเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้รับรู้ แต่ว่าสมัยนี้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป คนเริ่มที่จะอยู่แบบปัจเจกมากขึ้น วัฒนธรรมบอกกล่าวก็ลดความสำคัญลง วัฒนธรรมบอกกล่าวจะสำคัญในสังคมเล็กๆ อย่างสังคมชนบท แต่จะสำคัญน้อยลงเมื่อมาอยู่ในบริบทของสังคมเมือง เพราะในเมืองไม่ได้มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติหรือไม่ได้มีความคุ้นเคยกัน เองง่ายๆ ช้างบ้านกันยังไม่รู้จักกันเลย เพราะฉะนั้นพอจะมีงานอะไรก็ไม่ได้มีความจำเป็นต้องบอก หรือคนที่อยู่ต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ พอแต่งงานก็อยากบอกแต่ไม่รู้จะไปบอกใคร เพราะครอบครัวอยู่ต่างจังหวัดกันหมดในเมืองก็ไม่รู้จักใคร”

- วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน

จากข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้สัมภาษณ์ล้วนแต่ให้ความเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมสิทธิร่วมกันไปในทิศทางเดียวกันว่ามีผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความผูกพันกันในครอบครัวมาก ฉะนั้นการก้าวก้าวเรื่องส่วนตัวของสมาชิกในครอบครัวก็จะเกิดขึ้นอาจจะด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ดังคำกล่าวที่ว่า

“สังคมไทยเป็นครอบครัวขยายที่อยู่ด้วยกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่เหมือนตะวันตก ฉะนั้นมีอะไรก็ต้องบอกให้คนในครอบครัวรับรู้ เพราะเราไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก เมื่อคนในสังคมส่วนใหญ่มีค่านิยมเช่นนี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีเพราะถ้าครอบครัวไหนมีอะไรก็เล่าสู่กันฟัง ปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดก็เพิ่มความสัมพันธ์ในครอบครัวให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น แต่มีปัญหาดังที่ว่า บางคนก็อยากจะเก็บอะไรไว้เป็นความลับไว้เป็นเรื่องส่วนตัว แต่เป็นสิ่งที่ทำได้ยากมากในสังคมไทย เพราะครอบครัวจะต้องรู้อะไรที่เกี่ยวกับเรตลอดเวลา อย่างจะออกไปไหนแม่ก็ถามแล้วว่าไปไหนซึ่งไม่บอกก็ได้ หรือบางบ้านมีกุญแจปิดห้องได้แต่ห้ามถือคูประตู่ก็มี”

วัฒนธรรมสิทธิร่วมกันยังส่งผลให้คนไทยให้ความสำคัญเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับคนในครอบครัวน้อยกว่าบุคคลภายนอก เนื่องจากคนไทยมีความคิดว่าคนในครอบครัวเป็นคนกันเอง ซึ่งน่าจะอะลุ่มอล่วยในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลได้ จึงไม่ได้เคร่งครัดว่าจะต้องเคารพสิทธิส่วนบุคคลกับสมาชิกในครอบครัวเท่ากับเคารพสิทธิส่วนบุคคลกับบุคคลภายนอก ดังตัวอย่างเช่น

“คนในสังคมส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลระหว่างคนในครอบครัวกับบุคคลภายนอกแตกต่างกัน พูดยกง่ายก็คือเราจะให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับบุคคลภายนอกมากกว่าคนในครอบครัว และเราจะไม่ยอมถ้าบุคคลภายนอกมาละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเรา แต่ทางตรงกันข้ามเมื่อเรากับครอบครัว เราจะไม่ค่อยนึกถึงเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเท่าไร และเมื่อคนในครอบครัวมาละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเรา เราก็ไม่คิดมากคือเราไม่ค่อยซีเรียสถ้าเป็นคนในครอบครัว ยกตัวอย่างการเคาะประตูห้องถ้าเป็นข้างนอกไม่ว่าจะที่ไหนก็ตามเชื่อว่าทุกคนรู้มารยาททางสังคมเป็นอย่างดีว่าต้องเคาะประตูก่อน คงไม่มีใครเข้าไปโดยไม่เคาะหรือก แต่พออยู่ที่บ้านการเคาะประตูก็ไม่ใช่ว่าเรื่องใหญ่โตอะไร ถ้าทำก็คิดว่าถ้าไม่ทำก็ไม่ได้ถือว่าผิด”

“สังคมไทยเป็นสังคมที่ผูกพันกัน เราอยู่กันแบบเป็นพี่น้องกัน ความสนิทสนมกันในครอบครัวบางทีก็ทำให้เราลืมนึกถึงความเป็นส่วนตัวของกัน ซึ่งถ้ามองกันจริงๆคนในครอบครัวก็คงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกันไปไม่รู้เท่าไรแล้ว เราละเมิดเขาบ้าง เขาละเมิดเราบ้าง สลับกันไป อย่างที่บ้านน้องสาวชอบหยิบเสื้อเราไปใส่และไม่เคยบอกก่อนเลย จนเขาใส่ไป

นานๆเรายังลืมเลยว่าจริงๆเป็นของเราะ ยิ่งเครื่องประดับต่างๆยิ่งไม่ต้องพูดถึงเลย แต่เราไม่ค่อยถือสาหาความเพราะคิดว่าเป็นน้อง แต่น่าจะดีกว่าถ้าเขาจะหยิบของๆเราโดยขอเราก่อนเพราะยังไงเราก็ให้อยู่แล้ว”

- ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส

จากข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในเรื่องนี้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมองว่าค่านิยมเคารพผู้อาวุโสส่งผลกระทบต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะสังคมไทยมีการนับถือกันในเรื่องของชนชั้นทางวัยวุฒิและคุณวุฒิ ซึ่งจุดนี้ทำให้อาจมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกิดขึ้น เช่นลูกก็ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับความเห็นของพ่อแม่ รวมถึงพ่อแม่เองก็อยากที่จะบังคับให้ลูกซึ่งอยู่ในความปกครองของตนทำในสิ่งที่พ่อแม่ปรารถนาหรือที่พ่อแม่เห็นว่าถูกต้องควร ดังคำกล่าวที่ว่า

“เราเป็นสังคมที่นับถือความสูงต่ำ เพราะสังคมไทยเป็นสังคมอุปถัมภ์ และคนไทยมีพื้นฐานของความเป็นเจ้าชีวิตอยู่ สมัยก่อนกษัตริย์เป็นเจ้าชีวิตคนอื่น เจ้านายเป็นเจ้าชีวิตบ่าวไพร่ลงมา พ่อแม่เป็นเจ้าชีวิตลูกเพราะสามารถขายลูกได้ มาปัจจุบันก็ค่อนข้างจะเบาบางลงแต่ความเป็นธรรมชาติของพ่อแม่ เขาก็มีความรักความห่วงปนอยู่ ความรู้สึกนี้เลยทำให้เขาค่อนข้างอยากจะทำกำหนดอยู่พอสมควรก็เป็นเส้นที่แบ่งกันยากว่า ระหว่างละเมิดกับเป็นห่วงเราจะตัดสินใจอย่างไรซึ่งคงจะต้องดูเป็นกรณีไป เช่น อย่างถ้าลูกไม่เรียน แล้วพ่อแม่บังคับให้เรียนถือว่าไม่ละเมิดเพราะเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่ต้องทำและลูกก็มีหน้าที่ที่จะต้องเรียนหนังสือ แต่ถ้าลูกจะเรียนสายวิทย์หรือศิลป์หรือเลือกคณะอะไรนั้น นั่นเป็นสิทธิของเขาที่จะเลือกพ่อแม่ไม่มีสิทธิไปกฏเกณฑ์หรือบังคับ ถ้าบังคับอันนี้ถือว่าละเมิดนะ อีกกรณีหนึ่งพ่อแม่ห้ามลูกไม่ให้สูบบุหรี่กินเหล้า อันนี้ถือว่าเป็นสิทธิที่พ่อแม่จะทำได้ แต่ถ้าห้ามลูกดูทีวี ห้ามออกไปเล่นกับเพื่อนเลย อันนี้ก็เกินไป คือเอาจริยธรรมเข้ามาดูว่าอันไหนควรไม่ควรก็ให้พอดี อย่าให้ขาดหรือเกินมากเกินไป”

“สังคมไทยมีความคิดว่า ลูกเป็นสมบัติของพ่อแม่ สังเกตได้จากสมัยก่อนพ่อแม่ขายลูกได้ถึงแม้ว่าสมัยใหม่จะไม่มี แต่พ่อแม่ก็ยังติกรอบให้เป็นอย่างที่เขาคิดเขาฝัน โดยไม่ได้คิดว่าคนอื่นๆหนึ่งเขาสามารถคิดอะไรได้อย่างอิสระ หรือความเป็นห่วงเป็นใยของพ่อแม่ก็อาจจะมีส่วนส่งเสริมแต่ไม่รู้ว่าจะเรียกว่าละเมิดได้หรือไม่เพราะว่าเด็กเองก็ยอมที่จะทำตามพ่อแม่”

ค่านิยมเคารพผู้อาวุโสไม่ได้ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเฉพาะพ่อแม่กับลูกเท่านั้น
ยังรวมไปถึงผู้ใหญ่กับผู้น้อย ลูกศิษย์กับอาจารย์ และหัวหน้างานกับลูกน้องด้วย ดังตัวอย่างเช่น

“ค่านิยมเคารพผู้อาวุโสส่งผลอยู่แล้ว เองง่ายๆเลยคนอาวุโสละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของคน
ที่อายุน้อยกว่าเป็นประจำ เพราะคุณไม่มีสิทธิท้วงติง ไม่มีสิทธิซักถาม ไม่มีสิทธิย้อนกลับ”

“ระบบการบริหารงานในที่ทำงาน ลูกน้องเองก็ไม่กล้าที่จะเถียงหรือมีความคิดเห็นที่
ขัดแย้งกับเจ้านายเพราะเป็นการไม่ให้เกียรติหรือเป็นการลบหลู่ ตัวเจ้านายเองก็ไม่ชอบที่ลูกน้อง
แสดงความคิดเห็นไปในเชิงที่ขัดแย้งหรือทำอะไรข้ามหน้าข้ามตา เป็นต้น หรือการเคารพอาจารย์
คนไทยเราลูกศิษย์เถียงอาจารย์ได้ไหม ไม่ได้แน่นอน แต่สำหรับตะวันตกเขาจะฟังความคิดเห็น
มากกว่า คือไม่ได้บอกว่าคนไทยไม่ฟังความคิดเห็นนะ แต่เราจะให้ความสำคัญเรื่องความอาวุโส
มาก แค่เพียงจะเอ่ยปากแสดงความคิดเห็นก็ไม่ได้แล้ว”

ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมองว่าค่านิยมเคารพผู้อาวุโสไม่ได้ส่งผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
โดยกลุ่มตัวอย่างมองว่า การที่พ่อแม่บังคับให้ลูกทำในสิ่งที่ดีเป็นสิ่งที่ถูกต้อง รวมถึงค่านิยม
ที่สอนให้เชื่อฟังพ่อแม่หรือผู้ที่อาวุโสกว่าไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังคำกล่าวที่ว่า

“ค่านิยมเคารพผู้ใหญ่เป็นผู้ใหญ่เป็นวัฒนธรรมที่ดีงาม ค่านิยมนี้สอนให้ต้องเชื่อฟังพ่อแม่
เพราะเราไม่ได้เกิดมาจากกระบอกไม้ไผ่ คนไทยต้องเชื่อฟังผู้อาวุโส ต้องนอบน้อมถ่อมตน
ต้องให้เกียรติผู้ที่มีวัยวุฒิ คุณวุฒิสูงกว่า สังเกตได้จากสังคมไทย จะมีการไปลามาไหว้
ต้องโค้งตัวเมื่อเดินผ่านผู้ใหญ่ การที่ผู้ใหญ่สั่งสอนหรือติตติงก็เป็นสิ่งที่สมควรเพราะเขาดีเพื่อก่อ
จะนั่นอย่าถือว่า การดักเตือนหรือการบังคับเพราะหวังจะให้ได้ดีเป็นการละเมิดเลย”

“การเคารพกันตามวัยวุฒิ คุณวุฒิ ก็คือการให้เกียรติ ซึ่งอยู่คู่สังคมไทยมานานแล้ว
สังเกตว่าเวลาเราพูดเราใช้ราชาศัพท์ทั้งนั้นเลย เช่น เราพูดกับคนที่อายุมากกว่าก็พูดอย่างหนึ่ง
พูดกับรุ่นเดียวกันก็อีกอย่างหนึ่ง การที่เราเคารพผู้ใหญ่และวัฒนธรรมไทยที่ไม่ให้เด็กเถียงผู้ใหญ่
ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล”

“การที่ผู้ปกครองบังคับหรือวางแผนการดำเนินชีวิตของลูกโดยที่ไม่ได้ให้ลูกตัดสินใจนั้น
คิดว่าเรื่องแบบนี้ค่อนข้างจะเบาบางลงมากในปัจจุบัน อาจจะมีบ้างเป็นบางครั้งเท่านั้นที่ยัง
วางแผนชีวิตให้ลูกอยู่ โดยที่ไม่ได้คิดว่าละเมิดสิทธิ”

- ความเชื่อทางศาสนา

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มองว่าการที่คนไทยมีลักษณะนิสัยชอบให้อภัยผู้อื่น รวมไปถึงความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมมีผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากว่า คนไทยส่วนใหญ่เมื่อถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะคิดว่าไม่เป็นไรและให้อภัยกับคนที่มาละเมิด ทำให้คนที่ละเมิดไม่ได้รู้สึกว่าเป็นก้าวท้าวหรือล่วงเกินสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นและไม่ได้ตระหนักว่าพฤติกรรมเช่นนี้หากกระทำแล้วจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น จึงได้กระทำพฤติกรรมนั้นต่อไปโดยไม่ได้คิดว่าเป็นความผิดแต่อย่างใด ดังคำกล่าวที่ว่า

“คนไทยให้อภัยง่าย สบายใจ พอโดนละเมิดก็จะให้อภัยและลืมๆไป ทำให้เรื่องนี้ดูเหมือนว่าไม่ใช่เรื่องใหญ่ ถ้าเป็นฝรั่งนะแค่ยังไม่ไปล้ำเส้นบ้านคนอื่นก็ไม่ได้แล้ว เป็นเรื่องเลยเขาจะ strict (เข้มงวด) มากในเรื่องนี้ แต่คนไทยถ้าเกิดเหตุการณ์เดียวกันก็จะคิดว่า ไม่เป็นไรเดี๋ยวจะม่วนออกมาเมื่อไรหล่นเราก็กินได้อะไรประมาณนี้ คือสังคมไทยเป็นเมืองพุทธมีอะไรก็อะลุ่มอล่วยฟังพวาอาศัยกัน”

“เพราะว่าเรายังใช้กฎหมายสังคมหรือกฎหมายจารีตประเพณีอยู่ ซึ่งจารีตประเพณีของไทยส่วนใหญ่ก็มาจากพุทธศาสนา สังคมเราจึงมีลักษณะให้อภัยคนและให้อภัยมากกว่าจะเอากฎหมายไปบังคับหรือเอาเรื่อง สังคมไทยเป็นสังคมที่พูดกันได้”

“วัฒนธรรมของคนไทยเป็นวัฒนธรรมที่อยู่สบายเป็นกันเอง มีคำหนึ่งที่คนไทยมักจะติดปากก็คือคำว่าไม่เป็นไร ทีนี้พอเราให้อภัยมากๆเข้า คนทำผิดก็ไม่ได้ถูกลงโทษ เขาเองอาจจะไม่รู้ด้วยซ้ำว่าเขาทำมันละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นอยู่ หรืออาจจะรู้แต่ไม่เห็นมีใครว่าอะไรเลย เขาก็ได้ใจและไปทำอย่างนี้กับคนอื่นอีก มันก็เป็นดาบสองคมเหมือนกัน บางทีเราก็ต้องพูดให้เขารู้ตัวบ้าง”

“คนไทยไม่ค่อยนึกถึงเรื่องสิทธิส่วนบุคคล และไม่รู้ด้วยว่าตัวเองกำลังถูกละเมิดสิทธิอยู่จะสังเกตว่า คนไทยชอบคิดว่าทุกอย่างเกิดขึ้นเพราะเวรกรรม เพราะบาปบุญคุณโทษ เช่น มีน้ำขังอยู่บนถนน รถวิ่งมาน้ำก็กระเด็นมาโดนเราเปียกไปทั้งตัวนี่ก็ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแล้วแต่เราจะไม่โทษว่าเป็นความผิดของเขาว่ามาละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของเรา แต่จะโทษตัวเองว่าเราดวงไม่ดี คงทำบุญมาน้อยหรือเพราะว่าชาติก่อนเราคงไปทำอะไรเขาไว้”

“คนไทยเราเป็นคนที่ยืดหยุ่นใจอ่อน จริงๆถ้าเราสามารถให้ใครได้หรือช่วยเหลือใครได้ เราก็คงไม่ได้คิดว่าเขามาละเมิดสิทธิของเรา”

- การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่า การที่คนไทยมีลักษณะไม่ค่อยจะยึดมั่นในกฎเกณฑ์ ทำให้คนไทยละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นอยู่บ่อยครั้ง เช่น การแซงคิว หรือการไม่ตรงต่อเวลา และความไม่มีระเบียบวินัยในสังคม ดังคำกล่าวที่ว่า

“การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ของคนไทยมีให้เห็นบ่อยมาก เช่น การแซงคิว หรือการไม่ตรงต่อเวลา เป็นต้น เมื่อคนไทยยังมีพฤติกรรมเช่นนี้อยู่ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นก็ยิ่งมากขึ้นตามไปด้วย”

“ค่านิยมที่สบายๆ อะไรก็ได้ มีอิสระที่จะทำอะไรก็ได้ ทำให้คนไทยไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น เช่น อยากจะเปิดวิทยุหรือโทรทัศน์ในบ้านแบบดั่งๆก็คิดว่าตัวเองมีสิทธิทำได้ โดยไม่ได้มองเลยว่าสิทธิส่วนบุคคลที่ตัวเองทำอยู่นั้น ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลข้างบ้านไปเท่าไรแล้ว หรือการโดยสารรถประจำทางเหมือนกัน ขึ้นรถเมล์มาจับถอตรงเท้าบีบ หรือเกาะทุเรียนกินเลย อย่างนี้สมควรไหมล่ะ จริงอยู่ที่กฎเกณฑ์ไม่ได้ดีกว่าคุณถอดไม่ได้หรือคุณกินไม่ได้ แต่เขาก็ควรจะรู้มารยาททางสังคมว่าควรทำหรือไม่”

นอกจากวัฒนธรรมที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยยังพบว่า มีวัฒนธรรมอีกหลายอย่างที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอาจจะมีผลในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- ความไม่เท่าเทียมกันของหญิง-ชาย

“วัฒนธรรมที่ไม่เท่าเทียมกันของหญิงชาย สังเกตได้จาก ผู้หญิงสามารถไปเที่ยวเตร่ได้ไหมต่างๆที่เขาไม่ได้ทำอะไรเสียหาย ถ้าผู้ชายไปเที่ยวเราก็มองว่าเฉยๆแต่ถ้าผู้หญิงไปเที่ยวจะถูกมองว่าไม่ดี เพราะสิ่งที่ทำไปขัดต่อเงื่อนไขประเพณีทางวัฒนธรรม เราจะถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กเลยว่า ผู้หญิงจะต้องเรียบร้อยต้องอยู่บ้านทำงานบ้าน ทำอาหาร ห้ามไปถือมีดถือพร้าอย่างผู้ชาย”

- ความอยากรู้อยากเห็น

“ความอยากรู้อยากเห็นก็มีส่วน คนไทยไม่รู้สักเรื่องได้ไหม ตอบเลยว่าไม่ได้ รถชนกันที่ไหนฉันต้องรีบไปดูเลย ใครชนกับใคร ใครตายยังไงต้องดูให้รู้เรื่อง การจราจรจะติดขัดแค่ไหนฉันไม่สนใจ รู้จักไหมละไทยมุง แล้วเดี๋ยวนี้สังคมดิจิทัลยังเป็นส่วนเสริมให้คนอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น ภาพหลุดต่างๆเกิดขึ้นเลยดาราดังคนมีชื่อเสียงใครหลุดมาคนไทยรู้หมด”

“คนไทยมีนิสัยอยากรู้เรื่องชาวบ้านเยอะไปหน่อย คือถ้ารู้เรื่องชาวบ้านเยอะเท่าไรก็จะกลายเป็นว่าเป็นผู้รู้ ทั้งๆที่ไม่ใช่เรื่องที่ควรรู้เลย”

- การอยากเป็นที่ยอมรับ

“คนไทยมีวัฒนธรรมหนึ่งก็คืออยากเป็นที่ยอมรับ การได้พูดเรื่องของคนอื่นให้คนอื่นฟังก็เพื่อให้ตัวเองเป็นที่ยอมรับในสังคม คนไทยไม่รู้ว่าคุณค่าในการนำเสนอตัวเองกับสังคมต้องทำเช่นไร ก็เลยเอาเรื่องนี้มาเพื่อให้เขายอมรับตน โดยลึกลับแล้วก็บอกว่าวัฒนธรรมไทยนั้นไม่ใส่ใจกับคนจนๆหรือคนตัวเล็กๆในสังคม จึงทำให้เขาต้องทำอะไรเพื่อให้เขามีจุดเด่นเป็นที่ยอมรับและมีที่ยืน”

- การทักทาย

“คนไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลเลย ตั้งแต่อดีตแล้ว โดยประเพณีไทยนั้นเจอกันก็เอาแล้ว ‘ไปไหน’ ‘ทำอะไร’ ทำไม่จะไปไหนก็เรื่องของเขา หรือ ‘กินข้าวยัง’ ถามเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไปหมด เพียงแต่ว่าวัฒนธรรมสมัยก่อน เรื่องแบบนี้เขาไม่ได้มองว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคล แต่เขามองเรื่องความห่วงใย เป็นเรื่องของความสนิทชิดเชื้อ แต่สิ่งเหล่านี้พอวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา เขาก็เอามาตรฐานตะวันตกเข้ามา ก็กลายเป็นเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไป แต่ว่าก็ไม่คิดมากหรอกที่ถามกันแบบนี้ และคนที่ถูกถามก็ไม่ได้มีปัญหา เพราะฉะนั้นก่อนที่จะถามใครก็คิดให้ดีกว่า ว่าเรามีความสนิทพอแล้วหรือยัง ไม่อย่างนั้นจะดูก้าวก่าเกินไป”

“เวลาคนไทยเจอหน้ากันนอกจากจะยกมือไหว้สวัสดีแล้ว ยังทักทายต่อด้วยว่า ไปไหนมาทำอะไรอยู่ กินข้าวยัง ถ้าเป็นตะวันตกถามไม่ได้เลยนะ ถามแล้วเสียมารยาท เขาจะไปไหนแล้วยุ่งอะไร แต่สังคมไทยไม่ใช่ เป็นคำที่ทักทายเพื่อให้เห็นว่าเราใส่ใจ ทั้งๆที่คนถามเองก็ไม่ต้องถามก็ได้ คำตอบจริงๆหรอก แต่สิ่งเล็กๆน้อยๆที่เป็นประเพณีนี้แหละบางทีก็สร้างความอึดอัดใจสำหรับผู้ตอบได้ ถ้าผู้ตอบได้ไม่ต้องถามให้รู้”

อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคนที่มองในมุมที่ต่างไป ว่าวัฒนธรรมไทยไม่น่าที่จะมีส่วนในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะเห็นว่าพฤติกรรมนี้เป็นพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลมากกว่าเป็นพฤติกรรมของสังคม รวมไปถึงค่านิยมตะวันตกที่เข้ามาน่าจะมีส่วนให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากกว่า ดังคำกล่าวที่ว่า

“คนไทยเป็นคนที่เคารพสิทธิส่วนบุคคลมากอยู่นะ ไม่มีวัฒนธรรมไทยใดหรือประเพณีใดที่จะมีส่วนให้คนละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยส่วนตัวคิดว่าเป็นเรื่องของปัจเจกชนมากกว่า อย่าไป

เอาพฤติกรรมของคนบางคนมาบอกว่านี่คือประเพณีไทย นี่คือวัฒนธรรมไทยแค่เพราะเขาเป็นคนไทย ก็ถ้าพ่อแม่สอนมาดี ครูบาอาจารย์สอนมาดี คนไทยจะเป็นคนที่ดีและเคารพสิทธิส่วนบุคคลไม่แพ้กับชาติที่มีอารยธรรมอื่นๆ คือ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเป็นเรื่องปัจเจกบุคคลมากกว่ามาจากวัฒนธรรม”

“ค่านิยมตะวันตกที่เข้ามาทำให้คนไทยมีอิสระมากขึ้น เด็กเราโตก่อนวัย ทำให้เขาอยากจะทำอะไรก็ได้จนอาจจะไปละเมิดคนอื่น คิดว่าน่าจะเป็นค่านิยมตะวันตกมากกว่าที่มีส่วนช่วยเสริม”

“วัฒนธรรมบางอย่างในปัจจุบันอาจไม่ส่งผลแล้ว เช่น วัฒนธรรมบอกกล่าวหรือการที่พ่อแม่บังคับลูก อย่างวัฒนธรรมบอกกล่าวก็ลดความสำคัญลงไปแล้วในปัจจุบัน การที่พ่อแม่บังคับลูกสมัยนี้ลูกก็ไม่ยอมให้บังคับแล้ว และการไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ก็ไม่รู้ว่าคนไทยไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์จริงไหม”

การให้ความสำคัญในเรื่อง ‘สิทธิส่วนบุคคล’

ผู้วิจัยพบว่า ถ้าถามกลุ่มตัวอย่างว่าตัวท่านให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลในระดับใด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญมาก แต่เมื่อลองให้กลุ่มตัวอย่างมองภาพรวมว่าคนไทยให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลในระดับใด กลุ่มตัวอย่างกลับมองว่าคนไทยให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลค่อนข้างน้อย รวมถึงมองว่าวัฒนธรรมไทยและสื่อมวลชนก็ไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน ดังตัวอย่างที่แบ่งตามประเภทดังนี้

การให้ความสำคัญในเรื่อง ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ของตัวท่าน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลค่อนข้างมาก มีเพียงไม่กี่คนที่ให้ความสำคัญในระดับปานกลางและระดับต่ำ ดังคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง เช่น

“ให้มาก เพราะถือว่าสิทธิส่วนบุคคลสำคัญกับชีวิต และคิดว่าอะไรก็ตามที่เราทำแล้วไม่ผิดกฎหมายคนอื่นก็ไม่ควรจะไปก้าวก่าย”

“แน่นอนว่าต้องให้ความสำคัญ เพราะทุกคนต้องมีสิทธิ เสรีภาพ ซึ่งเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งรวมถึงสิทธิส่วนบุคคลด้วย”

การให้ความสำคัญในเรื่อง ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ของคนไทย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลในระดับปานกลางไปจนถึงระดับต่ำ เนื่องจากว่าสังคมไทยก็มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่ถึงจะไม่ครอบคลุม ก็เป็นหลักฐานที่พอจะแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยก็ให้ความสำคัญอยู่เหมือนกัน แต่ที่กลุ่มตัวอย่างไม่ได้ประเมินว่าคนไทยหรือสังคมไทยให้ความสำคัญมากนั้น เนื่องจากว่า คนไทยรู้จักสิทธิส่วนบุคคลแต่ก็เป็นการรู้จักกับสิทธินี้เพียงผิวเผิน ไม่ได้ศึกษาทำความเข้าใจให้ถึงแก่นว่าจริงๆ สิทธินี้คืออะไร ดังนั้นคนไทยจึงให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลของตัวเองเป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ดังคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่ว่า

“คิดว่าคนไทยให้ความสำคัญกับสิทธิของตัวเองแต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้อื่น”

“คงให้ในระดับหนึ่งแต่ไม่ถึงกับมาก เพราะสมัยก่อนคนไทยจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เลย แต่ในปัจจุบันประเทศไทยเราก็มีกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิด มีการพูดถึงสิทธิมนุษยชนมากขึ้นทำให้ทุกคนตระหนักว่าเรื่องนี้สำคัญ แต่ในทางปฏิบัติเราก็ยังเห็นคนละเมิดสิทธิส่วนบุคคลกันอยู่เสมอๆ ถ้าจะให้เป็นสเกลเต็ม 5 ก็คงอยู่ประมาณ 3”

“ประเด็นก็คือสังคมไทย ไม่มีการให้ความรู้ในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล เมื่อเป็นสิ่งที่ใหม่ที่เข้ามา ต้องถามว่าสังคมเรามีการขัดเกลาให้เกิดความเข้าใจถึงแก่นแท้ได้จริงหรือเปล่า คือเข้ามาแต่ก็อยู่แบบลอยๆ สัมผัสไม่ได้ แต่เรารู้สึกว่าเป็นเงื่อนไขในการเรียกร้องได้ คือคนไทยจะมองอะไรแค่เปลือกนอก เอาแค่นิยามวัฒนธรรมไทยก็ได้ คนไทยส่วนใหญ่ยังเข้าใจคำว่าวัฒนธรรมเป็นเปลือกนอกอยู่เลย คือคนไทยคิดว่าวัฒนธรรมคือ ประเพณีตามเทศกาล การแต่งกาย ภาษา การไหว้ กิริยามารยาท หรือสถานที่สำคัญๆ แต่ไม่เข้าใจว่าจริงๆ แล้ววัฒนธรรมยังรวมไปถึงวิถีชีวิต แบบแผนความเชื่อ ความนิยม พฤติกรรมที่แสดงออกมา จะดีก็ได้จะชั่วก็ได้ ซึ่งน้อยคนนักที่จะมองเข้าไปถึงแก่นของความเป็นวัฒนธรรม เรื่องสิทธิส่วนบุคคลก็เหมือนกัน คือเรารับมาแค่เปลือกนอก เราตะโกนปาวๆ ว่าสำคัญอย่างนั้นสำคัญอย่างนี้ แต่ถามว่าใครละที่ยึดมั่นบ้างคำตอบคือไม่มี”

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างยังมองว่า สังคมไทยในสมัยก่อนไม่ได้ปลูกฝังในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากว่าจารีต หรือกฎต่างๆ ของสังคมไทยที่ออกมาทีละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของปัจเจกชนแล้ว ความรู้สึกนึกคิดเหล่านี้ก็ตกทอดสืบมาจนถึงปัจจุบัน ทำให้สังคมไทยไม่ค่อยจะตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเท่าไร ดังคำกล่าวที่ว่า

“ต้องบอกตรงๆว่า คิดว่าคนไทยเคยคิดเรื่องนี้หรือเปล่าไม่รู้ก็ยังไม่สงสัยอยู่ แต่คนไทยมีความสำนึกในเรื่องสาธารณะเพราะใครก็ตามที่ละเมิดสาธารณะเขาจะถูกกลโกงโทษทันที แต่ถ้าละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่มีใครพูดถึง ตรงนี้สะท้อนอะไรหรือเปล่า อย่างสมัยก่อนมีจารีตมีกฎหมายเทศบาลซึ่งมีบทลงโทษชัดเจน การที่เรายึดปฏิบัติตามระเบียบจารีตหรือกฎหมายเทศบาลนี้มันก็ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่แล้ว และเราก็รับรู้มาโดยปริยายว่าสิทธิส่วนบุคคลไม่สำคัญ สมัยก่อนสิทธิส่วนบุคคลก็ไม่เอื้อระหว่างชนชั้น ไม่เอื้อระหว่างเพศ ไม่เอื้อระหว่างวัย สิ่งต่างๆนี้ก็ตกทอดมาเรื่อยๆไม่น่าแปลกใจว่าทำไมคนไทยจึงไม่ค่อยเคารพในสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น”

ในแง่ของสภาพสังคมและเศรษฐกิจก็อาจจะมีส่วนทำให้คนไทยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากว่าคนในสังคมส่วนใหญ่ของเราจะอยู่ในระดับล่าง กลุ่มคนเหล่านี้จะต้องทำงานเพื่อดำรงชีวิต เพราะฉะนั้นในเรื่องที่ไกลตัวพวกเขาหรือเรื่องที่ไม่ได้มีความจำเป็นกับชีวิต กลุ่มคนเหล่านี้จึงไม่ได้ที่สนใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“มองในแง่เศรษฐกิจคือประเทศไทยมีคนจนเยอะ ทำให้เขาไม่คิดถึงเรื่องนี้หรอก เขาจะคิดแค่ว่าจะทำอะไรเพื่อความอยู่รอดของปากท้องเท่านั้น จนไม่มีเวลามายุ่งที่จะเรียกร้องสิทธิส่วนบุคคล”

การให้ความสำคัญในเรื่อง ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ของหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชน กลุ่มตัวอย่างล้วนมีความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า สื่อมวลชนไทยในปัจจุบันยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเท่าที่ควร เนื่องจากว่า สื่อมวลชนรู้ว่าข่าวประเภทนี้ขายได้ เพราะข่าวประเภทนี้สร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้รับสาร รวมถึงสื่อมวลชนก็ยังไม่ได้ตระหนักถึงจริยธรรม จรรยาบรรณของสื่อเท่าที่ควร ดังตัวอย่างเช่น

“หนังสือพิมพ์ปัจจุบันเสนอข่าวพวกนี้บ่อยมาก เหตุผลหนึ่งอาจจะมาจากเพราะคนไทยไม่ได้ใส่ใจกับเรื่องนี้ทั้งผู้รับและผู้ส่ง และสื่อเองก็เห็นว่าข่าวพวกนี้เวลาเสนอแล้วขายได้ อยากรณที่เพิ่งเกิดขึ้นที่ดาราทำเสียหลุด ถ้ามองในแง่กฎหมาย เขาก็มีความผิดฐานอนาจารในสาธารณะ ถึงแม้ว่าเขาจะทำผิดหรือมีเหตุทำให้เขาอนาจาร ซึ่งเป็นเรื่องของเขากับรัฐที่ต้องจัดการ แต่สื่อก็ไม่มีการเอาไปเผยแพร่เพราะว่าสื่อไม่ได้มีสิทธิจะเผยแพร่ได้ทุกเรื่อง ไม่ใช่ใครผิดสื่อก็เอามาตีพิมพ์ได้หมด ถ้านักหนังสือพิมพ์ดูตลกอย่างคุณ ตรงนั้นจบ ไม่ผิด แต่คุณเอามาเผยแพร่ละเมิดแน่นอน เพราะอย่างน้อยผู้กระทำผิดก็ควรมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในทาง

กฎหมายผู้กระทำผิด กฎหมายยังต้องคิดว่าเขายังเป็นผู้บริสุทธิ์เลยจนกว่าจะหาหลักฐานได้ แต่สื่อมวลชนไม่มีเลยเขาผิดจริงไม่จริงไม่รู้สับแหลก”

“สื่อมวลชนรู้ว่าข่าวที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลขายได้ สื่อมวลชนจึงทำเพราะต้องการขาย โดยไม่ได้คิดถึงสิทธิของบุคคลนั้นๆคิดแต่เพียงอยากขายสินค้า อะไรที่ยิ่งลวงลึกเข้าไปสิทธิส่วนบุคคลเท่าไรยิ่งดีเพราะคนอยากรู้อยากเห็นอยู่แล้ว แต่หนังสือพิมพ์ก็ต้องคิดถึงอกเขาอกเราบ้าง ถ้าคุณลงข่าวเขาแล้วรู้สึกไม่ดีก็ต้องสันนิษฐานเลยว่าเขาก็ต้องรู้สึกไม่ดีเช่นกัน หรือถ้าเป็นพี่น้องเราบ้างที่ตกเป็นข่าวแบบนี้ เราจะรู้สึกอย่างไร ถ้าหนังสือพิมพ์ใช้หลักนี้การละเมิดก็ลดลง แต่ปัจจุบันมีผลประโยชน์เกี่ยวกับธุรกิจ การแย่งกันเสนอข่าว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญเลยที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอยู่ในปัจจุบัน”

อีกแง่มุมหนึ่งเห็นว่าสื่อมวลชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากว่าสื่อให้ความสำคัญอยู่ที่สิทธิเดียว คือสิทธิการรับรู้ข่าวสาร และใช้สิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในทางที่ผิด โดยใช้เป็นข้ออ้างเพื่อต่อรองในการเสนอข่าว ทั้งยังใช้อำนาจสื่อรวมตัวกันกดดันแก๊งปัจเจกชนอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“สื่อมวลชนไม่มีความเคารพในสิทธิส่วนบุคคลเลย อย่างกรณีของคุณพิท ทองเจือก็เป็นกรณีที่แสดงให้เห็นได้แล้ว ในความเป็นจริงสื่อควรขออนุญาตก่อนที่จะเข้าไปงานของเขา ไม่ใช่ใช้สิทธิว่าเป็นสื่อแล้วเข้าไปในงานเขาได้ ถ้าเขาอนุญาตก็ถ่ายได้ ตรงนี้คิดว่าไม่ยุติธรรมกับเขา เพราะเป็นงานของเขา ไม่ใช่พอเขาไม่ให้เข้างานก็รุมค่าเขาแอนตี้เขา สื่อเอาประเด็นสิทธิการรับรู้ของตัวเองไปแกล้งเขา สื่อใช้พลังของสื่อรวมหัวกัน สื่อมีจริยธรรมหรือเปล่ามีจริยธรรมข้อไหนบ้างที่บอกว่าต้องขุดคุ้ยเรื่องส่วนตัวมาตีแผ่ สื่อลืมนิยามไปหมด เพราะฉะนั้นต้องกลับไปมองจริยธรรม เหมือนกับอาชีพหมोजริยธรรมคือรักษาคณชีพ ไม่ใช่หาเงิน ถ้าหมอแข่งกันเอาแต่จะรวบคนจนๆถ้าป่วยก็ตายกันหมด เป็นเรื่อง professional abuse คือการใช้วิชาชีพไปในทางที่ผิด ซึ่งเกิดได้ทุกวิชาชีพถ้าคุณไม่ยึดมั่นพอ ในที่สุดคนก็ต้องกลับมาพูดเรื่องจริยธรรมกัน”

และกลุ่มตัวอย่างยังเห็นว่า การที่สื่อมวลชนไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคล เป็นเพราะว่าสังคมเราก็คงไม่ค่อยจะตรวจสอบสื่อ ประชาชนก็ชอบที่จะอ่านข่าวประเภทนี้ ผู้ถูกละเมิดอย่างเช่น ดารา นักแสดงก็ไม่ค่อยจะเอาเรื่องเอาราว เนื่องจากว่าก็ต้องพึ่งพาสื่อมวลชนอยู่ ปัจจัยเหล่านี้ก็ทำให้สื่อมองข้ามเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไป ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าไร ยกตัวอย่าง ปฏิทินที่ถ่ายแม่โจง นางแบบคนนั้นยอมที่จะถ่าย คือว่ายอมให้ลงในปฏิทินแต่ไม่ได้หมายความว่ายอมให้เอาไปลงในหนังสือพิมพ์ แต่บ่อยครั้งที่เราเห็นว่าภาพเหล่านี้ไปเผยแพร่บนหนังสือพิมพ์ อย่างนี้ก็ผิดแล้ว แต่ประเทศไทยเราก็อยอม เพราะต่างได้ประโยชน์ด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย”

การให้ความสำคัญในเรื่อง ‘สิทธิส่วนบุคคล’ ของวัฒนธรรมไทย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวัฒนธรรมไทยยังไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเท่าที่ควร เนื่องจากว่าสังคมไทยค่านิยมและประเพณีไทยต่างๆ ไม่ได้เอื้อให้มีการเคารพในสิทธิส่วนบุคคล ฉะนั้นเมื่อคนไทยถูกปลูกฝังค่านิยมประเพณีแบบนี้มานาน ก็เลยทำให้คนไทยไม่ได้ตระหนักเพราะค่านิยมประเพณีไทยสอนมาแบบนี้ ยกตัวอย่างเช่น

“ให้ความสำคัญน้อย เพราะคนไทยจะมีความเคยชินกับการพูดถึงเรื่องคนอื่น สังคมไทยเป็นสังคม gossip การไม่กล่าวถึงบุคคลที่สามที่ไม่ได้อยู่ต่อหน้าเรา เป็นสิ่งที่เป็นไปได้เลยในสังคมไทย เพราะฝืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมเราก็สั่งก็สอนให้เล่าสู่กันฟังในเรื่องราวต่างๆ อยู่แล้ว โดยการพูดถึงคนอื่นในสังคมไทยเป็นเงื่อนไขที่จะสร้างการยอมรับให้กับกลุ่ม ให้กับตัวเอง”

“ให้น้อยมากเพราะสังคมไทยคดีเรื่องนี้ไว้นานมากแล้ว ด้วยระบบการปกครอง ระบบศักดินา เพราะฉะนั้น กฎเกณฑ์ใหญ่ๆ ในสังคมไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมาเป็นชั่วนาตาปีแล้ว แต่คนไม่รู้ว่า นี่เราถูกละเมิดอยู่นะ”

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ที่เห็นว่าสังคมไทยก็ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน เนื่องจากสังคมไทยมีการกำหนดมารยาทซึ่งเป็นแบบแผนของสังคม คนในสังคมจะรู้โดยปริยายว่าสิ่งใดสมควรกระทำ หรือไม่สมควรกระทำ ณ เวลาไหน ดังความเห็นที่ว่า

“เราจะแสดงออกในเรื่องของมารยาท ว่าอันนี้อะไรควรไม่ควร อันนี้เป็นเรื่องส่วนบุคคล อันนี้เป็นเรื่องส่วนรวมอะไรอย่างนี้ เราจะมีขอบเขตที่เรียกกันว่ามารยาทสังคมมากกว่า ในขณะที่โลกตะวันตกเขาจะมองในเรื่องของกฎหมายเป็นเรื่องที่ต้องทำ แต่ของเราจะเป็นเรื่องควรทำมากกว่า”

เรื่องกฎหมายสิทธิส่วนบุคคลในไทย

เมื่อประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักวิชาการด้านนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ ว่ากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลในไทยที่มีอยู่เพียงพอแล้วหรือยัง ซึ่งผลการสัมภาษณ์พบว่า กฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลได้ ดังกล่าวไว้ว่า

“ในความหมายของกฎหมายมาตรา 420 ต้องเป็นสิทธิเด็ดขาด แต่มีสิทธิบางตัวที่ไม่ได้เป็นสิทธิเด็ดขาด แล้วก็ต้องมาตีความ เช่นสิทธิในชื่อของบุคคล แต่ก่อนชื่อก็แค่ใช้เรียกคนเท่านั้นไม่ได้มีมูลค่า แต่เดี๋ยวนี้ชื่อเสียงของคนบางคนมีมูลค่าในทางทรัพย์สินขึ้นมา ก็เป็นปัญหาว่าเป็นการละเมิดสิทธิในมาตรา 420 ยังไง และบางครั้งในเรื่องของละเมิดจะเรียกค่าเสียหายอย่างเดียวคงไม่พอ ควรจะมีมาตรการอื่นๆเข้ามาด้วย”

“สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิในเรื่องเฉพาะหลายด้าน ซึ่งจะใช้มาตรา 420 อย่างเดียวคงไม่พอ เพราะการคุ้มครองทางกฎหมายแพ่งแค่เยียวยาความเสียหายเท่านั้น จึงต้องพัฒนากฎหมายให้เข้ากับยุคกับสมัยมากขึ้น เพราะการละเมิดแต่ละยุคแต่ละสมัยไม่เท่ากัน สมัยก่อนการละเมิดความเป็นส่วนตัวคงไม่มากเหมือนกับสมัยนี้ เนื่องจากเรามีวิถีชีวิตในรูปแบบ Globalization ความเป็นส่วนตัวก็ลดระดับลงไป การละเมิดก็มีมากขึ้น เมืองไทยก็ควรจะพัฒนากฎหมายเรื่องนี้ได้แล้ว และต้องชัดเจนเพราะว่าในหลายประเทศเขาก็พัฒนากันไปตั้งเยอะแล้ว”

“กฎหมายเรื่องการละเมิดก็ต้องโอนอ่อนไปตามวัฒนธรรม ก็ว่ากฎหมายไม่ได้สร้างจากสังคม ต้องดูว่าสังคมเป็นอย่างไร แล้วศาลจะตัดสินโดยดูจากสังคมเป็นหลัก เพราะกฎหมายเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไทยรับมาจากเยอรมัน แต่เราจะตัดสินโดยเอาวัฒนธรรมของสังคมมาเป็นตัวประกอบ ถามว่ากฎหมายบ้านเราเพียงพอหรือยัง ก็คงพอแล้วละ แต่จะใช้ไม่ถูกมากกว่า เพราะศาลไทยวางกฎเกณฑ์เอาไว้ว่าต้องมีกฎหมายบอกจึงจะตัดสินให้ อย่างเยอรมันถ้าฝ่ายชายตามตื้อหญิงมาก เช่น การส่งดอกไม้ไปให้ทุกวันหรือคอยตามตลอด หญิงไปร้องต่อศาล ศาลสั่งห้ามไม่ให้เข้าใกล้ แต่ศาลไทยจะไม่รับเรื่องเพราะว่าไม่มีกฎหมายบอกไว้ เพราะฉะนั้นมาร้องไม่ได้ นี่ก็เป็นปัญหาเพราะถามว่าฝ่ายชายละเมิดความเป็นส่วนตัวของฝ่ายหญิงหรือไม่แน่นอนดูยังไงก็ละเมิด แต่กฎหมายทำอะไรไม่ได้”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมไทย กับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน” ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณอันได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม และเชิงคุณภาพคือ การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลทั้งในภาพรวมและเชิงลึกเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย รวมถึงมุมมองการรับรู้และพฤติกรรมของประชาชน โดยผลการวิจัยสามารถสรุปตามปัญหาคำวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนมีการรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร
2. ประชาชนมีพฤติกรรมในกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและกรณีที่เหมาะสมต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร
3. การรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและกรณีที่เหมาะสมต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่
4. สถานภาพของประชาชนมีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่
5. วัฒนธรรมไทย มีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนหรือไม่

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. การรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

1.1 การรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับสื่อมวลชน

ในด้านการรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับสื่อมวลชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้หลักการในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนในระดับดี เพราะเมื่อนำหลักการของ William Prosser เรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เป็นมาตรฐานสากลมาวิเคราะห์ รวมถึงเอาหลักการเรื่องสิทธิการรับรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะเข้ามาตีความด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถที่จะประเมินสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ว่ากรณีไหนเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและกรณีไหนไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

มีจุดที่น่าสนใจอยู่ 3 จุดคือ 1 ผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรเรื่องบุคคลสาธารณะ (Public Figures) จะเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากว่ากลุ่มตัวอย่างจะแยกบุคคลสาธารณะออกเป็น 2 ลักษณะ คือ บุคคลสาธารณะที่เป็นนักการเมือง กับบุคคลสาธารณะที่เป็นนักแสดง จะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่าง กรณีสื่อมวลชนเสนอเรื่อง ‘ดาราสาว’ ที่ทำสื่อหลุดในงานแจกรางวัล กับกรณีนักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์ ‘นายกรัฐมนตรี’ ว่าไปเที่ยวกับใครเมื่อคืนนี้ จะพบว่าเรื่องส่วนตัวของนักแสดงที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ที่เสนอได้เนื่องจากข่าวลักษณะนี้เป็นสีสันซึ่งตรงกับสายข่าวบันเทิง แต่ถ้าเป็นนักการเมืองประเด็นที่สื่อมวลชนเสนอจะต้องเป็นประเด็นเกี่ยวกับสาธารณะจริงๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบุคคลสาธารณะที่เป็นนักการเมืองจะมีชีวิตในความเป็นส่วนตัวมากกว่าบุคคลสาธารณะที่เป็นนักแสดง

2 ถ้าเมื่อไรบุคคลสาธารณะถูกตั้งคณติครอบว่าเป็นผู้กระทำผิด เมื่อนั้นพื้นที่ความเป็นส่วนตัวก็จะลดลงไปตามส่วน ดังกรณีที่สื่อมวลชนเสนอข่าว กกด. ว่าทานข้าวกับอะไรตอนถูกฝากขัง กรณีนี้ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากข่าวที่นำเสนอไม่ได้มีประโยชน์ต่อสาธารณะ แต่จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในเรื่องนี้ที่คลุมเครือ เนื่องจากว่ากกด. ได้ถูกตั้งคณติพิพากษาไปแล้วว่าเป็นผู้กระทำผิด ประชาชนเลยไม่ได้สนใจว่าสื่อจะละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของกกด.หรือไม่ ซึ่งก็ตรงกับงานวิจัยของกมลลา สุวรรณธรรมมา (2538) ที่ชี้ให้เห็นว่า ความชอบไม่ชอบของบุคคลที่ตกเป็นข่าวมีผลต่อการประเมินในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล กรณีนี้ทำให้เห็นนัยยะของสังคมว่า สังคมไทยเป็นสังคมที่มองภาพความเป็นพระเอกกับผู้ร้าย เพราะถ้าเมื่อไรบุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกตั้งคณติพิพากษาว่าเป็นผู้ร้ายแล้ว การจะไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือวิพากษ์วิจารณ์อะไรถือว่าเป็นสิ่งที่ทำได้ โดยสังคมจะยอมรับถ้าบุคคลนั้นเป็นคนไม่ดี

3 การเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางเพศ เมื่อนำกรณีสื่อมวลชนเสนอข่าวเรื่องพฤติกรรมทางเพศของนักการเมืองท่านหนึ่ง กับกรณีสื่อมวลชนเสนอข่าวว่านักการเมืองที่ได้รับตำแหน่งใหญ่ในคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับผู้มีอำนาจในการเลือกคณะรัฐมนตรีมาวิเคราะห์ จะเห็นได้ว่ากรณีแรก กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ที่ชัดเจนว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่พอมากรณีที่สองซึ่งประเด็นเรื่องเพศมีเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ กลุ่มตัวอย่างเริ่มมีเห็นที่แตกออกเป็นสองทางว่า กรณีนี้จะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ เนื่องจากก็รู้ว่ามันเป็นประโยชน์สาธารณะ แต่มีประเด็นเรื่องศีลธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องว่าควรเสนอข่าวหรือไม่ด้วย

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ทำให้ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นเรื่องบุคคลสาธารณะและประโยชน์สาธารณะอาจจะเป็นปัญหาในสังคมไทยที่ยังไม่สามารถจะชี้ชัดไปได้ว่า บุคคลสาธารณะควรจะมี

สิทธิในชีวิตส่วนตัวได้แค่ไหน และยังไม่สามารถแยกสิทธิในการรับรู้เนื่องจากเป็นประโยชน์สาธารณะได้อย่างชัดเจน ซึ่งแต่ละคนจะมีการตีความเพื่อประเมินกรณีต่างๆ ไปคนละแบบตามการรับรู้ของตัวเอง

2.1 การรับรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

1. ประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

จากผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่า สามารถที่จะแยกประเภทเพื่อสรุปและอภิปรายผลได้เป็น 2 ทางคือ กรณีที่การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลปรากฏชัดเจน อย่างเช่น กรณีบริษัทเปิดไปดูประวัติของท่านทางอินเทอร์เน็ตโดยที่ท่านไม่ได้สมัครงานกับบริษัทนั้น การก๊อปปี้วีดีโอคลิปรวมถึงการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประเมินว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่กรณีที่ระดับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ได้ปรากฏชัดเจน อย่างเช่น กรณีพุดคุยเรื่องของ ‘คาราสาวท้องก่อนแต่ง’ กรณีการดูวีดีโอคลิปที่หลุดออกมา กรณีโรงพยาบาลให้คนที่พาคณไข้ไปส่งถือแฟ้มประวัติไปยื่นที่แผนกต่างๆ หรืออาจารย์ประกาศคะแนนสอบ โดยติดชื่อ - นามสกุลของผู้เรียนติดไว้ที่บอร์ดนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประเมินว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และไม่ได้มีความเสียหายอะไร

มีจุดที่น่าสนใจอยู่ประการหนึ่งคือเมื่อเปรียบเทียบ 2 กรณี ระหว่างกรณีวิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่นกับกรณีพุดคุยเรื่องคาราสาวท้องก่อนแต่ง จะเห็นได้ว่า การวิพากษ์วิจารณ์ถึงชีวิตส่วนตัวผู้อื่นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่กรณีพุดคุยเรื่องคาราสาวท้องก่อนแต่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งเป็นที่น่าแปลกใจว่าทำไม 2 กรณีนี้ที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์เหมือนกันแต่กลุ่มตัวอย่างกลับมีการรับรู้ต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยคุณภาพมาวิเคราะห์ด้วย ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงสาเหตุว่ามีตัวแปรเกี่ยวกับคำว่า ‘บุคคลสาธารณะ’ ซ่อนอยู่อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากการพุดคุยเรื่องคาราสาวท้องก่อนแต่งผู้ถูกวิพากษ์วิจารณ์เป็นบุคคลสาธารณะ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็มีความเห็นว่าถ้าวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไร กรณีอะไร ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งแตกต่างจากบุคคลธรรมดาเพราะถ้าไปวิพากษ์วิจารณ์เขาถือว่าจะละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

2. ประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากสนิทสนม

ผู้วิจัยพบว่า ถ้าระดับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้นสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่น กรณีการบอกเบอร์โทรศัพท์เพื่อนกับคนอื่นโดยไม่ขออนุญาตเพื่อนก่อน การหยิบโทรศัพท์มือถือเพื่อนเพื่อดูรูปภาพหรืออ่าน

ข้อความ การรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จักโดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้รับ ใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จักโดยไม่ได้ขอก่อน การเปิดคอมพิวเตอร์, หยิบเอกสารหรือเปิดลิ้นชักของเพื่อน รวมถึงเปิดประตูห้องของคนในครอบครัวโดยไม่ได้เคาะด้วย แต่ถ้าเป็นกรณีที่ระดับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลลดน้อยลง เช่น การหยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อน รวมถึงการต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญให้ไปร่วมงานสำคัญ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยคุณภาพที่กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่า การหยิบโทรศัพท์มือถือซึ่งถือว่าเป็นของส่วนบุคคลไม่ว่าจะหยิบเพื่อทำธุรกรรมอะไรก็แล้วแต่ ถือว่าเป็นการละเมิดถ้าไม่ได้ขออนุญาตจากเจ้าของ แต่ในเรื่องของการหยิบขนมของเพื่อนมาทาน รวมถึงการต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญไปร่วมงานสำคัญเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพฤติกรรมทั้ง 2 นี้ไม่ได้ก้าวก่ายจนเกินไป

3. ประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่

พบว่าเกือบทุกกรณี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ที่ไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล มีเพียงกรณีเดียวที่ไม่สามารถตีความได้ชัด เนื่องจากว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีความเห็นที่ไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกัน คือกรณีการให้ลูกเรียนคณะตามที่พ่อแม่ต้องการ ซึ่งมีสัดส่วนว่าละเมิดกับไม่ละเมิดเกือบจะเท่าๆกัน โดยเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล 55.0% และเห็นว่าเป็นไม่ละเมิด 44.8% เมื่อนำข้อมูลของการวิจัยคุณภาพมาวิเคราะห์ร่วมด้วยสามารถที่จะสรุปได้ว่า ถ้าเป็นกรณีที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่พฤติกรรมนั้นส่งผลได้ผลเสียกับตัวลูก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรับรู้ว่าเป็นไม่ละเมิด เนื่องจากเป็นสิ่งที่ควรกระทำ และทำไปเพราะความเป็นห่วงหรือความหวังดี

4. ประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเรื่องทั่วไป

สำหรับกรณีที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องทั่วไป พบว่ามีเพียง 2 กรณีเท่านั้นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล คือ กรณีการขอร้องให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่เขาไม่เต็มใจ และการเปิดเสียงโทรศัพท์หรือคุยโทรศัพท์มือถือในโรงพยาบาล ส่วนกรณีการมุ่งดูอุบัติเหตุทำให้การจราจรติดขัด กรณีถามคนรู้จักว่า ‘ไปทานข้าวที่ไหน กับใคร’ หรือ ‘ไปไหนมา ทำอะไรอยู่’ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่าเป็นไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมถึงกรณีอาจารย์ต่อว่าลูกศิษย์ด้วยถ้อยคำรุนแรง ถึงแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรับรู้ว่าเป็นละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแต่ก็มีเปอร์เซ็นต์ที่ 50/50 (ละเมิด 54.3% ไม่ละเมิด 45.5%) ตรงจุดนี้ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า ในสังคมไทยประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าการทักทายกันเป็นสิ่งที่สามารถจะกระทำได้เพราะถือว่าเป็นประเพณีที่ดั้งเดิมของสังคมไทย และไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแต่อย่างใด เพราะเป็นการถามตามมารยาทเพื่อแสดงความมีไมตรีจิตต่อกัน ส่วนกรณีอาจารย์ต่อว่า

ลูกศิษย์นั้นสังคมไทยยอมรับว่าเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่สามารถจะกระทำได้ ถึงแม้จะคู่ถ่วงเกินความเป็นส่วนตัวอยู่บ้าง แต่ถ้าเอาความหวังดีของอาจารย์มาหักล้างแล้วก็ต้องถือว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างจะตัดสินใจกรณีใดเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือไม่ด้วยองค์ประกอบใหญ่ๆ 3 ตัวแปรด้วยกันคือ 1 ความสนิทสนม กลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลของคนที่คุณเคยน้อยกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถที่จะเข้าไปในพื้นที่ส่วนตัวของคนสนิทชิดเชื้อได้ในระดับหนึ่ง 2 ผลกระทบ กลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญกับผลกระทบเป็นหลัก หากจำเป็นต้องกระทำพฤติกรรมซึ่งถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแต่สามารถที่จะป้องกันผลกระทบได้ กลุ่มตัวอย่างจะไม่ถือว่ามันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล 3 พฤติกรรมบางอย่างที่สังคมตะวันตกมองว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่พฤติกรรมนั้นเป็นประเพณีวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของไทย เช่นการขอให้ลูกบวชให้ หรือการที่พ่อแม่คอยวางกรอบให้ลูก กลุ่มตัวอย่างจะไม่ถือว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

กล่าวโดยสรุป เกี่ยวกับประเด็นการรับรู้หลักการการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนเมื่อนำประเด็นการรับรู้เรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับสื่อมวลชนมาเปรียบเทียบกับกรับรู้การละเมิดในชีวิตประจำวัน จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการพิจารณาแนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลทางด้านกฎหมายรวมไปถึงแนวคิดสิทธิส่วนบุคคลตามมาตรฐานสากลได้เป็นอย่างดี เพราะสามารถที่จะใช้วิจารณ์ตัดสินกรณีต่างๆ ที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสื่อมวลชนได้ แต่พอมาเป็นประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในชีวิตประจำวัน จะพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่นำแนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลตามหลักมาตรฐานสากลมาพิจารณาเป็นอันดับแรก แต่จะใช้กฎเกณฑ์ของสังคมและบริบททางวัฒนธรรมมาเป็นตัวประเมินและตัดสินมากกว่า โดยจะใช้แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลตามหลักมาตรฐานสากลมาเป็นแค่เพียงองค์ประกอบเท่านั้น ตรงจุดนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า ประเทศไทยมองและให้นิยามคำว่าสิทธิส่วนบุคคลต่างไปจากสังคมตะวันตก ซึ่งจะเห็นว่าบางกรณีที่สังคมตะวันตกเห็นว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่สังคมไทยเห็นว่าไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

2. พฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

จากการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามในเรื่องพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า กรณีต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามซึ่งเป็นกรณีที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและ

กรณีที่เหมาะสมต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเช่นนั้นแทบทั้งสิ้น โดยการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลประเด็นเรื่องต่างๆไปเป็นประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีการละเมิดมากที่สุด รองมาคือประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม ตามด้วยประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว และประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่เป็นประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการละเมิดน้อยที่สุด และเมื่อดูจากเหตุผล (justify) ของกลุ่มตัวอย่างที่ทำให้เหตุผลเมื่อกระทำพฤติกรรมที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการละเมิดนั้น ผู้วิจัยสามารถที่จะสรุปเหตุผลออกเป็นประเด็นคือ

1. กระทำไปเพราะไม่คิดว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าการดังกล่าวไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงได้กระทำหรือมีพฤติกรรมเช่นนั้นอยู่

2. กระทำไปเพราะเป็นเรื่องของความสนใจใคร่รู้ที่เป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งไม่สามารถที่จะห้ามไม่ให้ทำไม่ได้ เมื่อนำผลการรับรู้มาวิเคราะห์ด้วยจะสังเกตเห็นว่า แม้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้ว่าละเมิดแต่ก็จะทำเพื่อสนองต่อความอยากรู้อยากเห็นของตัวเอง และจะได้ทันเหตุการณ์เนื่องจากสามารถนำเรื่องที่ารู้ ได้เห็นไปสนทนาต่อได้

3. กระทำไปเพราะคิดว่าไม่ได้ก้าวก่ายจนเกินไป ผู้วิจัยพบว่าประเด็นละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากสนิทสนมนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรู้ว่าละเมิดแต่ทำการละเมิดไปเพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่ผู้ถูกละเมิดไม่ได้เสียหายอะไร เนื่องจากเป็นคนกันเองจึงสามารถที่จะเข้าไปก้าวก่ายในชีวิตส่วนตัวได้ในระดับหนึ่ง เหมือนกับที่ตัวเองก็ยอมให้ผู้อื่นที่มีความสนิทสนมพอสมควร ก้าวก่ายเรื่องส่วนตัวในระดับหนึ่งเช่นกัน

4. กระทำไปเพราะความเป็นห่วงเป็นใย ผู้วิจัยพบว่าประเด็นละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความ เป็นพ่อแม่ นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรู้ว่าละเมิดแต่ก็ต้องทำ โดยให้เหตุผลที่ต้องทำว่า เนื่องจากเรื่องบางเรื่องมีผลกระทบต่อตัวเด็กซึ่งมีความสำคัญมากกว่าสิทธิส่วนบุคคล เพราะฉะนั้นก็ต้องทำเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

ในส่วนของเหตุผลที่สถาบันการศึกษาและโรงพยาบาลได้ให้มาเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องพบว่า สถาบันการศึกษาเริ่มให้ความใส่ใจกับสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น โดยมีการป้องกันสิทธิส่วนบุคคลของนิสิต นักศึกษา โดยที่จะไม่ติดชื่อ - นามสกุลของผู้เรียนเวลาประกาศคะแนนสอบ ในส่วนของโรงพยาบาล ผู้วิจัยกลับพบว่าโรงพยาบาลยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องป้องกัน

สิทธิส่วนบุคคลของคนไข้เท่าที่ควร เนื่องจากว่าทางโรงพยาบาลยังไม่มีกฎบังคับห้ามไม่ให้พนักงานให้แฟ้มประวัติกับญาติผู้ป่วยถือไปยื่นในแผนกต่างๆเอง รวมถึงพบว่าในสภาพความเป็นจริงยังมีพยาบาลบางคนที่เปิดอ่านประวัติส่วนตัวคนไข้เกินกว่าความจำเป็นที่หน้าที่ของตัวเองต้องรู้อีกด้วย

3. การรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า กรณีที่การรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้นมีอัตราส่วนพอๆกับกรณีที่การรับรู้ไม่ส่งผล ซึ่งเมื่อลองวิเคราะห์ดูว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามิจุดที่น่าสนใจอยู่คือ ในกรณีที่การรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น สามารถแยกได้เป็น 2 ทางคือ รู้ว่าละเมิดเลยไม่กระทำ กับรับรู้ว่าเป็นการละเมิดก็เลยทำพฤติกรรมเช่นนั้น

ในส่วนกรณีที่การรับรู้ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น สาเหตุที่การรับรู้ไม่ส่งผลสามารถที่จะจำแนกได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ 1 กรณีที่เกี่ยวกับความสนใจใคร่รู้ จะสังเกตได้ว่า กรณีที่เกี่ยวกับประเด็นนี้จะไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมทั้งสิ้น อาจจะเพราะสาเหตุที่ว่าความความสนใจใคร่รู้หรือความอยากรู้อยากเห็นเป็นเรื่องธรรมชาติ เป็นเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งต่อให้มีการรับรู้ว่าจะละเมิดหรือไม่รู้ประชาชนส่วนใหญ่ก็ทำ เพราะเป็นสิ่งที่ห้ามใจไม่ได้ 2 เกี่ยวกับประเด็นที่พฤติกรรมละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้นมีผลได้ผลเสียที่มีน้ำหนักมากพอที่จะเป็นเหตุผลให้ทำการละเมิดได้ เช่น ประเด็นที่เกี่ยวกับพ่อแม่ ถึงจะรู้ว่าละเมิดแต่ก็ตัดสินใจกระทำเพื่อป้องกันภัยที่อาจจะส่งผลต่อตัวลูกหรือเพื่อนำสิ่งที่ดีที่สุดให้กับลูก

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรณีที่การรับรู้ส่งผลต่อพฤติกรรมและไม่ส่งผลจะมีอัตราส่วนเท่าๆกัน แต่เมื่อลองวิเคราะห์ในภาพรวม โดยนำการรับรู้ร่วมกับพฤติกรรมรวมมาหาความสัมพันธ์กัน ผลที่ได้ก็คือการรับรู้รวมไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมโดยรวม ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า การรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และการที่ผู้วิจัยสรุปเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยพบปัจจัยอยู่ 2 สาเหตุว่าทำไมการรับรู้จึงไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ปัจจัยแรกที่ผู้วิจัยพบก็คือในสังคมไทย การรับรู้ว่าจะละเมิดหรือไม่ละเมิดอาจไม่ใช่ตัวแปรที่กำหนดพฤติกรรม บางทีเราต้องไปดูผลกระทบที่อาจจะส่งผลตามมามากกว่า เพราะบางกรณีที่ผลดีผลเสียที่เกิดจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมีสูง ปัจจัยนี้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญกว่าเรื่องสิทธิส่วนบุคคล เพราะฉะนั้นต่อให้รู้ว่าละเมิดแต่ก็ต้องทำ โดยเอาผลดีผลเสียมาเป็นตัวแปรในการให้เหตุผลเพื่อทำการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น และปัจจัยที่ 2 ผู้วิจัยพบว่าในหลายกรณี

ประชาชนส่วนใหญ่อาจจะไม่ได้มีพฤติกรรมเช่นนั้น แต่ไม่ใช่เพราะรับรู้ว่าการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาจจะไม่เห็นว่าเป็นประโยชน์ที่จะกระทำ พฤติกรรมเช่นนั้นจึงไม่ได้กระทำ แต่พอมาคูในกระบวนการคนที่กระทำจะพบว่า รู้ทั้งรู้ว่าเป็นการละเมิดแต่ก็ยังกระทำ

4. ทดสอบสมมติฐานสถานภาพของประชาชนมีผลต่อการรับรู้และพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

4.1 สถานภาพของประชาชนมีผลต่อการรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคล

ในส่วนของประเทศที่มีความต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศของกลุ่มตัวอย่างไม่มีผลต่อการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกือบทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล ประเด็นเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปและประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ มีเพียงประเด็นเดียวที่เพศส่งผลต่อการรับรู้เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม โดยมีจุดที่น่าสนใจอย่างหนึ่งในผลการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้วิจัยพบว่าเพศหญิงจะมีการรับรู้ในเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดีกว่าเพศชายในทุกประเด็น

ความแตกต่างด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ความแตกต่างในเรื่องระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการรับรู้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเกือบทุกประเด็น ไม่ว่าจะเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล ประเด็นเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆไปและประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่มีสาเหตุจากความสนิทสนม มีเพียงประเด็นเดียวที่ระดับการศึกษาส่งผลต่อการรับรู้เรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากความเป็นพ่อแม่ ซึ่งก็มีจุดที่น่าสนใจอีกเช่นกันว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีการรับรู้ในเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำกว่าในทุกประเด็น

ในส่วนของความแตกต่างด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง รวมไปถึงรายได้และอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ทั้ง 3 ตัวแปรไม่มีผลต่อการรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลในทุกประเด็น และมีจุดที่น่าสนใจอย่างหนึ่งในเรื่องของอายุและรายได้ โดยผู้วิจัยพบว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีการรับรู้ในเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อยเกือบทุกประเด็น และผู้ที่มีรายได้สูงก็จะมีการรับรู้ในเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดีกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยในทุกประเด็น

กล่าวโดยสรุป สถานภาพของประชาชนไม่มีผลต่อการรับรู้ในเรื่องละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของ Schoeman (1984) ที่กล่าวว่า การรับรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลจะต่างไปตามวัฒนธรรมของแต่ละสังคม แต่เนื่องจากประชากรที่ผู้วิจัยศึกษาได้เติบโตมาในสภาพแวดล้อมแบบเดียวกันมีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตเหมือนกัน จึงทำให้ประชาชนมีการรับรู้ในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไม่ต่างกัน

4.2 สถานภาพของประชาชนมีผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ในส่วนของเพศที่มีความต่างกันของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ต่างกันในทุกประเด็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีจุดที่น่าสนใจอยู่ประการหนึ่ง คือ ผลการวิจัยพบว่าเพศชายจะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากกว่าเพศหญิงในทุกประเด็น

ความแตกต่างด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแตกต่างกันในทุกประเด็น โดยผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 31 - 40 ปี และ 41- 50 ปี เป็นกลุ่มอายุที่มีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากที่สุด และกลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปีเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลน้อยที่สุด

ความแตกต่างด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแตกต่างกันในทุกประเด็น โดยผู้วิจัยพบว่ายิ่งระดับการศึกษาสูงขึ้นเท่าไรยิ่งมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถที่จะไปคล้องกับตัวแปรด้านอายุได้ จะสังเกตได้ว่าเมื่ออายุมากขึ้น การศึกษาสูงขึ้นก็ยังมีพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น โดยสาเหตุอาจจะมาจากการวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุและการศึกษาระดับนี้ต้องสนใจกับสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวไม่ว่าจะเป็นในเรื่องข้อมูลข่าวสาร เรื่องทั่วไป รวมถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้ที่อยู่ได้ความดูแลและความรับผิดชอบของตน ซึ่งสิ่งต่างๆที่กล่าวมานี้อาจเป็นสาเหตุให้ผู้ใหญ่ที่มีอายุและการศึกษาในระดับนี้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากกว่าวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นโลกของเขายังไม่ต้องมาสนใจกับสิ่งรอบๆตัวมากนัก

ความแตกต่างด้านรายได้ของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแตกต่างกันในทุกประเด็น โดยผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูงจะมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำ

ความแตกต่างด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแตกต่างกันในทุกประเด็นเช่นกัน และมีจุดที่น่าสังเกตคือ ถ้าตัดอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษาออกไปจะพบว่า ความแตกต่างด้านอาชีพไม่มีผลต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเลย

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับสถานภาพของประชาชนกับพฤติกรรมพบว่า เพศที่ต่างกันไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเท่าๆกัน แต่ในส่วนของความแตกต่างด้านของอายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพพบว่า มีผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทั้งสิ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะแปรผันตามอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ กล่าวคือยิ่งอายุมากขึ้น การศึกษาสูงขึ้น รวมถึงรายได้ที่สูงขึ้นส่งผลให้มีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลสูงขึ้น ซึ่งตรงจุดนี้สามารถนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Need Hierarchy of Maslow) มาอธิบายได้ว่า ผู้ที่อยู่ระดับล่างเช่นผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ รายได้ต่ำความต้องการของกลุ่มคนเหล่านี้ก็คือ ทำทุกอย่างเพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง พวกเขาเลยไม่ได้สนใจอะไรที่นอกเหนือจากความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แต่กับคนระดับสูงที่มีทุกสิ่งทุกอย่างเพียบพร้อม กลุ่มคนเหล่านี้ก็จะต้องการอะไรที่มากขึ้น มากกว่าความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ อาจจะต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือต้องการทำให้ตัวเองโดดเด่นกว่าคนอื่น อยู่สูงกว่าคนอื่น ทำให้ตัวเองมีความมั่นใจมากขึ้น เมื่อตัวเองมั่นใจแล้วก็สามารถที่จะกดคนอื่นได้ เนื่องจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น การวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นก็เป็นการกดผู้อื่นและยกตัวเองอยู่ในที่ เป็นต้น หรือทฤษฎีทางจิตวิทยาของเมอร์เรย์ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2539) มาอธิบายได้ว่า กลุ่มคนเหล่านี้มีความต้องการอยากจะควบคุมหรือครอบงำ (Dominance) คืออยากจะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น รวมถึงต้องการทำให้ตัวเองโดดเด่น (Exhibition) โดยการเรียกร้องความสนใจ ชอบอวดอะไรๆ เมื่อมีโอกาส ดังนั้นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลก็เป็นการตอบสนองความต้องการทางจิตใจของพวกเขาได้ รวมถึงทฤษฎีที่เปรียบเทียบกับคนที่แย่กว่า (Downward Comparison Theory) (Gibbons et. al., 1994) อธิบายว่า การเปรียบเทียบกับคนที่แย่กว่าเราก็เป็นการนับถือตัวเองวิธีหนึ่ง เพราะจะทำให้รู้สึกที่ตัวเองดีกว่าคนอื่น

จุดที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ เมื่อนำผลวิจัยในเรื่องการรับรู้มาจับคู่กับพฤติกรรมก็เป็นที่ประจักษ์ว่า การรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนไม่ได้ส่งผลต่อพฤติกรรมเลย เนื่องจากการวิจัยเรื่องการรับรู้พบว่าผู้ที่มีอายุมาก ระดับการศึกษาสูง และรายได้ที่สูงจะมีการรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ระดับการศึกษาน้อยและรายได้ต่ำ แต่พอมาดูผลของพฤติกรรมกลับพบว่าเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามคือผู้ที่มีอายุมาก ระดับการศึกษาสูงและรายได้

ที่สูงกลับมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ระดับการศึกษาน้อยและ รายได้ต่ำ

5. ทดสอบสมมุติฐาน วัฒนธรรมไทยมีผลต่อการรับรู้หลักการและพฤติกรรมการละเมิด สิทธิส่วนบุคคลของประชาชน

ในส่วนของวัฒนธรรมไทยที่ส่งผลต่อการรับรู้หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ผลจากการ วิจัยในแบบสอบถาม สรุปได้ว่า วัฒนธรรมบอกกล่าว วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน ค่านิยมเคารพผู้ อาวุโส ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและการไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ หลักการเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ที่เป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าอาจมาจากปัจจัยที่ว่า เรื่องสิทธิส่วนบุคคล ไม่ใช่ค่านิยมของคนไทย ไม่ใช่สิ่งที่ถูกถ่ายทอดให้กลมกลืนกับวิถีชีวิต วิถีปฏิบัติของคนใน สังคมไทย โดยสิทธิส่วนบุคคลนั้นเป็นแค่สิทธิหนึ่ง หรือเรื่องๆหนึ่งที่สังคมไทยรับเอามาจาก ตะวันตกและเราก็ปล่อยให้อยู่อย่างนั้น โดยไม่ได้ให้ความสำคัญอะไร จึงทำให้ไม่มีวัฒนธรรม ประเด็นไหนมีความสัมพันธ์กับการรับรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลเลย

ในส่วนของวัฒนธรรมไทยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ผลจากการ สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ลงความเห็นว่า วัฒนธรรมที่มีผลต่อ พฤติกรรมการละเมิดนั้น ได้แก่ การไม่ยึดมั่นกับกฎเกณฑ์ วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน ค่านิยมเคารพ ผู้อาวุโส และความเชื่อทางพระพุทธศาสนา ส่วนวัฒนธรรมบอกกล่าวกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเป็น 50/50 โดยครึ่งหนึ่งเห็นว่าไม่ผลต่อพฤติกรรมส่วนอีกครั้งหนึ่งเห็นว่าไม่มีผล แต่ผลจากการวิจัย แบบสอบถาม ผู้วิจัยกลับพบว่า มีวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพียง 2 วัฒนธรรมเท่านั้น คือ การไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ และวัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน โดยการไม่ยึดมั่น ในกฎเกณฑ์ส่งผลให้คนในสังคมไทยมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน ซึ่งก็สอดคล้องกับงานเขียนของ จูรี วิจิตรวาทการ (www.geocities.com/mppm6055/pp6032.doc) ที่กล่าวถึงการไม่ยึดมั่นในกฎเกณฑ์ของคนไทยว่า คนไทยเป็นคนที่ เข้าใจกฎระเบียบและกติกาดีแต่ไม่ยอมปฏิบัติตาม ชอบละเมิดและผู้ละเมิดก็ไม่ถูกสังคมไทย ชอบทำตามใจตัวเองสูงและขาดระเบียบวินัย และงานวิจัยของกฤษณา กิตยาคิษฐ์ (2548) ที่ กล่าวถึงวัฒนธรรมสิทธิร่วมกันว่า สิทธิร่วมกันในสังคมไทยไม่อาจเป็นสื่อในการคุ้มครองสิทธิ ส่วนบุคคลได้ รวมถึงงานเขียนของ Niels Mudler (2000) ที่ชี้ให้เห็นว่า “ความเป็นส่วนตัวและ ความเป็นปัจเจกชนที่เป็นแนวคิดของชาวตะวันตก ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับสังคมไทย เพราะวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยดำเนินอยู่ในสาธารณะ”

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงมุมมองในสังคมไทยว่า คนไทยมีการรับรู้หลักการเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลต่างไปจากสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นแม่แบบในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล โดยคนไทยได้รับเอาหลักการสิทธิส่วนบุคคลของตะวันตกมาประยุกต์ใช้และผนวกให้เข้ากับบริบททางสังคม รวมถึงวัฒนธรรมไทยด้วย จะเห็นว่าในหลายกรณีที่สังคมตะวันตกจะตัดสินว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่สำหรับสังคมไทยนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ทำได้

อย่างไรก็ตาม มีหลายกรณีในงานวิจัยครั้งนี้ที่ชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะรับรู้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแต่ก็ยังกระทำพฤติกรรมเช่นนั้น โดยเฉพาะกรณีที่สนองตอบความสนใจใคร่รู้ของมนุษย์ จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างไม่อาจที่จะยับยั้งชั่งใจได้ ซึ่งปัจจัยนี้นำไปสู่การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้านของชีวิตประจำวันหรือในด้านของสื่อมวลชน ทางแก้ปัญหาคือการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลให้มีปริมาณลดน้อยลงนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าทุกๆฝ่ายไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคล เจ้าหน้าที่ออกกฎหมายและบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงสื่อมวลชนจะต้องเริ่มให้ความสำคัญและตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลมากขึ้น สถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตบัณฑิต จะต้องปลูกฝังเรื่องจิตสำนึกเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลเพื่อให้บัณฑิตที่จบออกไปเห็นความสำคัญและตระหนักในเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่ออกกฎหมายก็ต้องย้อนกลับไปดูที่ตัวบทกฎหมายว่าชัดเจนพอหรือยัง ครอบคลุมพอแล้วหรือยัง ตัวสื่อมวลชนเองก็ต้องยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณและจริยธรรมของสื่อ รวมถึงตระหนักอยู่เสมอว่าจะไม่ทำข่าวที่เป็นการล่วงเกินสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น เพียงแค่นี้ผู้วิจัยก็เชื่อว่าสังคมเราก็จะดีขึ้นและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในสังคมไทยก็จะลดน้อยลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีความจำกัดในเรื่องกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงอาจจะได้ข้อมูลของกลุ่มๆเดียว เพราะฉะนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรที่จะขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น และอาจจะเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับเขตชนบทว่ามีการรับรู้รวมถึงพฤติกรรมที่ส่งผลการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลแตกต่างกันหรือไม่

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลลา สุวรรณธรรม. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิในการรับรู้และสิทธิส่วนบุคคล และอิทธิพลของภาพลักษณ์ต่อการประเมินเหตุการณ์ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2541.
- กิตติศักดิ์ ปรกติ. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2541.
- กมลพล พลวัน , อรรถสิทธิ์ ชื่นสงวน , วิสาร พันธนะ และสุกัญญา ตีระวนิช. เอกสารการสอนชุดวิชา 15307 กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532.
- คณิน บุญสุวรรณ. ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2526.
- คณิน บุญสุวรรณ. สิทธิเสรีภาพของคนไทย : สิทธิความเป็นคน. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2542.
- จรัญ พรหมอยู่. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2519.
- จรัสศรี ปีกักคัง. การเปิดรับข่าวสาร การรับรู้และทัศนคติของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่มีต่อการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตของหน่วยงานภาครัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- จูรี วิจิตรวาทการ. สรุปข้อมูลเตรียมสอบ[ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.geocities.com/mppm6055/pp6032.doc> [2548, มีนาคม 10]
- ชยาพร เพชรโพธิ์ศรี. กระบวนการเลือกและนำเสนอ ‘ความเป็นไทย’ ในนิตยสารสวัสดี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ชินอารี มาลีศรีประเสริฐ. การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลกับการสื่อสารสนเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ชูชีพ ปิณฑะสิริ. การละเมิดสิทธิส่วนตัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.
- ดวงกมล ชาดิประเสริฐ. สถานภาพการวิจัยด้านนิเทศศาสตร์ที่เกี่ยวกับจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชน. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- ไทรภพ วงศ์ไตรรัตน์. กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจากการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.

- ทิพย์สุดา นัยทรัพย์. ภาษากับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2535.
- นพมาศ ชีรเวทิน. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534.
- ประกายรัตน์ ศรีสอาน. แนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและศาสนา. ในเอกสารการสอนสื่อสารเพื่อการพัฒนา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2534.
- ประสาท หลักศิลา. สังคมมนุษย์ในด้านพฤติกรรมศาสตร์. [ม.ป.ท.]: วัฒนาพานิช, 2514.
- ปรัชญา เวสารัชช. การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีโดยกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สำนักงาน ก.พ., 2543.
- พจนา จันทรสันติ. วิถีแห่งเต๋า หรือคัมภีร์เต๋าเต็กเก็งของปราชญ์เหลาจื้อ. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย, 2533.
- พจนานพร กนกแก้ว. ปัจจัยทางจิตวิทยาและวัฒนธรรมที่มีผลต่อรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- พระประมวล อุตตราสโย. เปรียบเทียบจริยศาสตร์ : ทฤษฎีว่าด้วยความดี. กรุงเทพฯ: เฉลิมมงคลการพิมพ์, 2544.
- พัชรินทร์ จงยิ่งเจริญวงศ์. ลีลาการเขียนข่าวธุรกิจกับการรับรู้ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- พิรงรอง รามสูต วัฒนันท์. การกำกับดูแลคนสพ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. โครงการปฏิรูประบบสื่อการกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตัวเองและสื่อภาคประชาชน, 2547.
- พิศิษฐ์ ชวลาธวัช. กฎหมายและจริยธรรม สื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: ดับเบิ้ลนายน์พริ้นติ้ง, 2542.
- เลอลักษณ์ รอดเรือง. การตกเป็นเหยื่อจากการรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์รายวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- วัฒน์ ภูวทิศ. การวิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์ในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาฯ, 2526.
- วิริญญ์บิทร วัฒนา. มาสโลว์กับการจัดการ. กรุงเทพฯ: สี่ดี, 2544.

- วิโรจน์ ศรีหิรัญ. การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังกับการปฏิบัติจริงในงานวารสารศาสตร์ของบัณฑิตนิเทศศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- วีระ โลจายะ. กฎหมายสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์, 2524.
- ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล. ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ : รู้เขา รู้เรา. กรุงเทพฯ: หอมชาวบ้าน, 2539.
- ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล. สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2536.
- ศุภัญญา สุกบรรพต. รายงานผลการวิจัยเชิงสำรวจ ความรู้ทัศนคติและการยอมรับของประชาชนต่อเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ศุณีย์ บุญทิม. รายงานการวิจัยเรื่องความสำนึกในคุณค่าของวัฒนธรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2538 เขตการศึกษา 6. ลพบุรี: กลุ่มพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา, 2538.
- สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- สุภา ศิริमानนท์. ความรับผิดชอบของหนังสือพิมพ์. วารสารสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย, 2523.
- สุภางค์ จันทวานิช , ลำอาน หิรัญบุรณะ และกุลวิตรา กังคานนท์. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและปัญหาด้านจริยธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว ทบวงมหาวิทยาลัย, 2547.
- อภิชาติ ศักดิ์เศรษฐ์. ปัจจัยในการนำเสนอข่าวสารผิดพลาดและการยอมรับของหนังสือพิมพ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- อรรถสิทธิ์ ชื่นสงวน , พิศิษฐ์ ชวลาธวัช และบังเอิญ มุสิกะพงษ์ กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.
- อังชิตา ลิ้มปัทมปาณี. การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ต่อนักการเมือง ศิลปิน นักแสดง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- อัญชลี รัชกุล , พันตำรวจหญิง. การรับรู้ ความคาดหวัง และความพึงพอใจของประชาชนต่อบทบาทของตำรวจชุมชนประจำตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- อุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์. ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

ภาษาอังกฤษ

- Allen, A. Uneasy access : Privacy for woman in a free society[Online]. 1988. Available from: <http://plato.stanford.edu/entries/privacy/>[2006, April 15]
- Gibbons. Social Psychology. 1994
- Kitiyadisai, K. Privacy rights and protection: Foreign values in modern Thai context [Online]. 2005. Available from: <http://www.stc.arts.chula.ac.th/feeds/Krisana/7156321v361p0324.pdf>[2006, March 21]
- Linton, R. The culture background of personality[Online]. 1945. Available from: <http://www.amazon.com>[2006, April 23]
- Mackinnon, C. Toward a Feminist theory of the state[Online]. 1989. Available from: <http://plato.stanford.edu/entries/privacy/>[2006, April 15]
- Mudler, N. Inside Thai society. Silkworm Books: Chiangmai, 2000.
- Murray, H.A. Explorations of personality. New York: Oxford University Press, 1983.
- Posner, R. The economics of justice[Online]. 1981. Available from: <http://plato.stanford.edu/entries/privacy/>[2006, April 15]
- Proshansky, H. Environmental psychology : Man and his physical setting. [n.p.] 1970.
- Roger, H. The ethics of social research. New York: Longman, 1991.
- Samuel, D. W. and Louis D. B. The right to privacy. 4 Harvard Law Review, 1890.
- Schoeman, F. Philosophical dimensions of privacy : An anthology[Online]. 1984. Available from: <http://plato.stanford.edu/entries/privacy/>[2006, April 15]
- Thomson, J. Philosophy and public affairs[Online]. 1975. Available from: <http://plato.stanford.edu/entries/privacy/>[2006, April 15]

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 : ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยเติมเครื่องหมายลงในช่องที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ท่านเปลี่ยนระบบมือถือเป็นระบบส้นมากกว่าที่จะปิดเครื่องเวลาอยู่ในโรงภาพยนตร์					
เมื่อท่านมีธุระเร่งด่วนและรถเมล์ที่ท่านต้องการขึ้นขับผ่านมา ท่านจะโบกรถเมล์แม้ว่าท่านจะเดินไปไม่ถึงป้าย					
ท่านจะไม่เดินตัดสนามหญ้าที่เขาตัดป้ายว่าห้ามเดินตัดสนาม แม้ว่าท่านจะต้องเสียเวลาเดินอ้อมสนามและอาจจะไปไม่ทันการประชุมก็ตาม					
เมื่อท่านต้องการข้ามถนนท่านจะใช้สะพานลอยหรือเดินข้ามทางม้าลายทุกครั้ง แม้ว่าจะมีรถหรือไม่มีรถมากก็ตาม					
ท่านเดินมาขึ้นรถแท็กซี่หน้าห้างสรรพสินค้าหลังผู้อื่น แต่แท็กซี่ที่มาจับมาจอดหน้าท่าน ท่านจะขึ้นแท็กซี่คันนั้น					
ท่านคิดว่ากฎเกณฑ์ของสังคมควรจะผ่อนปรนได้ ถ้าไม่ได้ทำให้เกิดผลเสีย					
ท่านจะทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมอย่างเคร่งครัด ก็ต่อเมื่อท่านรู้ว่าถ้าไม่ทำตามกฎเกณฑ์นั้นมันจะมีผลเสียตามมา					
ท่านคิดว่ากฎเกณฑ์ของสังคมเป็นสิ่งที่ฝ่าฝืนไม่ได้					

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ท่านคิดว่าการเชิญญาติและคนคุ้นเคยให้มางานแต่งงาน ถือเป็นกาให้เกียรติอย่างหนึ่ง					
ท่านคิดว่าการถามไถ่สารทุกข์สุกดิบกับญาติและคนคุ้นเคยเป็นการแสดงถึงความห่วงใย					
ท่านคิดว่าไม่มีความจำเป็นต้องบอกเรื่องงานแต่งงานให้ญาติ และคนคุ้นเคยรับรู้					
ท่านคิดว่าควรจะบอกญาติและคนคุ้นเคยให้มาร่วมงานขึ้นบ้านใหม่ของท่าน					
ท่านคิดว่าการบอกกล่าวในเรื่องสำคัญๆ (งานแต่งงาน งานบวช งานศพ) กับญาติและคนคุ้นเคยเป็นวัฒนธรรมที่ดีของสังคมไทย					
ท่านคิดว่าการบอกกล่าวในเรื่องสำคัญๆ (งานแต่งงาน งานบวช งานศพ) เป็นการสร้างความวุ่นวายให้เกิดขึ้น					
ท่านคิดว่าควรจะบอกญาติมิตร และคนคุ้นเคยให้รับรู้ที่ท่านกำลังจะบวช					
ท่านคิดว่าการบอกกล่าวในเรื่องสำคัญๆ (งานแต่งงาน งานบวช งานศพ) เป็นการไปรบกวนและสร้างความลำบากให้กับญาติและคนคุ้นเคย					

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ท่านคิดว่าครอบครัวควรจะทานข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากันบ่อยๆ					
ท่านคิดว่า บ้านควรจะมีที่สำหรับให้สมาชิกครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน					
ท่านคิดว่า สมาชิกครอบครัวควรจะนั่งดูทีวีร่วมกัน ดีกว่าแยกกันไปดูตามห้องของตัวเอง					
ควรจะบอกให้สมาชิกในครอบครัวรับรู้เวลาไปหาหมอหรือเจ็บไข้ได้ป่วย					
ควรจะบอกให้สมาชิกในครอบครัวรับรู้เวลาลาออกจากงานหรือเปลี่ยนที่ทำงาน					
ไม่มีความจำเป็นต้องบอกสมาชิกครอบครัวเวลาที่ออกไปต่างจังหวัด					
เมื่อมีเรื่องสำคัญในชีวิตที่ต้องตัดสินใจ ควรจะปรึกษากับสมาชิกในครอบครัวเพื่อร่วมกันตัดสินใจ					
ไม่มีความจำเป็นต้องเล่าสู่กันฟังในเรื่องสำคัญๆ (เช่น ตอนนี้นำกำลังวางแผนว่าจะทำอะไร หรือมีปัญหาอะไรในชีวิต) ให้สมาชิกครอบครัวได้รับทราบ					

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ท่านคิดว่า การเคารพผู้อาวุโสเป็นวัฒนธรรมที่งดงามของสังคมไทย					
ท่านคิดว่า ค่านิยมเคารพผู้อาวุโส ทำให้สังคมไทยอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข					
ท่านคิดว่า การที่ผู้ใหญ่กล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนผู้น้อย เป็นสิ่งที่ทำได้					
ท่านคิดว่า ค่านิยมเคารพผู้อาวุโสไม่เหมาะกับสังคมไทย					
ท่านพยายามไม่ไปล่วงเกิน พ่อแม่ อาจารย์ แม้จะมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งก็ตาม					
ท่านเห็นว่า ผู้น้อยควรที่จะเสียสละให้ผู้ใหญ่ได้อะไรก่อน					
ท่านใส่ใจกับคำสอนของผู้ใหญ่					
ท่านเห็นว่า การพูดจาโต้เถียงผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่ก้าวร้าว					

* สำหรับผู้ที่ไม่ได้นับถือศาสนาพุทธให้ข้ามไปทำหัวข้อต่อไป

ข้อความ	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ท่านคิดว่าศาสนาพุทธจะนำความสุขมาสู่สังคม					
ท่านไม่เชื่อในเรื่องบาป บุญ คุณ โทษ					
ท่านเห็นว่า การทำบุญ ทำทาน เป็นสิ่งที่ดี					
ท่านเห็นว่า การที่ลูกบวชเพื่อทดแทนคุณบิดามารดา เป็นประเพณีที่งดงามของสังคมไทย					
ท่านเชื่อในเรื่องของ 'อนัตตา' (ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนไม่มีอยู่จริง ไม่มีอะไรเป็นของตนเอง รวมถึงร่างกายเราก็ไม่ใช่ของเรา)					
ท่านเห็นว่าศาสนาพุทธทำให้คนไทยมั่งคั่ง					
ท่านปฏิบัติตัวตามคำสอนของพระพุทธศาสนา					
ท่านคิดว่าศาสนาพุทธไม่ได้ทำให้คนเป็นคนดีขึ้นมาได้					

ตอนที่ 3 : ท่านเคยทำในสิ่งต่อไปนี้หรือไม่ (ขอความกรุณาตอบตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์
ในการทำวิจัย)

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ท่านพูดคุยเรื่อง ของ ‘ดาราสาวท้องก่อนแต่ง’		
ท่านดูวิดีโอคลิปที่หลุดออกมา		
ท่านบอกให้คนอื่นรู้จักวิดีโอคลิปต่างๆ		
ท่านเคยก๊อปปี้วิดีโอคลิปต่างๆ		
ท่านเคยถ่ายภาพผู้อื่นโดยที่เขาไม่รู้ตัว		
ท่านเคยอ่านไดอารี่ของผู้อื่น		
ท่านเคยใช้ชื่อบุคคลอื่นไปสมัครฟรีอีเมลล์		
ท่านเคยเปิดจดหมายของผู้อื่น		
ท่านเคยบอกเบอร์โทรศัพท์ที่เพื่อนกับคนอื่น โดยไม่ได้บอกเพื่อนก่อน		
ท่านเคยเปิดดูรูปภาพ อ่าน message (ข้อความ) ในมือถือของเพื่อน		
ท่านเคยรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จัก โดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้ท่านรับแทน		
ท่านใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จัก โดยไม่ได้ขอก่อน		
ท่านเคยถามคนที่รู้จักว่า ‘จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร’		
ท่านเคยถามคนที่รู้จักว่า ‘ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่’		
ท่านเคยเปิดคอมพิวเตอร์ ,หีบเอกสาร หรือเปิดลิ้นชักของเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน)		
ท่านเคยหยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน)		
ท่านจะต่อว่าคนสนิทถ้าเขาไม่ได้เชิญท่านไปร่วมงานสำคัญ		
ท่านเคยวิพากษ์วิจารณ์ ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น		
ท่านจะขอให้ลูกชายบวชให้ แม้ว่าลูกท่านจะไม่อยากบวชก็ตาม		
ในบ้าน ท่านไม่เคยกะประตูเวลาเปิดห้องของคนในครอบครัว		
ท่านเคยหยิบของส่วนตัวของคนในครอบครัวมาใช้ โดยไม่ได้บอก		
ท่านเคยเปิดเสียงโทรศัพท์หรือคุยโทรศัพท์มือถือในโรงภาพยนตร์		
ท่านหยุดดูอุบัติเหตุ เพื่อดูว่าสถานการณ์เป็นอย่างไร		
ถ้าท่านมีลูกและลูกของท่านสามารถเรียนแพทย์ได้ แต่ลูกอยากเรียนอย่างอื่น ท่านจะให้ลูกเรียนแพทย์		
ถ้าท่านมีลูกและห่วงลูกกลัวคบเพื่อนไม่ดี ท่านจะขงหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอะไรอยู่กับใคร		

ตอนที่ 4 : ท่านคิดว่ากรณีใดต่อไปนี้เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามความเห็นของท่าน
(โดยไม่ต้องยึดกฎเกณฑ์สิทธิส่วนบุคคลตามมาตรฐานสากล)

ท่านคิดว่ากรณีใดเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	ละเมิด	ไม่ละเมิด
สื่อมวลชนเสนอข่าว นักการเมืองที่ได้รับตำแหน่งใหญ่ในคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับรัฐสภาและผู้มีอำนาจในการเลือกคณะรัฐมนตรี		
‘นายกรัฐมนตรี’ ไม่ขอให้สัมภาษณ์จนถึงปีใหม่ แล้วนักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์ถึงความคืบหน้าในการแก้ปัญหาภาคใต้		
สื่อมวลชนเสนอข่าว กกด.ว่าทานข้าวกับอะไรตอนถูกฝากขัง		
สื่อมวลชนเสนอเรื่อง ‘คาราสาว’ ที่ทำเสียหลักในงานแจกรางวัล		
นักข่าวเข้าไปสัมภาษณ์ ‘นายกรัฐมนตรี’ ว่าไปเที่ยวกับใครเมื่อคืนนี้		
สื่อมวลชนนำเสนอภาพซีดีลับของไอโซ		
สื่อมวลชนเสนอข่าวแบบเจาะลึกกรณี ‘คาราสาว’ ที่ก่อนแต่ง		
สื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องการขายหุ้นบริษัทชินคอร์ปของครอบครัวนายกรัฐมนตรี		
สื่อมวลชนเสนอรายชื่อนักแสดงที่มีชื่อเสียงหลายท่านที่พัวพันกับขบวนการค้ายาเสพติด โดยได้ข้อมูลจากคำแถลงของตำรวจ		
สื่อมวลชนเสนอข่าวเรื่องพฤติกรรมทางเพศของนักการเมืองท่านหนึ่ง		
สื่อมวลชนเสนอภาพของผู้ต้องสงสัยโดยไม่ปิดหน้า		
บริษัทหนึ่งเปิดไปดูประวัติของท่านทางอินเทอร์เน็ต โดยที่ท่านไม่ได้สมัครงานกับบริษัทนั้น		
บริษัทหนึ่งนำภาพบุคคลไปโฆษณาบนกล่องผลิตภัณฑ์สินค้า โดยไม่ได้รับอนุญาต		
การดักฟังโทรศัพท์		
การถ่ายภาพผู้อื่น โดยที่เขาไม่รู้ตัว		
การเปิดจดหมายของผู้อื่น		
การใช้ชื่อบุคคลอื่นไปสมัครฟรีอีเมลล์		
การอ่านไดอารี่ของผู้อื่น		
พูดคุยเรื่อง ของ ‘คาราสาว’ ที่ก่อนแต่ง		
คู่มือโอคลิปที่หลุดออกมา		
บอกต่อให้คนรู้จักคู่มือโอคลิปต่างๆ		
ก๊อปปี้วีดีโอคลิปต่างๆ		
โรงพยาบาลให้คนที่พาคคนไข้ไปส่ง ถือเพิ่มประวัติไปยื่นที่แผนกต่างๆ		
อาจารย์ประกาศคะแนนสอบ โดยมีชื่อ-นามสกุลผู้เรียนคิดไว้ที่บอร์ด		
ผู้ปกครองมาขอเช็คเกรดของลูกที่สถาบันการศึกษา		
อาจารย์ต่อว่าลูกศิษย์ด้วยถ้อยคำที่รุนแรง		
การบอกเบอร์โทรศัพท์ที่เพื่อนกับคนอื่น โดยไม่ขออนุญาตเพื่อนก่อน		
การหยิบโทรศัพท์มือถือเพื่อนเพื่อดูรูปภาพ หรืออ่านข้อความ (message) โดยไม่ได้ขออนุญาต		
การรับโทรศัพท์มือถือแทนคนที่รู้จัก โดยเจ้าตัวไม่ได้บอกให้รับแทน		

ท่านคิดว่ากรณีใดเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	ละเมิด	ไม่ละเมิด
ใช้โทรศัพท์มือถือคนที่รู้จักโดยไม่ได้ขอก่อน		
ถามคนที่รู้จักว่า 'จะไปทานข้าวที่ไหน กับใคร'		
ถามคนรู้จักว่า 'ไปไหนมา หรือทำอะไรอยู่'		
เปิดคอมพิวเตอร์, หีบเอกสาร หรือเปิดลิ้นชักของเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน)		
หยิบขนมที่วางอยู่บนโต๊ะเพื่อนร่วมงาน (หรือเพื่อนที่โรงเรียน)		
แพทย์ถามประวัติส่วนตัวคนไข้ โดยมีญาตินั่งอยู่ด้วย		
วิพากษ์วิจารณ์ ถึงชีวิตส่วนตัวของผู้อื่น		
การต่อว่าคนสนิทที่ไม่ได้เชิญให้ไปร่วมงานสำคัญ		
พ่อแม่เป็นห่วงลูกกลัวคบคนไม่ดีจึงยกหูโทรศัพท์เพื่อฟังว่าลูกคุยอยู่กับใคร		
พ่อแม่ให้ลูกเรียนคณะที่พ่อแม่ต้องการให้เรียน		
การขอให้ลูกชายบวชให้ ทั้งๆที่ลูกไม่อยากบวช		
การขอร้องให้ผู้อื่นทำในสิ่งที่ไม่เต็มใจ		
เปิดประตูห้องของคนในครอบครัวโดยไม่ได้เคาะ		
หยิบของใช้ส่วนตัวของคนในครอบครัวโดยไม่ได้ขอก่อน		
การเปิดเผยโทรศัพท์หรือคุยโทรศัพท์มือถือในโรงพยาบาล		
คนมุงดูอุบัติเหตุ ทำให้การจราจรติดขัด		

ตอนที่ 5 : ในกรณีที่ท่านเคยกระทำสิ่งต่อไปนี้ ท่านให้เหตุผลว่าอย่างไร

- ตอนท่านพูดคุยเรื่อง 'คาราสาวท้องก่อนแต่ง' ท่านให้เหตุผลกับตัวเองว่าอย่างไร

.....

- ท่านให้เหตุผลอย่างไรตอนดูวิดีโอคลิปแอบถ่าย

.....

- ท่านให้เหตุผลในการโกรธคนสนิทที่ไม่เชิญท่านไปร่วมงานสำคัญว่าอย่างไร

.....

- ท่านให้เหตุผลกับตัวเองว่าอย่างไร เมื่อต้องบังคับให้ลูกทำในสิ่งที่ท่านต้องการ

.....

- การที่ท่านเปิดประตูห้องคนในครอบครัวโดยไม่เคาะ ท่านให้เหตุผลว่าอย่างไร

.....

- ท่านให้เหตุผลกับลูกในการขอให้ลูกบวชเวลาที่เขาไม่อยากบวช ว่าอย่างไร

.....

- การที่ท่านมุงดูเหตุการณ์โดยไม่สนใจว่าจะรบกวนคนอื่น ท่านให้เหตุผลกับตัวเองว่าอย่างไร

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายพัฒนร์พี เล้าตระกูล เกิดเมื่อวันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2526 สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ในสาขาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี
การศึกษา 2546 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ
ในปี พ.ศ.2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย